

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Mateja Gajšek

Izkušnje napotenih delavcev iz Slovenije: primer
gradbeništva v Nemčiji in Avstriji

Diplomsko delo

Ljubljana, 2019

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Mateja Gajšek

Izkušnje napotnih delavcev iz Slovenije: primer
gradbeništva v Nemčiji in Avstriji

Diplomsko delo

Mentorica: izr. prof. dr. Barbara Kresal

Ljubljana, 2019

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici izr. prof. dr. Barbari Kresal za vso pomoč in usmerjanja med nastajanjem diplomskega dela in vsem sodelujočim v raziskavi za njihov čas in podane informacije.

Iskrena zahvala gre moji družini, vsem prijateljem in dobrim ljudem, ki so me ves čas podpirali in bili moj vir navdiha.

Hvala vsem, ki ste verjeli vame!

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek: Mateja Gajšek

Naslov dela: Izkušnje napotnih delavcev iz Slovenije: primer gradbeništva v Nemčiji in Avstriji

Kraj: Ljubljana

Leto: 2019

Št. strani: 133 **Št. prilog:** 15

Mentorica: izr. prof. dr. Barbara Kresal

Ključne besede: prost pretok storitev, napotni delavci, zakonodaja, delovno pravo, evropsko pravo, gradbeništvo

Povzetek:

Za temo raziskovanja sem si izbrala izkušnje napotnih delavcev iz Slovenije: primer gradbeništva v Nemčiji in Avstriji. Napotitev delavcev na delo v drugo državo članico je precej aktualna tema. V diplomskem delu sem se osredotočila na delovne in življenjske razmere napotnih delavcev v okviru gradbeništva. V teoretičnem delu sem na začetku predstavila pojme: prost pretok storitev in delovne sile, ter napotene delavce. V nadaljevanju sem se osredotočila na mednarodno in slovensko zakonodajo, ki je relevantna za napotene delavce napotene iz Slovenije. Teorijo sem zaključila s pogoji dela, s katerimi se srečujejo napotni delavci na področju gradbeništva.

V empiričnem delu so me zanimale izkušnje in mnenja napotnih delavcev glede: odločitve za delo, delovnega časa, plačila, varnosti in zdravja pri delu, nastanitve, vrnitve, družinskega življenja in dokumentacije.

Pomemben del moje raziskave je predstavljalo tudi raziskovanje potreb napotnih delavcev.

Title: Experiences of Posted Workers from Slovenia: the Case of Construction in Germany and Austria

Keywords: free flow of services, posted workers, legislation, labour law, European law, construction

Graduation Thesis Abstract:

The subject of this thesis is a research into the experiences of posted workers from Slovenia in the case of construction work in Germany and Austria. The referral of workers to other EU-countries is an important current topic of discussion. My focus in the thesis was on the working and living conditions of posted workers in construction. The theoretical part first offers an overview and explanation of the following concepts: free flow of services and work force, as well as posted workers. Connected to and relevant for this are also the Slovenian and international legislation for posted workers, presented in the continuation of the theoretical part and concluded by the description of working conditions of posted workers in construction work.

The empirical part of this thesis is concerned with the experiences and opinions of posted workers with regard to their decision to take up such work, the working hours, salary, safety and health at work, accommodation, returning home, family life, and documentation. The emphasis of my research was mainly on the needs of posted workers.

VSEBINA

1	Uvod (pregled problematike)	1
1.1.	Prost pretok storitev in delovne sile	1
1.2.	Napoteni delavci	1
1.3.	Pravni okvir	2
1.3.1.	Pravo EU	2
1.3.1.1.	Direktiva 96/71/ES	2
1.3.1.2.	Direktiva 2014/67/ES	3
1.3.1.3.	Direktiva 2018/957/ES	4
1.3.1.4.	Uredba 883/2004/ES	6
1.3.2.	Slovenska zakonodaja	7
1.3.2.1.	Zakon o delovnih razmerjih	7
1.3.2.2.	Zakon o čezmejnem izvajanju storitev (ZČmIS)	8
1.3.3.	Odprta vprašanja	10
1.4.	Statistika	13
1.5.	Gradbeništvo	14
1.6.	Napoteni delavci na področju gradbeništva	15
1.6.1.	Pogoji dela	15
2	Problem	18
3	Metodologija	20
3.1.	Vrsta raziskave	20
3.2.	Raziskovalni instrumenti in viri podatkov	20
3.3.	Populacija in vzorčenje (subjekti)	20
3.4.	Zbiranje podatkov	21
3.5.	Obdelava gradiva in analiza podatkov	21
4	Rezultati	22
4.1.	Osnovni podatki	22
4.2.	Odločitev za delo	22
4.3.	Delovni čas	23
4.4.	Plačilo	24
4.5.	Varnost in zdravje pri delu	24
4.6.	Nastanitev	25
4.7.	Družinsko življenje	26
4.8.	Dokumentacija	26

4.9.	Vrnitev	27
4.10.	Potrebe.....	27
4.11.	Ostalo.....	29
5	Razprava in sklepi.....	31
5.1.	Kritično ovrednotenje metodologije.....	40
6	Predlogi	42
7	Uporabljena literatura	44
8	Priloge.....	49
8.1.	Vodilo za intervju.....	49
8.2.	Transkripti intervjujev.....	50
8.2.1.	Intervju A	50
8.2.2.	Intervju B	53
8.2.3.	Intervju C	56
8.2.4.	Intervju D	59
8.2.5.	Intervju E	61
8.2.6.	Intervju F	64
8.3.	Odprto kodiranje	67
8.3.1.	Intervju A	67
8.3.2.	Intervju B	71
8.3.3.	Intervju C	74
8.3.4.	Intervju D	78
8.3.5.	Intervju E	81
8.3.6.	Intervju F	84
8.4.	Osno kodiranje.....	88
8.5.	Odnosno kodiranje	102

1 Uvod (pregled problematike)

1.1. Prost pretok storitev in delovne sile

Z vstopom Republike Slovenije v Evropsko unijo (v nadaljevanju EU) 1. maja 2004 smo na področju gibanja delovne sile uvedli mnogo novosti in novih možnosti zaposlovanja delavcev. Kot članica EU smo pridobili ene izmed temeljnih svoboščin notranjega trga EU: prost pretok blaga, storitev, kapitala ter oseb oz. delovne sile (*Pogodba o delovanju Evropske unije, 2016*).

Največje prepletanje svobodnega gibanja delavcev in opravljanja storitev je opaziti v primeru napotnih delavcev. V tem primeru opravljanje storitev s strani podjetja vključuje tudi gibanje zaposlenih oseb. Pri razlikovanju med prostim gibanjem delavcev in prostim opravljanjem storitev moramo biti pozorni na ključni element razlikovanja. Tega predstavlja narava razmerja med osebo, ki izvaja določeno dejavnost, ter med osebo, za katero se izvaja ta dejavnost. Glavna značilnost mora biti pravica ukazovanja, nadzorstva in podajanja navodil (Hojnik in Knez, 2009).

Bistvo prostega pretoka storitev je, da se v EU storitve prosto opravljajo v drugih državah članicah, neodvisno od tega, v kateri državi članici ima svoj sedež izvajalec storitev:

»... se omejitve svobode opravljanja storitev v Uniji prepovejo za državljane držav članic, ki imajo sedež v eni od držav članic, vendar ne v državi osebe, ki so ji storitve namenjene.« (*Pogodba o delovanju Evropske unije, 2016*).

1.2. Napoteni delavci

Napotni delavec je delavec, ki ga njegov delodajalec za omejen čas napoti, da opravlja delo na ozemlju države članice EU, ki pa ni država, v kateri običajno dela.

Ta pojem uporabljamo, kadar delodajalec pridobi neko naročilo v drugi državi in vanjo napoti svoje zaposlene izvajati naročilo (*Direktiva o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev, 1997*).

Napotni delavec je vsaka fizična oseba (ne glede na njeno državljanstvo), ki v okviru čezmejnega izvajanja storitev delodajalca (oz. tujega delodajalca), pri katerem je zaposlena

(in na tej podlagi vključena v ustrezna socialna zavarovanja v državi, kjer ima delodajalec sedež), začasno opravlja delo v drugi državi članici EU (kot je tista, v kateri običajno opravlja delo). Čezmejno izvajanje storitev je začasno opravljanje dejavnosti delodajalca (ali tujega delodajalca), ki se opravi z napotitvijo delavcev na delo (oz. začasno opravljanje dejavnosti samozaposlene ali tuje samozaposlene osebe) v drugo državo članico EU. Delavec pri napotitvi ostane vključen v ustrezna socialna zavarovanja v državi članici EU, kjer ima delodajalec (oz. tuji delodajalec ali samozaposlena oz. tuja samozaposlena oseba) sedež (*Zakon o čezmejnem izvajanju, 2017*).

1.3. Pravni okvir

V nadaljevanju bom predstavila bistvene vidike prava EU (Direktiva 96/71/ES, Direktiva 2014/67/ES, Uredba 883/2004/ES in Direktiva 2018/957/ES) in slovenske zakonodaje (Zakon o delovnih razmerjih in Zakon o čezmejnem izvajanju storitev), ki so relevantni za napotene delavce iz Slovenije.

1.3.1. Pravo EU

1.3.1.1. Direktiva 96/71/ES

Ta direktiva se uporablja za podjetja s sedežem v kateri od držav članic (EU), ki v okviru čezmejnega opravljanja storitev napotijo delavce na ozemlje katere od držav članic. Kot že omenjeno, je v tej direktivi podana definicija napotenega delavca. Ta je delavec, ki za omejen čas opravlja delo na ozemlju države članice, ki pa ni država, v kateri običajno dela. Pomemben je 3. člen direktive, v katerem je napisano, da je treba zagotoviti delavcem, ki so napoteni na ozemlje določene države članice, enake pogoje, kot so urejeni v državi članici, v katero je ta napoten. Med minimalne pravice, ki jih mora delodajalec zagotoviti delavcem, napotnim na delo v tujino spadajo:

- maksimalni delovni čas in minimalni počitek,
- minimalni plačani letni dopust,
- minimalne urne postavke (tudi za nadurno delo),
- pogoji za posredovanje dela delavcev,
- zdravje, varnost in higiena pri delu,
- varnostni ukrepi glede pogojev za delo in zaposlitev otrok, mladih in za noseče ženske ali ženske, ki so pred kratkim rodile,

- enako obravnavanje moških in žensk,
- in druge določbe o nediskriminiranju.

V direktivi je zapisano, da so posebni dodatki, ki spadajo k napotitvi, del minimalne plače. Dodatki niso del minimalne plače, če so izplačani kot povračilo za stroške, ki nastanejo zaradi napotitve (npr. potni stroški in stroški za stanovanje in hrano). Upoštevati je treba kolektivne pogodbe oz. arbitražne odločbe, razglašene za splošno uporabne. Pogodbe in odločbe, razglašene za splošno uporabne, morajo spoštovati vsa podjetja na zadevnem geografskem območju, poklicu in panogi (*Direktiva o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev, 1997*).

1.3.1.2. Direktiva 2014/67/ES

Direktiva 2014/67/ES vzpostavlja skupni okvir določb, ukrepov in nadzornih mehanizmov, ki so potrebni za boljše in enotnejše izvajanje, uporabo in izvrševanje Direktive 96/71/ES v praksi. Cilj direktive je, da se zagotovi spoštovanje ustrezne ravni varstva pravic napotenih delavcev in izboljša dostop do informacij. V 2. členu direktiva opredeli organe, ki sodelujejo pri boljšem izvajanju Direktive 96/71/EU in organe, ki so nam lahko v pomoč pri izmenjavi informacij. Pristojni organi so organi, ki jih država članica imenuje za izvajanje nalog, ki so določene v tej direktivi in v Direktivi 96/71/ES. Organi prosilci so organi države članice, iz katere je delavec napoten, ti zaprosijo za pomoč, informacije, uradna obvestila in izterjavo kazni. Zaprošeni organi so organi, na katere je naslovljena prošnja za pomoč, informacije. V 3. členu je napisano, da morajo države podatke pristojnih organov in uradov sporočiti Komisiji in drugim državam članicam. Komisija te podatke objavi in redno posodablja. V 4. členu so opredeljeni elementi, s katerimi si organi pomagajo pri preverjanju, ko obstaja sum, da delavec ne izpolnjuje pogojev napotenega delavca. V 2. odstavku so opredeljeni elementi, ki so v pomoč, ko pristojni organi ugotavljajo, ali podjetje dejansko opravlja večji del svoje dejavnosti v državi, v kateri ima svoj sedež. V 3. odstavku se oceni ali napoteni delavec opravlja delo v državi članici, ki ni država, v kateri običajno dela. To se oceni tako, da se preuči elementi, ki so značilni za tako delo in položaj delavca, npr.: datum začetka napotitve; napoteni delavec se vrne ali se pričakuje, da se bo vrnil na delo v državo članico, iz katere je napoten; delodajalec krije in povrne potne stroške ter stroške za hrano in namestitvev idr.

V 5. členu je opredeljena dostopnost do informacij o pogojih za zaposlitev, ki jih morajo ponudniki storitev izpolnjevati. Informacije morajo biti dostopne brezplačno, v jasni, pregledni, izčrpni in enostavni obliki. Dostopne morajo biti na daljavo in z elektronskimi sredstvi, v formatih in v skladu s spletnimi standardi o dostopnosti, ki zagotavljajo dostop ljudem z ovirami. Takšna dostopnost je potrebna za učinkovito opravljanje dela organov (*Direktiva o izvrševanju Direktive 96/71/ES o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev in spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 o upravnem sodelovanju prek informacijskega sistema za notranji trg, 2014*).

1.3.1.3. Direktiva 2018/957/ES

Bistvo Direktive 96/71/ES je delovanje učinkovitega notranjega trga, ki naj napotnih delavcev ne bi postavljajl v pretirano slab položaj. Po letih izvajanja te direktive pa so se v praksi pokazale predvsem velike razlike med položajem napotnih in domačih delavcev. Napoteni delavci so deležni le minimalnih pravic, medtem ko »domači« delavci uživajo pravice v polnem obsegu (običajno dogovorjeno s kolektivno pogodbo). Tovrstno situacijo izkoriščajo številna podjetja z ustanavljanjem slamnatih podjetij, katerih edini namen je izkoristiti nižjo vrednost dela (Tičar, 2017).

Rogelja in drugi (2016) opozarjajo, čeprav sta Evropski parlament in Svet evropske unije z namenom usklajevanja predpisov o minimalni zaščiti delavcev, delodajalcev in uporabnikov sprejela dve direktivi in druge uredbe (ki se nanašajo na sisteme socialne varnosti o napotitvah delavcev), v praksi še vedno prihaja do nepravilnosti. Kot eno izmed teh so izpostavili: konkurenčno prednost pred domačimi ponudniki. Ta se lahko ustvari kot posledica uporabe prava matične države napotenega delavca, ki ima nižjo raven varstva pravic delavcev. Pri tem se pojavljata vprašanji: ali je minimalna plača dovolj pravično merilo varstva pravic napotnih in domačih delavcev in ali bi bilo treba uvesti druga, bolj specifična pravila enakega plačila za enako delovno mesto? Direktiva 96/71/ES namreč določa, da je napotenim delavcem treba v državi napotitve zagotoviti minimalne delovne razmere, ki veljajo v državi napotitve. Direktiva v tem smislu postavlja okvir minimalnih pravil. Načelo istega plačila za isto delovno mesto pa se zdi boljša rešitev kot zagotavljanje minimalnega plačila. To je lahko na eni strani ogrožajoče za »domače« delavce, po drugi strani pa ne omogoča zadostnega plačila napotenim delavcem.

Zaradi nezadovoljive ureditve področja napotitev na območju EU, tudi po sprejemu izvedbene Direktive 2014/67/ES, je Komisija od začetka marca 2016 vodila postopek revizije osnovne direktive. Osnovno vodilo novega besedila je v odpravi socialnega dumpinga, ki ga je omogočala obstoječa zakonodaja (Tičar, 2017).

V ospredje so bila porinjena pravila o napotitvah delavcev na delo v tujino, predvsem z vidika (ne)enakega obravnavanja delavcev, nelojalne konkurence in socialnega dumpinga (Strban, 2018).

Za odpravo socialnega dumpinga je Komisija obravnavala naslednje izzive:

- načelo uporabe enakih pravil glede plačila za napotene delavce, kot veljajo za lokalne delavce,
- situacije pri veriženju podizvajalcev,
- omejevanje dolgotrajnih napotitev nad 24 mesecev,
- obvezno uporabo načela enakega obravnavanja za napotene agencijske delavce kot za domače agencijske delavce (Kresal Šoltes, 2016).

Iz zgoraj zaznane problematike je v Direktivi (EU) 2018/957 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. junija 2018 o spremembi Direktive 96/71/ES o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev pomemben 3. člen:

Države članice, ne glede na to, katero pravo se uporablja za delovno razmerje, poskrbijo, da podjetja, delavcem, napotenim na njihovo ozemlje, zagotovijo enake pogoje (kot se uporabljajo v državi članici, v kateri se opravlja delo), vezane na:

- maksimalni delovni čas in minimalni počitek,
- minimalni plačani letni dopust,
- plačilo za delo, tudi za nadurno delo (ta točka se ne uporablja za pokojninske načrte dodatnega poklicnega zavarovanja),
- pogoje za posredovanje dela delavcev, zlasti s strani podjetij za začasno zaposlovanje,
- zdravje, varnost in higieno pri delu,
- zaščitne ukrepe glede pogojev za zaposlitev nosečnic ali žensk, ki so pred kratkim rodile, otrok in mladih,
- enako obravnavanje moških in žensk in druge določbe o nediskriminiranju,
- pogoje nastanitve delavcev, kadar to delodajalec zagotovi delavcem, ki niso v kraju, kjer običajno opravljajo delo,

- dodatke ali povračilo za stroške, namenjene kritju potnih stroškov ter stroškov za prehrano in nastanitev delavcev, ki so zaradi poklicnih razlogov zdoma.

Pojem plačila za delo je določen v nacionalnem pravu oz. praksi države članice, kamor je delavec napoten. V plačilo se štejejo vsi sestavni deli plačila za delo, ki so obvezni po nacionalnih zakonih, drugih predpisih, kolektivnih pogodbah in arbitražnih odločbah, določenih v državi napotitve. Dodatki, ki spadajo k napotitvi, se štejejo kot del plačila za delo, razen če so ti izplačani kot povračilo za stroške, ki dejansko nastanejo zaradi napotitve, kot so potni stroški ter stroški za prehrano in nastanitev. Napoteni delavci so v skladu s to Direktivo v državi gostiteljici upravičeni do enakega plačila kot domači delavci (ne le do minimalne plače).

Naslednja pomembna novost je uvedba načela enakega obravnavanja napotnih delavcev preko agencije. Za delavce, napotene preko agencije, veljajo enaki pogoji glede zaposlovanja in dela.

Napotitev je omejena na 12 mesecev oz. z dovoljenjem države gostiteljice na največ 18 mesecev. Delavcem so v primeru dolgoročnih napotitev, napotitve za obdobja, daljša od 12 mesecev, zajamčeni dodatni pogoji za zaposlitev, ki jim bodo omogočili, da bodo z večine vidikov delovnega prava obravnavani enako kot domači delavci. Pri tem je pomembno poudariti, da se v primeru, ko en napotni delavec nadomesti drugega, za opravljanje istih nalog v/n na istem kraju, obdobja napotitve posameznih delavcev med seboj seštevajo.

Države članice morajo do najpozneje 30. julija 2020 sprejeti in objaviti zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo. Predpisi iz Direktive 2018/957/ES se uporabljajo od 30. 7. 2020. Do navedenega datuma se Direktiva 96/71/ES še naprej uporablja v obliki, ki ne vsebuje sprememb, uvedenih s to direktivo (*Direktiva o spremembi Direktive 96/71/ES o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev, 2018*).

1.3.1.4. Uredba 883/2004/ES

Uredba govori o koordinaciji sistemov socialne varnosti. Eden izmed pomembnejših členov te uredbe je 11. člen. Ta v 1. odstavku določi, da velja za delavce, ki se gibljejo znotraj Evropske unije, zakonodaja o socialni varnosti ene same države članice. Z vidika napotnih delavcev v okviru čezmejnega opravljanja storitev je pomemben 1. odstavek 12. člena uredbe: »Za osebo, ki opravlja dejavnost zaposlene osebe v državi članici v imenu delodajalca, ki tam običajno opravlja svojo dejavnost in jo ta delodajalec napoti v drugo državo članico, da opravlja delo v imenu tega delodajalca, še naprej velja zakonodaja prve države članice, pod

pogojem, da predvideno trajanje takega dela ne presega 24 mesecev in če ta oseba ni poslana, da nadomesti drugo napoteno osebo.» (Uredba o koordinaciji sistemov socialne varnosti, 2004).

Iz te določbe torej izhaja, da ostajajo napoteni delavci vključeni v sistem socialne varnosti v državi članici, v kateri podjetje, ki ga zaposluje, običajno posluje. V ta sistem ostanejo vključeni največ dve leti. Po poteku tega obdobja ali če delo v tujini traja dlje, se morajo vključiti v sistem socialne varnosti države, kjer delajo (*Uredba o koordinaciji sistemov socialne varnosti, 2004*).

1.3.2. Slovenska zakonodaja

1.3.2.1. Zakon o delovnih razmerjih

Zakon o delovnih razmerjih (Uradni list R, št. 21/13 in nasl.; v nadaljevanju ZDR-1) se uporablja za delovna razmerja med delodajalci s sedežem ali prebivališčem v Republiki Sloveniji in pri njih zaposlenimi delavci. V 208. členu zakon določa, da lahko v skladu s pogodbo o zaposlitvi delodajalec začasno napoti delavca na delo v tujino. Delavec lahko napotitev v tujino odkloni, če obstajajo opravičeni razlogi (nosečnost, varstvo otroka, ki še ni dopolnil 7 let starosti, vzgoja in varstvo otroka, ki še ni dopolnil 15 let starosti; če delavec živi sam z otrokom in skrbi za njegovo vzgojo in varstvo, invalidnost, zdravstveni razlogi in drugi razlogi, določeni s pogodbo o zaposlitvi oz. s kolektivno pogodbo, ki neposredno zavezuje delodajalca). Če sklenjena pogodba ne predvideva možnosti dela v tujini, morata delodajalec in delavec skleniti novo pogodbo o zaposlitvi. Po prenehanju opravljanja dela v tujini mora delodajalec (zraven povračila stroškov za prehrano med delom, za prevoz na delo in z dela ter povračila stroškov, ki jih ima pri opravljanju določenih del in nalog) zagotoviti delavcu tudi vrnitev v Slovenijo (*Zakon o delovnih razmerjih, 2013*).

Kadar se sklepa pogodba o zaposlitvi, v kateri je delavec začasno napoten na delo v tujino, mora ta poleg obveznih sestavin vsebovati še določila o:

- trajanju dela v tujini,
- praznikih in dela prostih dnevih,
- minimalnem letnem dopustu,
- višini plače in valuti, v kateri se ta izplačuje,
- dodatnem zavarovanju za zdravstvene storitve v tujini,

- drugih prejemkih v denarju ali naravi, do katerih je delavec upravičen za čas dela v tujini,
- načinu zagotavljanja in uresničevanja pravic v zvezi s plačilom za delo in drugimi prejemki, ki so v skladu s predpisi države, v kateri se delo opravlja, zagotovljeni drugače, vendar najmanj v obsegu, kot ga zagotavlja ta zakon oz. ugodneje,
- pogojih vrnitve v Slovenijo (*Zakon o delovnih razmerjih, 2013*).

1.3.2.2. Zakon o čezmejnem izvajanju storitev (ZČmIS)

Državni zbor RS je v okviru 27. redne seje 17. 2. 2017 potrdil predlog Zakona o čezmejnem izvajanju storitev, ki se je začel uporabljati s 1. 1. 2018 (Uradni list RS, št. 10/17, v nadaljevanju ZČmIS). Razlog za sprejetje zakona je v implementaciji Direktive 2014/67/EU o izvrševanju Direktive 97/71/ES o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev. Sprejet je bil z namenom preprečevanja slabih praks delodajalcev, krepitev pravne varnosti napotenih delavcev, zagotavljanja poštene konkurence med ponudniki storitev iz različnih držav članic EU, določitve sodelovanja med upravnimi organi držav članic EU in določitve podrobnejših pravil za izvajanje določil pravnih predpisov EU na področju koordinacije sistemov socialne varnosti (Snoj, 2017).

Za delavce, ki jih slovenski delodajalec napoti na delo v drugo državo članico, je pomemben 4. člen, v katerem so določeni pogoji, pod katerimi lahko delodajalec čezmejno izvaja storitev:

- če običajno opravlja dejavnost v Republiki Sloveniji,
- če ne krši pomembnejših določb delovnopravne zakonodaje, ki se nanašajo na pravice delavca,
- če napoteni delavec običajno ne opravlja dela v državi napotitve,
- če se storitev izvaja v okviru dejavnosti, za katero je delodajalec registriran v Republiki Sloveniji, razen v primeru napotitve delavca v povezano gospodarsko družbo,
- če se storitev izvaja na enega izmed dovoljenih načinov (*Zakon o čezmejnem izvajanju storitev, 2017*).

V nadaljevanju zakona je pojasnjen vsak pogoj zase:

- delodajalec izpolnjuje pogoj, da običajno opravlja dejavnost v Republiki Sloveniji, če je delodajalec najmanj dva meseca vpisan v Poslovni register Slovenije. Ima odprt transakcijski račun, ki je prijavljen v davčni register in ta ni blokiran.
Delodajalec, ki zaposluje od pet do deset delavcev, mora imeti najmanj enega zaposlenega, ki je neprekinjeno 6 mesecev vključen v obvezna socialna zavarovanja (obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti) v Republiki Sloveniji. Če je obdobje od ustanovitve krajše, pa od ustanovitve dalje.
V primeru, da ima delodajalec zaposlenih več kot deset delavcev, mora imeti zaposlene najmanj tri delavce, ki so neprekinjeno, najmanj 6 mesecev oz. od ustanovitve dalje, vključeni v obvezna socialna zavarovanja v Republiki Sloveniji.
Pomembno je tudi, da v zadnjih 12. mesecih oz. od ustanovitve dalje število ur, ki so se opravile na podlagi napotitve, ni preseglo 80 % skupnega števila ur istih delavcev.
- Delodajalec ne krši pomembnejših določb delovnopravne zakonodaje, ki se nanašajo na pravice delavca, kadar delodajalcu v zadnjih treh letih ni bila več kot enkrat pravnomočno izrečena globa zaradi prekrška v zvezi s plačilom za delo ali delovnim časom ali zaposlovanjem na črno. Hkrati pa ne sme imeti neporavnanih zapadlih davčnih obveznosti za obdobje zadnjih 6 mesecev pred mesecem vložitve vloge za izdajo potrdila A1.
- Napoteni delavec običajno ne opravlja dela v državi napotitve, kadar je delavec najmanj 30 dni neprekinjeno vključen v obvezna socialna zavarovanja v Republiki Sloveniji (na podlagi zaposlitve za polni delovni čas ali v ustrezna socialna zavarovanja na drugi zakonski podlagi).
- Storitve se izvaja na dovoljen način, kadar se izvaja na enega izmed naslednjih načinov: za lasten račun in pod lastnim vodstvom na podlagi sklenjene pogodbe z naročnikom storitve; na podlagi akta o napotitvi v povezano gospodarsko družbo ali v okviru opravljanja dejavnosti zagotavljanja dela delavcev uporabniku (*Zakon o čezmejnem izvajanju storitev, 2017*).

V 6. členu zakona je opredeljeno, da mora delodajalec delavcu v času napotitve zagotavljati pravice (v skladu z določbami zakona, drugega predpisa, kolektivne pogodbe ali drugih aktov), ki v državi napotitve urejajo: delovni čas, odmore in počitke, nočno delo, minimalni letni dopust, plačo, varnost in zdravje pri delu, posebno varstvo delavcev in zagotavljanje enakopravnosti, če je to za delavca ugodneje.

V 17. členu zakona so opredeljeni pristojni organi za sodelovanje z organi drugih držav članic EU (Ministrstvo, pristojno za delo, ZZZS, IRSD in Finančna uprava Republike Slovenije) (*Zakon o čezmejnem izvajanju storitev, 2017*).

1.3.3. Odprta vprašanja

Kljub napredkom v zakonodaji na evropski in državni ravni pa v praksi še vedno prihaja do težav, s katerimi se srečujejo napoteni delavci.

Maslauskaite (2014) je prepoznala različne oblike kršitev. Na pravnem področju je izpostavila problem definicij, povezanih z »začasnostjo« storitev in napotitev. Na administrativnem področju je izpostavila nezadostno informiranost delavcev in delodajalcev ter nezadostno sodelovanje med državami članicami pri izmenjavi informacij. Na izvršilnem področju je izpostavila šibkost samega aparata za sankcioniranje kršitev, prezapleteno reševanje kršitev in neenako oz. nesolidarno odgovornost verige izvajalcev.

Direktiva 96/71/ES sicer zadalži države članice, naj aktivirajo določene mehanizme, ki naj bi se spopadali s kršitvami. Ne opredeli pa natančno, kakšne naj bi bile te sankcije. Istočasno prihaja do težav, čeprav ima inšpektorat pravico naročiti neodvisen odvzem vzorcev ali meritev (v času, delovnem prostoru in delovnem okolju, ki ga določi sam), pa preventivni inšpekcijski pregledi zaradi pomanjkanja kadra niso utečena praksa. Slovenski inšpektor nima neposrednega vpogleda na delovišča v tujini – lahko se sicer obrne na pristojne organizacije v tujini, kar pa samo podaljšuje postopek. Če delodajalec delavcu ni izplačal plače, lahko to kršitev prijavi na Inšpektorat RS za delo. Ob tem pa je pomembno izpostaviti dejstvo, da lahko inšpektor za delo, četudi ugotovi kršitve glede izplačila plače, delodajalca za storjeni prekršek le sankcionira, ne more pa s svojimi ukrepi doseči dejanskega izplačila plače. Dejansko izplačilo lahko doseže le delovno sodišče. V praksi lahko takšni postopki trajajo tudi do 4 leta. Po večletnih obravnavah (in s tem tudi nastalih stroških) pa kljub temu da je oškodovani delavec prišel do pravnomočne in izvršljive sodbe, te večkrat ni mogoče izvršiti, saj premoženja, ki ga bi bilo treba zaseči, ni več. To poleg dolgotrajnosti in neučinkovitosti postopka kaže na zakonodajne pomanjkljivosti. Ta tudi po dolgotrajnem, pozitivno rešenem postopku ne nudi ustrezne varnosti, saj npr. dolg podjetja ob njegovem zaprtju enostavno izgine (Rogelja idr., 2016).

Tudi Gospodarska zbornica Slovenije (2018; v nadaljevanju GZS) zaznava problematiko napotovanja delavcev v tujino. V svojem stališču do te problematike se osredotoča na: velike administrativne obremenitve pri vlaganju vlog za A1 potrdila, nejasna navodila in neenotno obravnavanje napotenih delavcev z vidika socialnih zavarovanj. Pri tem se osredotoča na potrdila A1 po 12. in 13. členu Uredbe 883/2004. Poudarja, da obstajajo za izdajo potrdila A1 glede na člen: različni načini oddaje vloge, različne vsebine obrazca vloge, različne priloge in tudi drugačni roki za izdajo potrdila. Poudarjajo tudi razliko med določanjem osnove za plačilo prispevkov. Napoteni delavci po 12. členu so zavarovani na zavarovalni podlagi 002 (za delavce, poslane v tujino). Delavci po 13. členu pa na zavarovalni podlagi 001 (ki velja za delavce v delovnem razmerju na območju Republike Slovenije). Zaradi tega prihaja do razlike pri določanju osnove za plačilo prispevkov. Kot osnova pri napotenih delavcih po 12. členu se šteje plača, ki bi bila prejeta za enako delo v Republiki Sloveniji. Pri napotenih delavcih po 13. členu pa dejansko izplačana plača. Zakonska podlaga (v ZPIZ-2) za takšno razlikovanje ne obstaja. Tako prihaja do neenake obravnave delavcev. S tem se GZS ne strinja, saj meni, da bi bilo treba napotene delavce obravnavati vsebinsko enotno in v skladu s trenutno veljavno zakonodajo. GZS izpostavlja tudi problem nejasne davčne obravnave povračil stroškov v zvezi z začasnimi napotitvami – predvsem z vidika tolmačenja prekinitve napotitve. Težava se pojavlja pri tolmačenju pojma »neprekinjenost napotitve«, ki je bistveni kriterij za izvzemanje določenih dohodkov iz delovnega razmerja iz davčne osnove. Po sprejetju Zakona o čezmejnem izvajanju storitev, so se naknadno pojavile različne razlage pristojnih organov glede tolmačenja pojma in statusa napotenih delavcev. Te so med seboj neusklajene in nejasne, kar povzroča zmedo, nejasnosti in težave vsem vpletenim stranem (tako delavcem kot delodajalcem, pa tudi pristojnim organom). Takšno stanje je nevarno, saj ogroža zaposlene v gospodarstvu, hkrati pa tudi gospodarstvo samo.

Strban (2018) opozarja na načelo, pri katerem lahko pride do največ težav med državami članicami, to je načelo enotne uporabe zakonodaje. Namen posebnega pravila o napotitvah je v preprečevanju pogostih prehodov med sistemi socialne varnosti za delavca, ki opravlja delo znotraj EU. Še posebej pomembno je to za močno gibljive delavce, saj bi bil v nasprotnem primeru pregled nad celotno kariero delavca, ob ugotovitvi, katera država je dolžna izplačati katero dajatev otežen. Lahko bi se tudi zgodilo, da se delavčevo delo sploh ne bi upoštevalo (recimo v pokojninskem zavarovanju, kjer države obdobj, krajših od enega leta niso dolžne upoštevati). Za napotenega delavca tako še naprej velja zakonodaja prve države članice. Iz tega je mogoče razbrati nadaljnji pogoj, da mora biti delavec pred napotitvijo že zavarovan v

državi pošiljateljici. Pri tem se postavlja vprašanje, koliko časa pred napotitvijo mora za delavca veljati pravo socialne varnosti države pošiljateljice, saj tega omenjeni uredbi ne določata. Je pa Upravna komisija sklenila, da je temu pogoju zadoščeno, če se pravo socialne varnosti države pošiljateljice za delavca uporablja vsaj mesec pred napotitvijo. Ne zahteva pa se, da bi bila napotena oseba pred napotitvijo zavarovana pri delodajalcu. Zahteva le zavarovanje v državi pošiljateljici. Delavec, ki je vključen v socialna zavarovanja z zaposlitvijo za krajši delovni čas, mora biti vključen vsaj 6 mesecev. Pri tem se delavce z zaposlitvijo za krajši delovni čas postavlja v slabši pravni položaj. Zraven tega nikjer ni določeno, da se tudi delo v državi gostiteljici ne bi moglo opravljati le v krajšem delovnem času. Poudarja tudi, da se pojavljajo težave, ko nacionalna zakonodaja ne razčlenjuje vseh pravil Uredbe (kar ustvarja občutek, da izvemo vse iz nacionalne zakonodaje, a v realnosti je Uredba nadrejena).

Strban (2018) omeni tudi odprta vprašanja, na katera uredbe ne odgovarjajo:

- Katera pravila veljajo, če bi bilo že od začetka jasno, da dela ni mogoče opraviti v 24. mesecih (oz. po novi Direktivi v 12. mesecih oz. z dovoljenjem države gostiteljice v 18. mesecih)?
- Vprašanje je lahko tudi skrajšanje predvidenega časa napotitve in nova napotitev?
- Kako ravnati, če pristojni organ v državi gostiteljici podvomi v verodostojnost PD A1?

Grilj (2018) sicer izpostavlja, da je Direktiva 2018/957/ES sama po sebi jasna, vendar se ji ob vzporednem prebiranju ostalih evropskih aktov (predvsem Uredbe 883/2004) pojavljajo nekatera odprta vprašanja. Direktiva 2018/957/ES navaja, da njene določbe ne smejo posegati v uporabo določb Uredbe 883/2004 kot tudi Uredbe št. 987/2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004. Pri tem se pojavlja vprašanje, saj Uredba 883/2004 določa, da za napotenega delavca velja (socialnopravna) zakonodaja države članice, iz katere je napoten, če napotitev ne traja več kot 24 mesecev in če ta delavec ni napoten, da bi nadomestil drugo osebo. Pri tem izpostavlja, da bo treba v praksi natančno ločevati, kakšne pravice bo imel oz. kakšnih pravic ne bo imel delavec, ki je napoten, da nadomesti drugega delavca. V novelirani Direktivi je določeno, da za napotenega delavca, ki bo nadomestil drugega delavca, nikoli ne bo veljala socialnopravna zakonodaja države članice, iz katere je napoten. Postavi se tudi vprašanje, če se napotitev obeh delavcev, skladno z novelirano Direktivo, sešteva in ko skupaj presežeta 12 oz. 18 mesecev, kateremu od delavcev bo

zagotovljena enaka obravnava oz. (tudi) pravice po delovnopravni zakonodaji države članice, kjer se delo izvaja? Drugemu? Prvemu? Ali obema? Če obema, ali se bodo prvemu pravice (npr. izplačila plače, dodatkov, dodatni dnevi letnega dopusta itd.) izplačevale/priznavale za nazaj? Poudarja, da glede na to, naj novelirana Direktiva ne bi posegala v Uredbo 883/2004, saj bodo napoteni delavci tudi po njeni uveljavitvi v praksi lahko pridobili A1 obrazec za 24 mesecev, vendar pa bo z njeno uveljavitvijo znotraj tega obdobja treba spoštovati 12- oz. 18-mesečno obdobje. Takrat bo treba napotenemu delavcu zagotavljati ustrezne pravice iz delovnega razmerja po Direktivi 2018/987/ES.

Zraven tega De Carvalho (2018) poudarja, da je sicer bistvo Direktive 2018/957/ES ustvariti pravni okvir, ugoden za obstoj poštenih konkurenčnih pogojev, kot tudi zagotoviti ustrezno varstvo pravic delavcev. Pri tem izpostavlja, da se lahko hitro ogrozi občutljivo ravnotežje med zaščito delavcev in svobodo opravljanja storitev s strani podjetij. Meni, da je mogoče zaščititi interese in pravice delavcev, ne da bi zanemarili spodbujanje svobodnega opravljanja storitev podjetij držav članic. Določila te direktive lahko škodljivo vplivajo na razvoj notranjega sistema trga. Lahko tudi ustvarijo trg, podoben tistemu, ki je posledica socialnega dampinga (za kar pa se direktiva zavzema preprečiti). Podjetja bodo na podlagi te Direktive odvrnjena od opravljanja storitev v drugih državah članicah, ki imajo ugodnejše delovne pogoje in s tem posledično tja ne bodo pošiljala delavcev. S tem bodo nacionalna podjetja postala zaščitena pred konkurenco iz drugih držav članic. Direktiva lahko torej poveča izkrivljanje konkurence, ki se ji želi izogniti. De Carvalho meni, da bo težave, ki izhajajo iz napotitev delavcev, mogoče ublažiti šele, ko bo Evropska unija dejansko naslovljena na usklajevanje delovnih pogojev.

1.4. Statistika

Slovenija je bila leta 2016 na tretjem mestu med državami članicami Evropske unije po številu napotitih delavcev iz države. Zanimiv je podatek, da se je od leta 2010 do 2016 odstotek napotitev povečal kar za 572,2 %. Največ delavcev je bilo napotitih v Nemčijo (44,3 %), na drugem mestu pa v Avstrijo (30 %). Največ delavcev je bilo napotitih na področje gradbeništva (European Commission, 2016a).

Avstrija je bila leta 2016 na četrtem mestu med državami članicami Evropske unije glede števila napotitih delavcev k njim. Po statističnih podatkih je bilo največ k njim napotitih

delavcev (37,6 %) ravno iz Slovenije. Kar 55,9 % vseh napoteni delavcev pa je delalo na področju gradbeništva (European Commission, 2016b).

Nemčija je bila leta 2016 na prvem mestu med državami članicami Evropske unije, glede na število napoteni delavcev v državo. Glede na največje število napoteni delavcev v Nemčijo je bila Slovenija na drugem mestu s 15,2 %. Največ delavcev je bilo napoteni na področju gradbeništva, in sicer 49,5 % (European Commission, 2016c).

1.5. Gradbeništvo

Ker je gradbeništvo ena izmed osnovnih dejavnosti, kamor so napoteni delavci, menim, da je dobro razjasniti, katere dejavnosti spadajo v to področje. Te so navedene v Pojasnilih k standardni klasifikaciji dejavnosti – SKD 2008. V poglavju F je določeno, da v to področje spada splošno in specializirano gradbeništvo za stavbe in inženirske objekte, kot tudi inštalacije in zaključna dela v stavbah. Upoštevane so tako novogradnje kot obnovitvena dela, popravila, vzdrževanje, postavljanje montažnih stavb ali objektov na gradbišču in tudi gradnja začasnih objektov. Gradbeništvo se tako deli na:

- splošno: gradnja kompletnih stanovanjskih in nestanovanjskih stavb ali gradnja inženirskih objektov, kot so avtoceste, ceste, mostovi, predori, železniške proge, letališča, pristanišča in drugi vodni objekti, namakalni sistemi, kanalizacija, industrijski objekti, cevovodi in električni vodi, športni objekti itd.
- Specializirano: gradnja delov stavb in inženirskih objektov ali pripravljalna dela za ta namen (ta dela obsegajo pilotiranje, temeljenje, vrtanje vodnjakov za vodo, betoniranje, zidanje, tlakovanje, pokrivanje streh itd.).
- Inštalacije pri gradnjah: montaža vseh vrst napeljav, ki so potrebne za funkcionalnost stavbe (vodovodne napeljave, inštalacija sistemov za ogrevanje in klimatskih naprav, anten, alarmnih sistemov in podobnih električnih napeljav, inštalacija protipožarnih pršilnih sistemov, dvigal in tekočih stopnic itd.), kot tudi izolacijska dela (proti vodi, vročini, hrupu ipd.) in montaža ograj, vgradnja hladilnih sistemov, inštalacija razsvetljave in signalizacijskih sistemov za ceste, železnice, letališča, pristanišča itd. Pod to področje spadajo tudi tovrstna popravila in vzdrževanje.
- Dajanje gradbene mehanizacije z upravljavci.
- Organizacija izvedbe gradbenih projektov ter zbiranje finančnih, tehničnih in fizičnih sredstev za realizacijo nepremičninskih projektov za kasnejšo prodajo.

- Sem ne spadajo: proizvodnja gradbenih materialov; gradbene dejavnosti, ki so neposredno povezane s pridobivanjem nafte in zemeljskega plina; montaža industrijske opreme (npr. montaža industrijskih peči, turbin); arhitekturne in inženirske dejavnosti in urejanje in vzdrževanje parkov, trat in vrtov ob zgradbah (*Pojasnila k standardni klasifikaciji dejavnosti – SKD 2008, 2008*).

1.6. Napoteni delavci na področju gradbeništva

Na področju gradbeništva podjetja v veliki meri zaposlujejo delavce, napotene preko agencij; napotitve znotraj podjetij so redkost. Vključujejo le peščico kvalificiranih delavcev. Kljub pomanjkanju statističnih dokazov, terenske raziskave kažejo pogostost napotitev delavcev na področju gradbeništva v zasebni in javni sektor. Značilno je, da napotene delavce pošiljajo manjša podjetja, ki opravljajo storitev vzdolž verige podizvajalcev; delavci pa so napoteni k velikim multinacionalnim korporacijam. Multinacionalke lahko na ta način rešijo problem pomanjkanja delovne sile in spretnosti. Z napotenimi delavci dobijo moč konkurenčnega pritiska, saj jim izplačajo nižjo plačo z nižjimi dodatki. Države prejemnice so »stare države članice«, medtem ko so države pošiljateljice EU pridružene od leta 2004. Globalizacija in liberalizacija trga dela EU sta povzročili socialno polarizacijo. Vzhodnoevropske države zagotavljajo poceni delovno silo, zahodna Evropa pa zaposluje k njim napotene delavce (Cillo, 2017).

1.6.1. Pogoji dela

Raziskave kažejo, da delodajalcem napoteni delavci koristijo v smislu prihrankov pri stroških socialnih prispevkov in davkov. Razlika prispevkov med državo prejemnico in pošiljateljico lahko variira od 25 do 30 % (Cillo, 2017).

Bresten in Lillie (2015) sta izpostavila primer portugalskega podjetja, ki je napotilo poljske delavce na Nizozemsko. Poslali so jih na podlagi portugalske pogodbe, kar jim je dovolilo prihraniti 19 % v primerjavi z nizozemskimi pogodbami in 13 % v primerjavi s poljskimi. Vidno je, da delodajalci v gradbeništvu izkoriščajo prednosti dela iz minimalnih pravic. S tem se izognejo kolektivnim pogodbam, ki se na splošno uporabljajo za zaposlene v državi napotitve. Raziskave so potrdile, da napoteni delavci zaslužijo manj kot lokalni, ko gre za sektorje, kot so gradbeništvo, promet, turizem ali nega.

Raziskave organizacij delodajalcev kažejo, da na Danskem napoteni delavci na področju gradbeništva v povprečju zaslužijo od 10 do 15 % manj kot domači delavci (FGB in COWI, 2016).

Primerjava zakonsko določene minimalne plače in dejanske plače v Nemčiji kaže, da med tema obstajajo velike razlike. Povprečna bruto urna postavka v gradbeništvu je 17,11 EUR. Ta znesek je za 32 % višji od minimalne plače za kvalificirane delavce in 56 % višji od najnižje plače nekvalificiranih delavcev v zahodni Nemčiji (ISMERI, 2012).

Napoteni gradbeni delavci večinoma opravljajo delovno intenzivne in nizkokvalificirane naloge. Delati morajo več ur in za nižjo plačo, kot je povprečna plača za enako delo v državah prejemnicah. Njihovo zdravje in varnost sta izpostavljena tveganju. Čeprav so delavci spretni in izkušeni, morajo podpisati pogodbe za nizkokvalificirana dela. Te pogodbe delodajalcem omogočajo zmanjšanje plače. V mnogih primerih zunanje izvajanje storitev pomeni tudi večplastni podizvajalski sistem, ki vključuje napotene delavce iz različnih držav, kar jim otežuje medsebojno komuniciranje (Cillo, 2017).

Wagner in Lillie (2014) opozarjata, da napoteni delavci slabo poznajo svoje pravice. Do tega prihaja predvsem zaradi slabe sindikalne zastopanosti in izolacije države prejemnice.

Rezultati raziskave, ki jo je financiral Evropski inštitut za gradbeništvo za raziskovanje dela, kažejo na nespoštovanje delovnih standardov, še posebej pa vključujejo:

- plače, ki ne ustrezajo delovnemu času in ravni usposobljenosti; nezakonite odbitke in sistematična povračila po vrnitvi domov; izbiro najcenejšega okvira kolektivnih pogajanj; neplačane nadure;
- dolg delovnik; delavci delajo 60 ur na teden (medtem ko imajo v pogodbi določenih 40 delovnih ur na teden); neupoštevanje dnevnega in tedenskega počitka;
- večje tveganje za zdravje in varnost; do tega prihaja zaradi utrujenosti, napoteni delavci nimajo usposabljanj, zdravstveni in varnostni predpisi niso prevedeni ipd.; tveganje za zdravje in varnost povečuje tudi pomanjkanje potrebne zaščitne opreme; delavci delajo v podrejenem delovnem okolju;

- nastanitev in prevoz; slaba nastanitev za visoke cene; odbitki za stanovanje in prehrano, ki kršijo določbe pravil o napotitvi; napotene delavce se tudi distancira od večinskega prebivalstva (Cremers, 2010).

Raziskave so razkrile več praks za zmanjšanje stroškov dela. Na primer, podizvajalci pogosto ne plačujejo socialnih prispevkov v državah pošiljateljicah ali pa uporabijo sistem lažne samozaposlitvene sheme. S tem nezakonito krčijo stroške dela in izkoriščajo socialne sisteme med državami članicami (Cremers, 2010, Ouali, 2012).

Poslabšanje delovnih pogojev v gradbeni industriji, povečanje trga dela, delo na črno, začasne pogodbe o zaposlitvi, odvisne samozaposlitve in napotitve delavcev so dejavniki, ki povečujejo prekarnost in zmanjšujejo delovne pogoje delavcev povsod. Belgijski inšpektor je izpostavil, da ti delovni pogoji dolgoročno ne bodo ostali omejeni le na napotene delavce in gradbeno industrijo, ampak se bodo najverjetneje razširili tudi na druge sektorje. Da bi preprečili takšen izid, moramo izboljšati delovne pogoje s krepitvijo sodelovanja med sindikati, nevladnimi organizacijami in inšpektorati (v državah pošiljateljicah in državah prejemnicah) ter s spodbujanjem mednarodne solidarnosti med delavci (Cillo, 2017).

2 Problem

Živimo v času, ko ni vse rožnato – to se kaže tudi na področju zaposlitev. Podatki Zavoda RS za zaposlovanje kažejo, da je bilo v novembru leta 2018 kar 7,9 % registrirane brezposelnosti (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, 2019).

Pri tem je treba poudariti, da je ta odstotek kazalnik registrirane brezposelnosti, realno stanje pa je lahko drugačno. Ker je v Sloveniji težko dobiti službo, se marsikdo, v upanju po boljšem preživetju, odloči za delo v drugi državi članici EU. Včasih je to edina zaposlitev, ki jo dobi, v večini primerov pa je tudi priložnost za boljše plačilo.

Kot bodoča socialna delavka in tudi kmalu aktivna iskalka službe sem zaznala, da je bilo s strani medijev in strokovnjakov veliko izraženo o neupoštevanju (in tudi neustreznosti) zakonodaje napotnih delavcev. Menim, da je čas, da tudi napotni delavci dobijo svoj glas. Izrazijo svoja mnenja, videnja, izzive, težave, poglede in doživljanja v vsakdanjem življenju. Čas je, da dobijo svoj glas – mi pa realno sliko dogajanja.

Med prebiranjem raziskav na temo napotnih delavcev sem zasledila, da so bile te večinoma narejene s pravnega vidika (zakonodaja). Le malo raziskav se je dotaknilo vprašanja z vidika napotnih delavcev. Skozi pogovor z njimi, sem zasledila, da obstaja mnogo zgodb, ki še niso slišane, ter mnogo izkušenj, ki bi morale biti podeljene.

Ravno zaradi tega menim, da je moja tema raziskovanja relevantna za napotene delavce (da se zavejo, kakšne pravice imajo in na kaj morajo biti pozorni) in socialne partnerje (da izvedo, na katerih področjih so še možne izboljšave). Kot tudi za socialno delo, saj se ravno pri napotnih delavcih večkrat pojavi izkoriščanje moči, neupoštevanje delovnega prava in socialne varnosti. Večkrat to izkoriščanje ne ogrozi samo napotnega delavca, ampak tudi njegovo družino. Kot je vidno že iz uvoda, je večina delavcev iz Slovenije napotena na delo v Nemčijo in Avstrijo, in sicer v okviru gradbeništva (European Commission, 2016a). Ravno zaradi te statistike sem se odločila, da bom v raziskavi več pozornosti namenila tem delavcem.

Ključna raziskovalna vprašanja:

1. Kako to, da so se odločili za delo napotenega delavca?
2. Kako poteka deloven čas?
3. Kakšne izkušnje imajo s plačilom?
4. Kako je poskrbljeno za varnost in zdravje pri delu?
5. Kakšne izkušnje imajo z nastanitvijo?
6. Kako usklajujejo družinsko življenje?
7. Kakšne izkušnje imajo z dokumentacijo?
8. Kakšne izkušnje imajo z vrnitvijo?
9. Kakšne so potrebe in želje, da bo življenje napotnih delavcev na višji ravni?

3 Metodologija

3.1. Vrsta raziskave

Raziskava z naslovom *Izkušnje napotениh delavcev iz Slovenije: primer gradbeništva v Nemčiji in Avstriji* je bila eksplorativna, ker o tej temi še ni bilo veliko raziskanega, in kvalitativna, saj sem podatke pridobila ter analizirala s kvalitativnim pristopom. Kot kvalitativno raziskavo opredeljujemo vrsto raziskav, pri katerih zbiramo izkustveno gradivo v obliki pripovedi ali besednih opisov, ki je obdelano po postopku kvalitativne analize (Mesec, 2007). Za ta pristop sem se odločila, ker nisem imela vnaprej predvidenih odgovorov, hkrati pa sem hotela, da se intervjuvanci čim bolj razgovorijo (besedni opisi), kar mi je omogočilo pridobitev različnih podatkov. Moj namen je bil šele odkrivati problematiko. Zanimalo me je, kakšne izkušnje, mnenje in videnje imajo delavci iz Slovenije, ki so napoteni v Avstrijo in Nemčijo v okviru gradbeništva.

3.2. Raziskovalni instrumenti in viri podatkov

Pri raziskavi sem kot merski instrument uporabila vodilo za intervju, metoda pa je bila spraševanje. Vnaprej sem določila vprašanja, ki so bila odprtega tipa, saj sem želela pridobiti čim bolj izčrpne opise. Vodilo za intervju je bilo sestavljeno iz desetih tem in 25 vprašanj. Na podlagi teh sem v pogovoru oblikovala vprašanja, s katerimi sem si pomagala, da sem zajela vse teme, ki so me zanimale. Z vprašanji sem si pomagala tudi, če so bili sogovorniki bolj redkobesedni ali pa se nam je pri intervjuju zataknilo. Teme so bile razdeljene na: osnovne podatke, odločitev za delo, delovni čas, plačilo, varnost in zdravje pri delu, nastanitev, vrnitev, družinsko življenje, dokumentacijo in potrebe.

3.3. Populacija in vzorčenje (subjekti)

Populacija v raziskavi so bili napoteni delavci iz Slovenije, ki so bili vsaj enkrat od 1. 1. 2016 do vključno 1. 2. 2019 v okviru gradbeništva napoteni na delo v Nemčijo ali Avstrijo.

Vzorec moje raziskave je bil sestavljen iz treh oseb, ki so bile od 1. 1. 2016 do vključno 1. 2. 2019 vsaj enkrat napotene iz Slovenije v okviru gradbeništva v Nemčijo, in iz treh oseb, ki so bile v enakem časovnem obdobju in v enakem sektorju vsaj enkrat napotene iz Slovenije v Avstrijo.

Sogovornike sem pridobila preko osebnih poznanstev, tudi preko poznanstev svojih poznanstev (verižni sistem). Uporabila sem neslučajnostni priložnostni vzorec, saj sem vedela, da hočem v raziskavo vključiti osebe, ki so bile napotene v različne države (Nemčijo in Avstrijo). Hotela sem jih obenem tudi dovolj poznati, da sem se lahko z njimi sproščeno pogovorila o njihovih izkušnjah, ko so bili napoteni na delo iz Slovenije.

3.4. Zbiranje podatkov

Za pridobivanje podatkov sem uporabila ustni, individualni nestandardizirani intervju, kjer sem spraševala po izkušnjah in mnenju napotениh delavcev v gradbeništvu, ki so bili preko slovenskega delodajalca napoteni na delo v Nemčijo ali Avstrijo.

Podatke sem zbirala na območju Republike Slovenije. Pogovore sem izvajala v času, ki je sogovornikom najbolj ustrežal.

Ob privolitvi intervjuvanca sem pogovor posnela, kar mi je pomagalo pri točnih podatkih za analizo (večkrat sem poslušala pogovore in tako bolj natančno zajela odgovore). Intervjuje sem nato pretipkala in jih analizirala.

Intervjuje sem izvedla med 9. 3. 2019 in 20. 4. 2019.

3.5. Obdelava gradiva in analiza podatkov

Podatke sem obdelala s kvalitativno analizo. Sprva sem uredila zapise intervjujev, nato pa sem določila enote kodiranja. Sledilo je kodiranje, in sicer: odprto, osno in odnosno.

4 Rezultati

Ugotovitve, do katerih sem prišla na podlagi raziskovalnih vprašanj, so zapisne po temah.

4.1. Osnovni podatki

Med posamezniki, ki so napoteni na delo v tujino v okviru gradbeništva, se pojavljajo različni profili izobrazbe oz. poklici. V gradbeništvu tako delajo: monterji vodovodnih naprav, inštalaterji strojnih inštalacij, strojni tehniki, elektrotehniki, diplomirani inženirji gradbeništva, avtomehaniki idr.

Večina je bila napotena na delo v različne države. Največkrat so delavci napoteni v Nemčijo in Avstrijo. Nekateri pa so bili napoteni tudi na delo v Belgijo, Nizozemsko, Francijo in v Združene države Amerike.

Večina je glede na število delodajalcev v zadnjih treh letih zamenjala vsaj enega delodajalca. Posamezniki govorijo o pogostem menjavanju delodajalcev: *»sem jih pa kr menjal«* (Intervju B – izjava B4). Tako številke segajo od enega do šest različnih delodajalcev v zadnjih treh letih. Večina je v zadnjih treh letih zamenjala dva oz. tri delodajalce: *»Dveh...«* (Intervju E – izjava E4); *»treh delodajalcih«* (Intervju C – Izjava C5). Pojavljajo pa se tudi posamezniki, ki so v tej vrsti dela novi: *»Se pozna, da sem še bolj novinec«* (Intervju E – izjava E5); *»enkrat napoten«* (Intervju D – izjava D2), in s tem je povezano tudi manjše število delodajalcev v zadnjih treh letih: *»Pri enem...«* (Intervju D – izjava D4).

Pojavljajo se tudi različna časovna obdobja delovnega razmerja pri trenutnem delodajalcu. Ta trajajo od tri do dvanajst mesecev. Posamezniki so izpostavili, da so v tem obdobju pri enakem delodajalcu delali na različnih gradbiščih: *»ma več bauštel«* (Intervju C – Izjava C7).

4.2. Odločitev za delo

Večina se je odločila za to vrsto dela zaradi boljšega plačila: *»kjer je dobro plačano«*; *»Ko tu ni denarja«* (Intervju A – izjavi A3 in A7); *»gori večje plače«* (Intervju E – izjava E8) in ker v Sloveniji ni delovnih mest oz. jih je v tujini več: *»Tu težko dobiš delo«* (Intervju C – izjava C18); *»za tujino pa vedno koga iščejo«* (Intervju E – izjava E11).

Posamezniki pa so med razloge za napotitev navedli tudi: boljše pogoje dela; željo po spoznavanju sveta – *»če glih ga nisem veliko videl«* (Intervju A – izjava A10); menjavo okolja; željo po delu v tujini; voljo in pogum; prijatelje, ki delajo v tujini; prekinjanje pogodb

in težave z iskanjem novega dela; skrb glede zaposlitve; gradnjo hiše; prošnjo s strani delodajalca; kredite; dodatne družinske obveznosti idr.

Večina odločitev pa je povezanih s tem, da je v tujini lažje dobiti boljše plačano zaposlitev: *»človek rabi neki zaslužek, da preživi...«*; *»Malo več prineseš domov...«* (Intervju C – izjavi C12 in C14), čeprav je: *»več povpraševanja po manj razrednih delih«* (Intervju C – izjava C11).

Večina delavcev se je seznanila s trenutnim delodajalcem preko osebe, ki dela v tujini: *»Malo sem se pozanimal pri znancih«* (Intervju C – izjava C20); *»Vprašal sem družinskega prijatelja, ki tudi dela v tujini...«* (Intervju E – izjava E15) oz. preko delavca, zaposlenega pri njem: *»En frend, ko dela za njega že dlje cajta, mi ga je priporočal«* (Intervju B – izjava B10); *»on malo povprašal, če rabijo koga pri njih, in ja«* (Intervju E – izjava E16) ali pa preko interneta in razpisov: *»gledal malo na razpise, pa tak«* (Intervju E – izjava E13). Določeni posamezniki pa so delodajalca poznali osebno: *»z njim sma se pogovarjala«* (Intervju A – izjava A14) oz. so zanj izvedeli: *»V firmi, v kateri delam«* (Intervju D – izjava D9). Večina je pri tej temi izpostavila: *»strah, da mi ne bi plačali...«* (Intervju E – izjava E14) in s tem povezano preventivo: *»preveril na ajpesu, kako je kaj stanje...«*; *»poznaš koga, ko je že pri njem zaposlen, vprašaš malo po plačilu in pogojih...«* (Intervju C – izjavi C21 in C22).

4.3. Delovni čas

Večina delavcev, ki je napotena na delo v Avstrijo ali Nemčijo v okviru gradbeništva, dela 10 ur na dan oz.: *»11 ur, ker pavze se ne štejejo v ure«* (Intervju C – izjava C27). Posamezniki pa delajo tudi: *»po 11–12 ur...«* (Intervju F – izjava F17). Delovni čas je odvisen od: *»od dela«* in *»od tega, koliko se mudi...«* (Intervju F – izjavi F18 in F19). Večina ure kombinirajo tako, da delajo: *»od ponedeljka do četrta«* (Intervju C29) oz. *»ob petkih prej končamo«* (Intervju D – izjava D13). Posamezniki si želijo: *»...da se čim več dela«,* saj: *»ne greš ven, da boš delal osem ur«* (Intervju A – izjavi A20 in A22).

Večinoma so nadure obravnavane kot normalne delovne ure. Posamezniki povedo, da: *»Če se pa kdaj kaj zavleče, pa se pač prenese v drug teden«* (Intervju C – izjava C31). Posamezniki tudi dobijo nadure: *»plačane na roko«* (Intervju F – izjava F23).

Večina ima odmor za malico: *»od dvanajstih do enih je odmor«* (Intervju A – izjava A26); *»po šestih urah mam 30 minut pavze...«* (Intervju D – izjava D18); *»mam za malco cajt«* (Intervju C – izjava C32). Večina ima tudi: *»Vsake dve ure... počitek«* (Intervju D – izjava D17); *»čik-pavzo«* (Intervju E – izjava E24). Te pavze pa so odvisne od dela: *»če res nisi na*

kakem delu, ko moreš fiksno bit tam – si lahko vzameš malo fraj...» (Intervju F – izjava F26). Odmori niso plačani: *»ma to se nam pol ne šteje v ure...«*(Intervju F – izjava 25), saj so obravnavani enako kot za zaposlene pri nemškem in avstrijskem delodajalcu.

Počitek med delom pri večini napotnih delavcev na področju gradbeništva v Nemčijo in Avstrijo traja 12 ur.

Delovni dan napotnih delavcev je sestavljen iz dela in prostega časa po delu. V prostem času večinoma delavci kaj pojedjo ali počivajo: *»prideš domov, neke poješ«* (Intervju E – izjava E25); *»pridemo domov, pa gremo počivat«* (Intervju C – izjava C33). Posamezniki pa gredo *»včasih na kako pivo«* (Intervju B – izjava B22). Večini pa je skupno to, da se počutijo utrujeno.

4.4. Plačilo

Delavci imajo različne izkušnje glede plačila. Posamezniki so s plačilom zadovoljni, spet drugi poročajo o slabih izkušnjah: *»kar je dogovorjeno, ni plačal...«* (Intervju A – izjava A35); *»nam en ni plačal«* (Intervju B – izjava B25). Posamezniki so spregovorili tudi o tem, da so se za svoje plačilo morali pregovarjati: *»Magari z mojim težanjem«*(Intervju F – izjava F40). Pri plačilu je kot osnova določena urna postavka: *»Zmenjeni smo, kolko mam na uro«* (Intervju F – izjava F20). Posamezniki so poročali, da se jim je na začetku vsaka urna postavka zdela v redu, sčasoma pa so zahtevali višjo: *»sem se naučo tut za malo višjo urno postavko zborit...«* (Intervju F – izjava F32).

Potek plačila je odvisen od dogovora. Dogovorjen je tudi čas plačila – običajno je ta 15. dan v mesecu: *»okoli petnajstega«*(Intervju B – izjava B29); *»petnajstega v mesecu«* (Intervju E – izjava E29). Večinoma dobijo plačilo, nakazano na TRR. Posamezniki pa (kot že zgoraj omenjeno) dobijo plačilo izplačano tudi v obliki gotovine.

4.5. Varnost in zdravje pri delu

Za varnost in zdravje pri delu je po mnenju večine dobro poskrbljeno. Posamezniki so spregovorili o zaščitnih sredstvih oz. oblačilih, ki jim jih priskrbijo delodajalci: *»Čelade in šuhe«* (Intervju A – izjava A39). Posamezniki so povedali, da je za varnost in zdravje pri delu poskrbljeno, saj je delodajalce strah inšpektorjev: *»dosti straha zaradi inšpektorjev, te pa ja...«* (Intervju B – izjava B32). Določeni pa so spregovorili tudi o pogojih dela. Izpostavili so mraz in vročino. Na to se prilagajajo tako, da delajo bolj zgodaj zjutraj ali proti večeru –

prilagajanje pa je odvisno od nadrejenih: *»Pa odvisno spet kake šefe maš nad sabo...«* (Intervju F – izjava F48) in tudi od upoštevanja javnega reda in miru.

Določeni napoteni delavci nimajo izkušenj z bolniško odsotnostjo, spet drugi govorijo o neplačevanju nadomestila in samo plačanih prispevkih oz. o plačevanju nadomestila po osnovi slovenske minimalne plače. V tem primeru so izpostavili zakonodajo: *»Itak se dela po dveh zakonih«* (Intervju C – izjava C45) in kombiniranje zakonodaje v korist delodajalca.

Posameznikom so uredili nadomestilo tako, da: *»ko smo meli pa preveč ur, pa se je naredlo tak, da tisti cajt, ko si bil v bolniški, da so se izplačevale ure od prejšnjega mesca...«* (Intervju C – izjava C44). Posamezniki so izpostavili tudi govorice, da večkrat delodajalec ob bolniški odsotnosti prekine zaposlitev in jo ponovno sklene ob vrnitvi z bolniške odsotnosti.

4.6. Nastanitev

Glede nastanitve se pojavljajo različne izkušnje. Nekateri so z nastanitvijo zadovoljni, na drugi strani pa imamo napotene delavce, ki poročajo o slabih izkušnjah. Delavci večkrat glede nastanitve poudarijo, da: *»ni glih neki luksus, je pa za prespat...«* (Intervju B – izjava B40). Posamezniki so poročali tudi o umazaniji. Običajno napoteni delavci živijo v hostlih oz. v stanovanjih, ki so večkrat locirana v hišah. Delijo si sobe in kuhinje. Posamezniki so poročali tudi o starostnih razlikah med prebivalci: *»malo večje starostne razlike med nami«* (Intervju E – izjava E45). Posamezniki, ki živijo v enakih hišah kot lastnica, se lahko v določenih primerih dogovorijo tudi za plačano pranje perila: *»nam tudi pere«*; *»na koncu meseca vsak plača 15 €, in je mir«* (Intervju E – izjavi B40 in B41).

Glede vpliva na nastanitev večina meni, da na to ni možno vplivati. Obstaja majhna možnost vpliva preko množičnih pritožb in sporov: *»Lahko bi se vrjetno skregali pa s tem kaj dosegli...«* (Intervju C – izjava C54); *»če nas bi blo več, bi mogoče kaj dosegli...«* (Intervju B – izjava B42) oz. tako, da bi: *»...sami plačali nastanitev, pač dodatno«* (Intervju C – izjava C55). Določeni so povedali, da so sami iskali novo stanovanje, vendar je: *»težko dobit neko pametno stanovanje«*; *»za pametno ceno...«* (Intervju B – izjavi B46 in B47). Zraven tega pa obstajajo delavci, ki nimajo volje in časa za iskanje sprememb na tem področju.

Glede oddaljenosti delovnega mesta od nastanitve večina ne podaja pritožb: *»Pa zadovoljivo«* (Intervju E – izjava E47); *»Ma v rei...«* (Intervju F – izjava F56). Večina poroča o oddaljenosti delovnega mesta od nastanitve, ki sega od 10 minut do 1 ure oddaljenosti vožnje z avtom. Posamezniki so izpostavili tudi težave s parkiriščem: *»večkrat je pol še s parkplacom problem«* (Intervju B – izjava B53).

4.7. Družinsko življenje

Družinsko življenje večina delavcev, ki so napoteni na delo v Nemčijo, usklajuje tako, da tri tedne dela v tujini, nato pa so en teden doma: *»Tri tedne si gore, pa keden dni doma«* (Intervju A – izjava A52); *»hodo na vsake 3–4 tedne«* (Intervju C – izjava C63). Določeni delavci, napoteni v Nemčijo, so se sčasoma dogovorili, da hodijo domov vsak konec tedna.

Delavci, ki so napoteni na delo v Avstrijo, pa večinoma usklajujejo družinsko življenje tako, da se vračajo vsak konec tedna domov: *»vsak vikend pridemo domov«* (Intervju B – izjava B54). Določeni pridejo: *»vsak četrtek v zelo poznih večernih urah domov«* (Intervju C – izjava C61) in se vračajo: *»...iz nedelje na ponedeljek zjutraj nazaj«* (Intervju C – izjava C62).

Družinsko življenje v času napotitve usklajujejo preko sodobnih omrežij, preko katerih se pogovarjajo in si pošiljajo slike. V stikih so preko Vibra, Facebooka, Instagrama idr. ali pa se pogovarjajo preko telefona: *»dobro, da so zdaj brezplačne minute za EU«* (Intervju E – izjava E51).

Ob prihodu domov se večina sreča s: prijatelji, družino ali pa se udeleži piknikov. Določeni tudi urejajo okolico oz. hišo: *»kaj popucaš okrog hiše«* (Intervju F – izjava F64). Večina meni, da čas doma prehitro mine in da ga ravno zaradi tega: *»probaš čim boljše skoristit...«* (Intervju B – izjava B58).

Posamezniki so izpostavili, da zaradi napotitve trpi njihov odnos: *»včasih je kr težko...«*; *»odnos trpi...«* (Intervju C – izjavi C60 in C72). Izpostavili so tudi, da je *»luksuz, da si blizu svojih bližnjih«* (Intervju C – izjava C71).

4.8. Dokumentacija

Napoteni delavci v okviru gradbeništva v Nemčijo in Avstrijo imajo na področju pisne sklenitve pogodbe različne izkušnje: *»Kak keri, eni se držijo eni pa ne«* (Intervju A – izjava A53). Pri večini je sklenitev pogodbe potekala ustno. Tako določeni povedo, da večkrat pogodbe: *»sploh nisem videl«* (Intervju B – izjava B62). Menijo, da je bolj pomemben ustni dogovor: *»lahko maš ti na papirju neke napisano – največ pa pomeni to, ka se ustno zмениš...«* (Intervju C – izjava C77). Večina tistih, ki podpiše pogodbo, podpiše dve pogodbi: *»eno pogodbo v nemščini in eno v slovenščini«* (Intervju B – intervju B64). V tem primeru so posamezniki izpostavili, da imajo težave z nerazumevanjem jezika in s tem posledično tudi pogodbe.

Večina napotenih delavcev je že prenehala pogodbo o zaposlitvi kot napoten delavec.

Večina delavcev je prenehalo delovno razmerje, tako da ga je delodajalec prekinil, saj ni več potreboval delovne sile oz. ni imel dela: *»On je reko, da ne rabi več in gotovo«* (Intervju A – izjava A58); *»reko je, da me več ne nuca«* (Intervju B – izjava B71). Določeni pa so si sami poiskali drugega/novega delodajalca, eni izmed razlogov so bili: *»boljše plačano...«* (Intervju E – izjava E57); *»...bi raje delal bližje«* (Intervju C – izjava C81). Posameznim pa so tudi potekle pogodbe o zaposlitvi: *»Veliko pogodb je itak blo sklenjenih samo za en mesec«* (Intervju F – izjava F67)

Delavci so za odjavo iz obveznih socialnih zavarovanj izvedeli preko: kartice, elektronskega podpisa, na strani ZZZS idr. Določenim je bilo tudi samoumevno, da pri prenehanju delovnega razmerja prenehajo tudi obvezna socialna zavarovanja. Posamezniki pa so izvedeli preko družinskega člana: *»hčerka hotla it k zdravniku po neke tablete, pa so ji rekli, da nima zavarovanja...«* (Intervju A – izjava A62) oz. osebno *»tuji jes šel po biološka zdravila, pa sem isto ugotovo«* (Intervju A – izjava A65).

4.9. Vrnitev

Določeni delavci nimajo pritožb glede vrnitve, spet drugi povedo, da je treba potrpeti in da je vrnitev naporna. Večina se vrača z avtom, so pa tudi posamezniki, ki potujejo domov oz. na delo z letalom: *»Včasih sem šel tudi z letalom«* (Intervju C – izjava C87). Pri vožnji z avtom poročajo, da: *»enkrat vozi en, drugič drug«* (Intervju D – izjava D50), drugače pa *»vmes malo spiš«* (Intervju D – izjava D51). Kot težavo pri vrnitvi so izpostavili gnečo na cestah in *»avto pa nafto ti tanka«* (Intervju A – izjava A71), da ura vožnje ni povrnjena.

Posamezniki so poročali tudi o tem, da so zaradi govoric, ki so namigovala na kršitev zakonodaje glede vrnitev, bolj pozorni na nepravilnosti: *»takrat vsi malo začeli bat oz. bolj bit pozorni na take stvari...«* (Intervju F – izjava F80).

4.10. Potrebe

Napoteni delavci bi si želeli: *»Da bi bla ura vožnje plačana«, »bar polovico«* (Intervju A – izjavi A75 in A76) enakega plačila pri nas kot v Nemčiji oz. Avstriji: *»da bi blo delo enako plačano pri nas, ko gore...«* (Intervju C – izjava C92); več možnosti za delo v Sloveniji: *»Pa dat ljudem več možnosti za delo«* (Intervju C – izjava C97) idr.

4.10.1.1. Delavci si želijo boljših stanovanj, posamezniki tudi lastnih sob.

Kot problem izpostavljajo rezervacije najcenejših stanovanj: *»stanovanje, samo, da je čim cenejše«* (Intervju A – izjava A74) in neprestano družbo sodelavcev *»24 ur na dan skupaj«* (Intervju E – izjava E74).

4.10.1.2. Želijo si sprememb zakonov: *»Zakone je treba absolutno spremeniti«* (Intervju A – izjava A77).

Kot problem so navedli:

- zmedenost in prepletanje zakonov: *»Ful se je težko znajti iz vseh teh zakonov ven...«* (Intervju B – izjava B77);
- odjave iz obveznih socialnih zavarovanj: *»kak me je lahko on iz socialnega kar odjavo«* (Intervju A – izjava A78);
- neskladnost zakona z realno situacijo: *»sprejeli taki zakon, da ne moreš tri mesce napotiti delavca«*; *»mu nimaš kaj za delat dati«*; *»iščeš delo – te išče delodajalec za delo v tujino, ne pa delo tu«* (Intervju A – Izjave A90, A92 in A94) – v primeru kršitve pa se pojavi nova težava: *»Pa še kazen dobi tisti, ko je zaposlen«* (Intervju A – izjava A93);
- časovne roke za ukrepanje: *»dolgo, da moreš ti tri mesce čakati, da lahko sploh kaj glede plače nardiš«* (Intervju B – izjava B81).

Kot problem so izpostavili tudi:

- delo brez pogodbe o delovnem razmerju *»Večkrat jih itak sploh ne podpišeš...«* (Intervju F – izjava F87) in s tem povezano nesigurnost zaposlitve *»Pol pa samo bog ga vedi, do kdaj maš službo...«* (Intervju F – izjava F88);
- enomesečne pogodbe in podpisovanje pogodb, katerih delavec ne razume: *»Naenkrat delaš v Nemčiji, drugič v Franciji – zdaj pa ti vedi vse jezike, da boš vsaj vedo, če je tvoja pogodba prav napisana – da boš vedo, ka podpisuješ«* (Intervju F – izjava F85);
- nekaznovanost kršitev oz. v primeru kaznovanja neplačilo delavca: *»...oni plačajo kazni, ki ja... so visoke«*; *»sam ti na koncu spet nič ne dobiš«* (Intervju B – izjavi B83 in B84).

4.10.1.3. Želijo si olajšanega dela: *»delo bi se dalo na več področjih olajšati«* (Intervju E – izjava E70).

Kot problem so izpostavili varčevanje na delavcih. Posamezniki so izpostavili plačljiva gradbena dvigala, ki se zaradi plačila ne uporabljajo *»So tam, ampak jih nihče ne zažene, saj jih je potrebno plačati«* (Intervju E – izjava E67), in s tem povezano hojo v 12. nadstropje z orodjem: *»hodit v 12. nadstropje peš«*; *»nosit vso orodje«* (Intervju E – izjavi E68 in E69).

4.10.1.4. Ostali problemi, zaradi katerih prihaja do potreb

Kot problem so izpostavili tudi delo za podizvajalce, in s tem povezana neplačila delavcev, saj: *»delodajalec ne dobi plačano, ker mu prej niso plačali...«* (Intervju F – izjava F89) oz. *»plačila se zavlečejo, ko en ne plača drugemu, pa spet tak naprej...«* (Intervju D – izjava D57). Neznanje jezika države napotitve; visok standard države napotitve, in s tem povezano porabo denarja *»v vikendu zatruskali vse, kar smo zaslužili med tednom...«* (Intervju E – izjava E79), in tudi nepripadnost večinskemu narodu: *»Pozna se, da smo vedno prišleki«* (Intervju F – izjava F81).

4.10.2. Predlogi

Posamezniki so kot predloge za življenje napotenih delavcev na višji ravni navedli:

- sodelovanje med državnimi institucijami in prijave kršitev po uradni dolžnosti: *»po uradni dolžnosti prijaviti inšpektoratu za delo – kršitve«* (Intervju A – izjava A85);
- sprememba zakonov v korist delavcev na področju plačevanja kazni: *»da bi se prvo poskrbelo za plačo pa pol za kazen...«* (Intervju B – izjava B85);
- ureditev skupnega jezika poslovanja v EU: *»za pogodbe, da bi se neki jezik dogovorilo, pa bi ble vse napisane, ne vem, v angleščini«* (Intervju F – izjava F83).

4.11. Ostalo

Skozi pogovor so se odprle še dodatne teme, ki niso bile neposreden cilj mojih raziskovalnih vprašanj, vendar menim, da jih je dobro izpostaviti:

- napotene delavce vežejo podobne izkušnje, kar jim omogoča tudi skupne teme za pogovor: *»Nas vežejo podobne izkušnje«*; *»lažje tudi doma pogovarjaš o nekih skupnih temah...«* (Intervju C – izjavi C24 in C25);
- napoteni delavci s to vrsto zaposlitve pridobijo nova znanja glede: *»Dela«*; *»življenja, stran od doma«*; *»tudi jezika«* (Intervju E – izjave E83, E84 in E85);
- napoteni delavci uporabljajo tudi različne postopke preventive: *»prej pogledam na internetu, kakšno je stanje firme«*; *»se malo naokrog pozanimam, če se le lahko, da ne bi nasedel...«* (Intervju C – izjavi C36 in C37); *»porihtal ta elektronski podpis al kaj je, da lahk preverim...«*; *»ko že prej, ko greš gor lahko vidiš, če si prijavlen al ne...«* (Intervju C – izjavi C84 in C85);
- pri posameznikih prihaja do dvigovanja norm in s tem povezanih nesporazumov z domačini: *»jim dvigujemo normo«*; *»nas pa domačini malo postrani gledajo«* (Intervju D – izjavi D22 in D23);
- posamezniki razmišljajo tudi o drugačni zaposlitvi v prihodnosti: *»ko bojo prišli otroci, bo itak še čisto drugače«* (Intervju C – izjava C69); *»Itak, ko bo konec projekta, je to to«* (Intervju D – izjava D65).

5 Razprava in sklepi

Napoten delavec je oseba, ki ga je delodajalec poslal v tujino in mu zadal mednarodne delovne naloge (Bohlander in Snell, 2007).

Iz raziskave sem ugotovila, da se na področju gradbeništva v Nemčijo in Avstrijo napotuje ljudi z različnimi profili, izobrazbo.

Večina jih je že bila napotena v več držav, najpogosteje v Nemčijo in Avstrijo. Večina je v zadnjih treh letih zamenjala od enega do šest delodajalcev, od tega najpogosteje dva ali tri. Posamezniki so večinoma pri trenutnem delodajalcu zaposleni od tri do dvanajst mesecev.

Kot odločitev za delo v Nemčiji in Avstriji napoteni delavci najpogosteje navajajo boljše plačilo in več delovnih mest.

Lipičnik (1998) opiše, da obstajajo trije dejavniki, ki vplivajo na motivacijo delavcev. Kot prvi dejavnik opredeli individualne razlike, saj med vsemi posamezniki obstajajo razlike – nekateri imajo večjo potrebo po večji varnosti, spet drugim je pomembno plačilo, pri tretjih pa je v ospredju izziv delovnih nalog ali stopnja odgovornosti. Drugi dejavnik so lastnosti dela, npr. avtonomija pri delu ter ugled dela v družbi. Tretji dejavnik pa predstavlja organizacijska praksa (pravila, politika organizacije in managerska praksa), torej celoten sistem nagrajevanja in ugodnosti. Ne smemo pozabiti, da na kariero posameznika vplivajo tudi zunanji dejavniki, kot so: politične spremembe, ekonomski pritiski, nove organizacijske oblike, nova zaposlitvena politika, napredujoča tehnologija, socialni ter demografski trendi.

Ko podjetje išče nove delavce, se lahko odloči za zunanje oglaševanje (oglas v časopisih, na radiu ali televiziji, na agencijah, po priporočilih zaposlenih, centrih za iskanje zaposlitve, na šolah in fakultetah, na sejnih ali pa izvršni direktorji sami najdejo kandidate) oz. za notranje oglaševanje delovnega mesta (oglas obesijo na oglasne deske v podjetju ali pa ga pošljejo po elektronski pošti vsem zaposlenim) (Schermerhorn, 2004; Roberts, 2004 in Cheattle, 2001).

Iz rezultatov moje raziskave je vidno, da je seznanjenje z delodajalcem običajno potekalo preko zunanjega oglaševanja. Delavci so v večini primerov izvedeli za delo preko priporočil zaposlenih (preko osebe, ki že dela v tujini, oz. preko delavca, ki je že zaposlen pri trenutnem

delodajalcu), kar jim je omogočilo preventivno varnost. Občasno pa tudi preko razpisov, osebnega stika, nekdanjega delodajalca ali pa tako, da so jih izvršni direktorji poiskali sami.

V nadaljevanju se bom osredotočila na problematiko, ki sem jo zaznala na različnih področjih:

1. Delovni čas

Delovni čas večine napotениh delavcev v gradbeništvu je 10 ur na dan (izjemoma 11 ali 12). Nadure so obravnavane kot navadne delovne ure. Posamezniki te prenesejo v naslednji teden, nekateri pa jih dobijo izplačane v gotovini. Med delovnim časom imajo odmor za malico (ki pa ni plačan) in krajše odmore. Počitek med delom traja 12 ur. Po delu napoteni delavci počivajo, jedo, gredo na pijačo ipd. Običajno so utrujeni.

V raziskavi sem zaznala problematiko nadur, saj večina delavcev dela na dan 10 ur oz. tudi več. Nadure so plačane kot navadne delovne ure.

Tudi Sargeant in Tucker (2009) opozarjata, da lahko poskušajo delavci, ker se bojijo za svojo zaposlitev, maksimirati svoj dohodek s tem, da delajo nadure, s čimer pa se poveča tudi tveganje za poškodbe, bolezni in invalidnosti.

Menim, da je pri tem dobro omeniti podatke nemške vlade, ki nakazujejo na to, da so zaposleni v Nemčiji v letu 2016 opravili 1,7 milijarde nadur. To število predstavlja povprečno 51,5 nadur na zaposlenega ali približno eno naduro na teden. Večina od tega (56 %) je bilo neplačanih nadur, kar je v povprečju 31,5 neplačanih nadur na zaposlenega. Na ta račun bi lahko dodatno zaposlili približno 1 milijon delavcev za polni delovni čas. Zanimiv je tudi podatek, da je najpogostejši razlog za nadure, da zaposleni svojih nalog v rednem delovnem času niso zmogli opraviti; torej motiv zanje ni bil dodatni zaslužek. V primerjavi z letom 2013 pa se je število nekoliko zmanjšalo, saj jih je takrat bilo v Nemčiji narejenih 1,9 milijarde, od tega 1 milijarda neplačanih (Blažič idr., 2018).

Res je, da več ur, prinese večje plačilo, saj je večina delavcev plačana na uro. Zavedati pa se moramo, da dolgoročno veliko število ur negativno vpliva na zdravje. Nekateri se zavzemajo za več ur, saj s tem maksimirajo svoj dohodek, medtem ko drugi delajo nadure, saj v rednem

delovnem času niso uspeli opraviti svojih nalog. Razlogov je lahko več, vendar dolgoročno ti ne vplivajo dobro na počutje.

2. Plačilo

S plačilom imajo različne izkušnje. Določeni za delo niso dobili plačila, dogovorjenega plačila ali pa so se zanj morali pregovarjati. Kot osnova plačila se pri večini šteje urna postavka. Potek in čas plačila sta odvisna od dogovora. Plačilo je običajno nakazano na TRR.

Lipičnik (1998) pri tem opozarja, da se ravnotežje med dajanjem in dobivanjem ne sme porušiti. Delodajalec mora ravnati pravično do vseh delavcev, saj je za enako delo nujno enako plačilo (takšni pogoji pomagajo delavcu pri motivaciji za delo tudi v prihodnje).

Opažam, da večina ljudi dela, ker potrebuje denar. Plačilo je ena izmed glavnih motivacij delavca. Pravično je, da delavec za opravljeno delo dobi obljubljeno plačilo, saj to ni samo plačilo kot takšno, ampak pomeni tudi povrnitev stroškov, ki so nastali zaradi dela. Izpostavila bi tudi podatek, da odmori (v Nemčiji in Avstriji) niso plačani oz. se ne štejejo v delovne ure, tako kot se ti štejejo pri nas.

Tako je po avstrijskem Zakonu o delovnem času (*Arbeitszeitgesetz (AZG), 1969*) in nemškem Zakonu o delovnem času (*Arbeitszeitgesetz (ArbZG), 1994*) delovni čas definiran kot čas med začetkom in koncem dela in ne vključuje odmora.

3. Varnost in zdravje pri delu

Za varnost in zdravje pri delu je po mnenju večine dobro poskrbljeno. Posamezniki so med pogoji dela izpostavili mraz in vročino. Tisti, ki imajo izkušnje z bolniško odsotnostjo, poročajo o: neplačevanju nadomestila, plačanih samo prispevkih, plačevanju nadomestila po osnovi slovenske minimalne plače in tudi o izplačilu ur prejšnjega meseca kot nadomestilo za bolniško odsotnost.

Aksorn in Hadikusumo (2008), ki sta raziskovala ključne dejavnike za uspeh varnosti v gradbenih projektih, mednje uvrščata: upravljanje, podporo, timsko delo ter jasne in realne cilje. Po njunem mnenju je uspešno izvajanje varnosti in zdravja zagotovljeno z

zagotavljanjem poklicnega zdravja in varnosti v smislu opreme, usposabljanja in spremljanja, pa tudi z zgledom, ki ga vodstvo pokaže, da je resno glede varnosti in zdravju na vseh ravneh (v tem primeru bodo tudi delavci sledili njihovemu zgledu).

V raziskavi je bilo zaznati nepravilnosti, ki se dogajajo na področju bolniške odsotnosti, kot so: neplačevanje nadomestila, plačani samo prispevki, plačevanje nadomestila po osnovi slovenske minimalne plače in izplačilo ur prejšnjega meseca kot nadomestilo za bolniško odsotnost.

Kot je razbrati v poglavju 1.5.1.3. (*Uredba o koordinaciji sistemov socialne varnosti, 2004*), ostanejo napoteni delavci vključeni v sistem socialne varnosti v državi članici, v kateri podjetje, ki ga zaposluje, običajno posluje. Vendar največ za dve leti. Po poteku tega obdobja pa se morajo vključiti v sistem socialne varnosti države, kjer delajo, če delo v tujini traja dlje kot dve leti.

Tudi Strban (2018) zapiše, da z izdajo PD A1 pristojni organ v državi pošiljateljici potrjuje, da se za napotene delavce v času njihove napotitve še naprej uporablja pravo socialne varnosti države napotitve. To zaradi načela enotne uporabe zakonodaje pomeni, da prava socialne varnosti druge države (države gostiteljice) ni mogoče uporabiti.

Do nepravilnosti lahko pride na področju socialne varnosti ravno zaradi prepletanja zakonodaj, v primeru plačila, delovnega časa ipd. se uporablja zakonodaja članice, v katero so delavci napoteni. Primer socialne varnosti pa je izjema, saj se uporablja zakonodaja države pošiljateljice (za delo, ki ne presega 24 mesecev), kar lahko v določenih primerih napotene delavce preseneti oz. privede v manj prijeten položaj v primeru kršenja zakonodaje.

4. Nastanitev

Napoteni delavci imajo dobre in slabe izkušnje z nastanitvijo. Običajno prebivajo v hostlih, stanovanjih in stanovanjih, ki so v stanovanjskih hišah. Delijo si sobe in kuhinje. Posamezniki, ki živijo v enakih hišah kot lastnica, se lahko v določenih primerih dogovorijo tudi za plačano pranje perila. Večina meni, da na izbiro nastanitve ni mogoče vplivati. Glede oddaljenosti delovnega mesta od nastanitve večina ne podaja pritožb. Večina poroča o

oddaljenosti delovnega mesta od nastanitve, in sicer od 10 do 60 minut oddaljenosti vožnje z avtom.

Pri tej ugotovitvi se bom navezala na Mozetiča (2009), ki v *Nevidni delavci sveta: zaposlovanje in delo »neevropskih« državljanov tretjih držav in režim delavskih domov* sicer piše o »državljanih tretjih držav« vendar menim, da je pri nekaterih ugotovitvah vidna podobnost. Navaja, da delavci pri večjih delodajalcih praviloma nimajo svobodne izbire nastanitve, saj jih delodajalec nastani v delavski dom, katerega lastnik je sam, ali je njegov lastnik z delodajalcem povezana oseba. Delavec najemnine ne plačuje sam, temveč mu jo delodajalec odtegne od plače. Odtegnitve delodajalec na plačilni listi ne prikaže kot odbitek od neto plače, temveč kot materialni strošek, kar pomeni, da od tega zneska niso plačani davki in prispevki. To negativno vpliva na delavca zaradi zmanjšanih zneskov davkov in prispevkov, iz katerih bodo v prihodnosti odvisne njegove pravice, kot je denimo pokojnina. Delodajalec želi imeti vse delavce nastanjene na enem mestu, da jim lahko organizira skupni prevoz. To ga stane manj, kot če bi prevoz plačal vsakemu posebej. Zraven tega lahko delavce tudi svobodno premešča tako, da so čim bližje delovnemu mestu. Delavec sicer lahko delavski dom zapustiti, a v tem primeru plačuje dvojno najemnino. Poleg tiste, ki jo odtegne delodajalec, še tisto na trgu, zato se le malo delavcev odloči za ta korak.

Določeni intervjuvanci so izrazili nezadovoljstvo z nastanitvijo, češ, da jim delodajalec uredi nastanitev, ki je stroškovno najugodnejša zanj. S tem postavi stroške pred delavca, kar pa lahko pri delavcih povzroči nezadovoljstvo.

Morley in drugi (2006) opozarjajo, da je treba pri izbiri nastanitve upoštevati: v kakšnem tipu naselja bo delavec bival (ali je infrastruktura novega kraja ustrezna za izpolnitev njegovih potreb); udobje; hrup; varnost in gostoto poselitve. Ti elementi so v konkretni življenjski situaciji zelo pomembni. S tem pa je povezana tudi delavčeva uspešnost pri izpolnjevanju delovnih nalog.

5. Družinsko življenje

Družinsko življenje večina delavcev, ki so napoteni na delo v Nemčijo, usklajuje tako, da tri tedne dela v tujini, nato so en teden doma. Delavci, ki so napoteni na delo v Avstrijo, pa večinoma usklajujejo družinsko življenje tako, da se vsak konec tedna vračajo domov.

Družinsko življenje v času napotitve usklajujejo preko sodobnih omrežij, preko katerih se pogovarjajo in si pošiljajo slike. V stikih so preko Vibra, Facebooka, Instagrama idr. ali pa se pogovarjajo preko telefona. Ob prihodu domov se večina sreča s prijatelji in družino. Določeni urejajo okolico oz. hišo. Menijo, da čas doma prehitro mine, zato ga poskušajo čim boljje izkoristiti. Pri določenih zaradi napotitve trpi tudi odnos.

Poleg dejstva, da napoten delavec dobi nove delovne naloge v novem okolju z novimi sodelavci, je naloga napotenega delavca tudi poskrbeti za družino, saj nezadovoljna družina ne prinese dobrih rezultatov v službi napotenega delavca (Lasserre, 2003).

V primeru, da družina napotenega delavca ne spremlja v tujino, Morley in drugi (2006) opozarjajo na problem, da se lahko napoteni delavec sooča z domotožjem, osamljenostjo in ločitvijo od družine. Družina pa je medtem primorana biti ločena od enega starša. V takem primeru je pomembno, da se napotenemu sodelavcu omogoči reden stik z družino.

Hofstede in Hofstede (2005) poročata tudi o tem (v primeru, da družina spremlja napotenega delavca), da je bilo kar nekaj napotnih delavcev, ki so zaradi neasimilacije soproig morali oditi nazaj v matično državo (Hofstede in Hofstede, 2005).

Družinsko življenje pomembno vpliva na rezultate v službi napotenega delavca. Nezadovoljstvo na družinskem področju lahko povzroči tudi nezadovoljstvo s službo. Konflikti, ki se lahko pričnejo zaradi oddaljenosti, odsotnosti, lahko v določenih primerih v napotenem delavcu povzročijo stres ali pa ga prisilijo, da se vrne v državo napotitve.

6. Nepripadnost večinskemu narodu

V raziskavi sem ugotovila, da se napoteni delavci večkrat ne počutijo pripadno večinskemu narodu v državi napotitve.

Postopek akulturacije napotenega delavca zajema štiri faze:

- kulturni šok (ki ga napoteni delavec doživi ob selitvi v novo in drugačno okolje – v tej fazi se pojavi stres in/ali zmedenosti in/ali nelagodja)
- boj (zavračanje navad in obnašanja ljudi v gostujoči državi, zato se izolira), druga faza boja (čuti sovražnost in neodobravanje lokalnega okolja);
- spoznavanje in vključevanje v okolje (spoznava ljudi, navezuje nove stike);

- asimilacija (v tej fazi postane navdušen nad kulturo gostujoče države; navadi se na običaje in se počuti kot pripadnik kulture gostujoče države) (Lasserre, 2003).

Menim, da v veliko primerih napoteni delavci nimajo najugodnejših možnosti, da bi prišli do tretje faze. Napoteni delavci so običajno prostorsko ločeni (bivanje) od večinskega naroda, zraven tega pa večino dneva preživijo na gradbiščih. Problem je lahko tudi nerazumevanje jezika. Postopek akulturacije lahko preprečuje tudi to, da so napotitve delavcev kratkotrajne, kar jih že zraven omenjenih težav ne pripelje do četrte faze, v kateri bi se lahko počutili kot pripadniki kulture gostujoče države.

7. Dokumentacija

Delavci v gradbeništvu, napoteni v Nemčijo in Avstrijo, imajo na področju pisne sklenitve pogodbe različne izkušnje. Pri večini poteka sklenitev pogodbe ustno. Tisti, ki podpišejo pogodbo o zaposlitvi, podpišejo dve pogodbi – eno v nemščini in eno v slovenščini. V tem primeru večkrat pride do težav z nerazumevanjem jezika in s tem posledično tudi pogodbe.

Večina napotnih delavcev je že prenehala pogodbo o zaposlitvi kot napoten delavec. Večina delavcev je prenehalo delovno razmerje, tako da ga je delodajalec prekinil, ker ta ni več potreboval delovne sile oz. ni imel dela. Določeni delavci pa so si predčasno poiskali novega delodajalca in prekinili delovno razmerje. Dva izmed razlogov sta bila boljše plačilo in delo bližje domu. Posameznikom so tudi potekle pogodbe o zaposlitvi.

Delavci so za odjavo iz obveznih socialnih zavarovanj izvedeli preko kartice, elektronskega podpisa, na strani ZZZS, preko družinskega člana ali osebno. Določenim je bilo samoumevno, da pri prenehanju delovnega razmerja prenehajo tudi obvezna socialna zavarovanja.

Napotni delavci v okviru gradbeništva v Nemčijo in Avstrijo imajo na področju sklenitve pisne pogodbe različne izkušnje. Pri večini poteka sklenitev pogodbe ustno.

Po Zakonu o delovnih razmerjih (*ZDR-I*, 2013) je treba pogodbo o zaposlitvi skleniti v pisni obliki. Delavec v primeru, da mu ni izročena pisna pogodba o zaposlitvi, lahko kadarkoli v času trajanja delovnega razmerja zahteva njeno izročitev. Zakon tudi omenja, da v primeru, če stranki nista sklenili pogodbe o zaposlitvi v pisni obliki ali če niso v pisni obliki izražene vse sestavine pogodbe o zaposlitvi, to ne vpliva na obstoj in veljavnost pogodbe o zaposlitvi.

Čeprav pisnost pogodbe o zaposlitvi ne vpliva na obstoj in veljavnost pogodbe o zaposlitvi, to zraven ostalih dejavnikov pripomore k temu, da se delavci, napoteni na delo v tujino, srečujejo z negotovostjo glede zaposlitve.

Sparrow, Brewster in Harris (2004) zapišejo, da je delavec lahko napoten za mandatno obdobje, lahko za krajši čas, lahko pa ima možnost podaljšanja pogodbe. Varnost dela napotenega delavca je tako ogrožena, saj v smislu socialne varnosti nima pogodbe za nedoločen čas in zato ni preskrbljen dolgoročno, kljub dobro opravljenemu delu. Podjetje se lahko tudi odloči za novo nalogo, saj je napoten delavec vezan na določene naloge; ob menjavi naloge pa se večkrat menja tudi lokacija.

Podpis pogodbe poteka v dveh jezikih: v nemščini in slovenščini. Pri tem večkrat pride do težav z nerazumevanjem jezika in s tem posledično tudi pogodbe.

Oseba se mora ob napotitvi spoprijemati s tekmeci, strankami, z državo ali s sindikati in vse to opravljati v tujem jeziku, v drugem okolju, kjer veljajo druga pravila (Kohont in Kaše, 2009), kar jim večkrat lahko povzroči težave.

8. Delo za podizvajalce

V raziskavi je bila izpostavljena tudi težava, ko gre za delo za podizvajalce in s tem povezana plačila.

Van Hoek in Houwerzijl (2011) poudarjata, da so delavci, ki delajo prek podizvajalca, še posebej ranljivi. Zlorabe prek podizvajalcev so se pogosto pojavljale v gradbeništvu, kot tudi v prevozništvu, ladjedelstvu, hotelirstvu in restavracijah. Obstajajo primeri, ko delavci niso dobili plačila, ker je gospodarski subjekt izginil ali pa ni nikdar zares obstajal (slamnato podjetje). S sprejetjem direktive o izvrševanju (Direktiva 2014/67/EU) pa za gradbeništvo velja, da je podizvajalec solidarno odgovoren za poravnana plačila delavcev.

9. Napotitev na enako delo

Tukaj gre za to, da se delavca, ki je že bil napoten, ponovno in ponavljajoče zaposluje, da se ga bo napotilo v drugo državo članico in da bo delal na istem projektu. To delodajalec stori

tako, da delavca zaposli na podlagi obrazca A1, ki je izdan v drugi državi članici (Voss idr., 2016).

10. Vrnitev

Določeni delavci nimajo pritožb glede vrnitve. Spet drugi povedo, da je treba potrpeti in da je vrnitev naporna. Večina se vrača z avtom. Nekateri posamezniki potujejo domov oz. na delo z letalom. V primeru vračanja z avtom poročajo, da se pri vožnji izmenjujejo. Ko ne vozijo, pa spijo. V tem primeru so odgovori osredotočeni na vrnitve, ki potekajo med napotitvijo.

Jecič in Šmuc (2010) pa opozarjata, da je za napotenega delavca lahko vrnitev domov oz. repatriacija prav tako zahtevna kot napotitev. Poleg ponovne ureditve administrativnih podrobnosti se pogosto pozablja na dejstvo, da napotena oseba ni seznanjena z vsakodnevnimi dogajanjem, saj je dlje časa ni bilo v matični državi. Poleg tega si mora ponovno tudi urediti življenje – ustvariti mora socialna omrežja, ki so se ob odhodu v tujino izgubila.

Določeni intervjuvanci so izpostavili, da se lažje povežejo z ostalimi delavci, ki so bili prav tako napoteni na delo v tujino, saj imajo s temi več skupnih tem. Ta podatek lahko nakazuje na to, da se z napotitvijo življenje napotenega delavca spremeni. Spremenijo se interesi, pridobijo nove izkušnje in s tem so povezana tudi nova socialna omrežja, ki so jim bližje.

11. Potrebe, težave in predlogi

V izvedenih intervjujih sem ugotovila, da bi napoteni delavci želeli:

- plačano uro vožnje (vsaj polovico),
- enako plačilo v Sloveniji kot v Avstriji in Nemčiji,
- več možnosti za delo v Sloveniji,
- boljša stanovanja (tudi lastne sobe),
- spremembe zakonov,
- olajšano delo idr.

Kot težave, s katerimi se soočajo, so navedli tudi:

- delo brez pogodbe o delovnem razmerju,
- enomesečne pogodbe,

- podpisovanje pogodb, katerih delavec ne razume (napisane v tujem jeziku),
- nekaznovanost kršitev oz. v primeru kaznovanja neplačilo delavca (prvo plačilo kazni kasneje ne ostane za plačilo delavca),
- delo za podizvajalce,
- neznanje jezika države napotitve,
- visok standard države napotitve in s tem povezano porabo denarja,
- nepripadnost večinskemu narodu.

Med predloge, da bo življenje napotenih na višji ravni, pa so navedli:

- sodelovanje med državnimi institucijami in prijave kršitev po uradni dolžnosti.
- sprememba zakonov v korist delavcev na področju plačevanja kazni,
- ureditev skupnega jezika poslovanja v EU.

12. Ostalo

Pomembno je izpostaviti dejstvo, da se za delo v tujini odloča manj žensk kot moških. Tudi v moji raziskavi ni sodelovala nobena ženska.

Bratton in Gold (2003) poročata o tem, da nizek odstotek žensk na mednarodnih nalogah v tujini ni le odločitev žensk samih, ampak, da gre za skrito diskriminacijo. Tako ženske ne dobijo priložnosti za delo v tujini niti za manjše naloge. Statistika za Združene države Amerike kaže, da je 13 % žensk na mednarodnih nalogah (večina mlajših in samskih).

5.1. Kritično ovrednotenje metodologije

V raziskovanje sem se podala z zavedanjem, da je moja raziskava sestavljena iz več podtem in da so nekatera vprašanja splošna, spet druga specifična. Ker je bilo raziskovanje subjektivne vrste, se je poznal razkorak med odgovori. Pri nekaterih odgovorih so se sogovorniki razgovorili, spet pri drugih, so odgovori bili splošni.

Zavedam se, da obstaja možnost, da bi s povečanim številom intervjuvancev dobila bolj raznolike rezultate. Zaradi tega menim, da je število intervjuvancev vplivalo na ugotovitve. Ker je bil intervju sestavljen iz veliko tem, so se določeni odgovori začeli rahlo prepletati.

Zavedam se tudi, da bi bilo zelo zanimivo za to raziskavo poiskati kakšno osebo ženskega spola. To mi na žalost v tej raziskavi ni uspelo.

Razkorak se je pokazal tudi v procesu kodiranja. Vidno je, da sem v določenih kategorijah preveč splošno spraševala sogovornike. Glede kvalitativne raziskave bi izpostavila tudi pomanjkanje izkušenj izvajanja obdelave gradiva. Zavedam se možnosti, da sem izjave intervjuvancev kodirala v drugačnem smislu od tistega, v katerem so mi intervjuvanci podali odgovore. Zavedam se tudi, da sem si morda temo zastavila preveč obširno, vendar so me izjemno zanimale izkušnje na vseh raziskovanih področjih (temah).

6 Predlogi

Menim, da bi bilo treba več pozornosti nameniti dejstvu, da napoteni delavci pogosto menjavajo delodajalce. Vprašati bi se bilo treba, kaj je v resnici ozadje tega? Kako je poskrbljeno za napotenega delavca po preteku potrdila A1? Ali zakonodaja (ki načeloma ščiti delavca) lahko delavca postavlja tudi v manj ugoden položaj? Kot vidimo v praksi, delovno razmerje napotnih delavcev delavcem ne omogoča stabilnosti in varne zaposlitve. Z novo Direktivo 2018/957/ES bodo delavci, ki bodo napoteni v državo članico za več kot 12 mesecev, sicer z večine vidikov delovnega prava obravnavani enako kot domači delavci. Ampak ali bo do tega v praksi res prišlo? Ali pa bodo malo pred nastopom teh pravic samo še »odvržena delovna sila«?

Tudi dokumentacija se je izkazala kot problematična, še posebej sklenitve pogodb. Pri teh se v praksi dogaja, da se sklepajo ustno. Ali pa se podpisujejo pogodbe, katerih delavec ne razume, saj so napisane v jeziku države članice, v katero bo delavec napoten. Predlagam, da bi bilo dobro vzpostaviti zakonsko določen skupen jezik delovanja EU. Na primer, da bi bile vse pogodbe, ki se nanašajo na napotene delavce, napisane v angleščini.

Več pozornosti bi bilo na splošno treba posvetiti tudi učenju jezika (vsaj osnov), kulture in običajev države napotitve. To bi bilo treba urediti v skladu z usposabljanji pred napotitvijo. Določiti bi bilo treba časoven načrt usposabljanj pred napotitvijo. Če bi se ta usposabljanja izkazala kot časovno neprimerna, pa bi se vsaj naredili priročniki, ki bi vsebovali pomembne informacije, osnove jezika, organe, ki nam lahko pomagajo (v državi pošiljateljici in v državi napotitve). Le-te bi dobili ob podpisu pogodbe oz. pred odhodom v tujino s strani delodajalca. Primer so turistične agencije, ki pripravijo priročnike oz. zberejo vse informacije, ki so pomembne za določeno potovanje in to dostavijo svojim potnikom. Neka podobna praksa bi se lahko vzpostavila tudi pri napotovanju delavcev. S pomočjo usposabljanj oz. priročnikov bi se napoteni delavci bolje pripravili na življenje v tuji državi članici. Posledično bi se tudi počutili bolj pripadni večinskemu narodu.

Več pozornosti bi bilo treba nameniti sistemom za preverjanje odjav in prijav obveznih socialnih zavarovanj. S tem bi se (bodoče) napotene delavce naučilo postopka, s katerim bi lahko sami (pravočasno) zaznali nepravilnost v primeru neprijave. Ta postopek bi jasno in razumljivo predstavili delavcem na predavanju ali pa na nekem splošno dostopnem portalu.

Zakonodaja bi lahko v okviru plačila obravnavala tudi plačano uro vožnje (vsaj polovico ure).

Tudi delo bi bilo treba na določenih področjih olajšati. Delodajalci in zakonodaja bi morali napotene delavce obravnavati kot ljudi in ne kot delovno silo.

Dobra bi bila tudi sprememba zakonov v korist delavcev na področju plačevanja kazni. V praksi večkrat pride do nekaznovanosti kršitev oz. v primeru kaznovanja do neplačila delavca. Najprej se plača kazen, za plačilo delavca pa ne ostane denar. Ustrezen bi bil drugačen vrstni red. Pri tem bi bilo dobro omejiti tudi časovno dolge postopke. Da bi se uredilo področje sankcioniranja, pa je najprej potrebno boljše sodelovanje med državnimi institucijami. To bi se lahko delno doseglo s prijavami kršitev po uradni dolžnosti.

Glavna motiva za napotitev delavcev v Avstrijo in Nemčijo sta boljše plačilo in več možnosti za delo. Intervjuvanci so izrazili željo, da bi bilo dobro v Sloveniji bolje urediti te pogoje. Treba bi bilo povišati plačilo in obenem dati ljudem več možnosti za delo.

Pri raziskovanju so se mi odprle še dodatne teme, ki bi lahko služile za nadaljnje raziskave. Te so:

- pripadnost oz. nepripadnost napotениh delavcev večinskemu narodu (kaj jim to otežuje/olajšuje, odnos z večinskim prebivalstvom, izkušnje ...),
- vrnitev in počutja/težave, s katerimi se napoteni delavci soočajo, ko se po oddelanem projektu vrnejo v državo pošiljateljico oz. prenehajo opravljati delo kot napoten delavec (kje najdejo podporo, kako je s socialnimi omrežji, kako se počutijo ...),
- ženske in napotitve na delo (kakšne so specifično ženske izkušnje na tem področju, ali te sploh dobijo to priložnost – če, kakšna je statistika, na katerem področju jih je največ, starost ...) idr.

Menim, da bi dobili veliko novih in zanimivih podatkov tudi, če bi se določenim temam posvetili bolj specifično. Temi družinsko življenje in varnost in zdravje pri delu sta zelo obširni (z dodatnimi vprašanji bi prišli do dodatnih pomembnih informacij).

7 Uporabljena literatura

Aksorn, T., & Hadikusumo, B. H. W. (2008). Critical Success Factors Influencing Safety Program Performance in Thai Construction Projects. *Safety Science*, 46(4), 709–727.

Arbeitszeitgesetz (ArbZG) (1994). BGBl. 1170, 1171/1994.

Arbeitszeitgesetz (AZG) (1969). BGBl. 461/1969.

Berntsen, L. & Lillie, N. (2015). “Breaking the law? Varieties of social dumping in a Pan-European labour market”. V M. Bernaciak (ur.), *Market Expansion and Social Dumping in Europe* (str.43-60). London: Routledge.

Blažič, J., Dogič Pristavec, M., Križaj, M., & Zeilhofer, N. (2018). *Ureditev delovnega časa in dela preko polnega delovnega časa*. Ljubljana: Državni zbor raziskovalno-dokumentacijski sektor.

Bohlander, G., & Snell, S. (2007). *Managing Human Resources*. Mason: South- Western Cengage Learning.

Bratton, J., & Gold, J. (2003). *Human Resource Management: Theory and Practice*. New York: Palgrave MacMillan.

Cheatle, K. (2001). *Mastering Human Resource management*. Hampshire, New York: Palgrave.

Cillo, R. (2017). Posting of workers in the construction sector: a European overview. V N. Rogelja, & K. Toplak (ur.), *Occupational Safety and Health of Posted Workers* (str. 16-22). Ljubljana: Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts Slovenian Migration Institute.

Cremers, J. (2010). In search of cheap labour in Europe Working and living conditions of posted workers. *Part 1 – Synthesis report (Project VS/2009/0475)*. Brussels: European Federation of Building and Woodworkers.

De Carvalho, S. (2018). The revision of the Posting of Workers Directive and the freedom to provide services in EU: towards a dead end? *Juridical Tribune*, 8(3), 719-733.

Direktiva (EU) 2018/957 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. junija 2018 o spremembi Direktive 96/71/ES o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev (Direktiva 2018/957/ES) (2018). U. l. 1. 173/2018.

Direktiva 2014/67/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o izvrševanju Direktive 96/71/ES in spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 o upravnem sodelovanju prek informacijskega sistema za notranji trg (Direktiva 2014/67/ES) (2014). U. l. 1. 159/2014.

Direktiva Evropskega parlamenta in sveta 96/71/ES z dne 16. decembra 1996 o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev (Direktiva št. 96/71/ES) (1997). U. l. 1. 18/1997.

European Commission. (2016a). *Towards fair labour mobility: revision of eu posting of workers rules, Slovenia.* Pridobljeno 11.2.2019 s <https://ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?advSearchKey=PostWork+slovenia&policyArea=&subCategory=&year=&country=&type=&mode=advancedSubmit&langId=en&searchType=&search=Search>

European Commission. (2016b). *Towards fair labour mobility: revision of eu posting of workers rules, Austria.* Pridobljeno 11.2.2019 s <https://ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?advSearchKey=PostWork+austria&policyArea=&subCategory=&year=&country=&type=&mode=advancedSubmit&langId=en&searchType=&search=Search>

European Commission. (2016c). *Towards fair labour mobility: revision of eu posting of workers rules, Germany.* Pridobljeno 11.2.2019 s <https://ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?advSearchKey=PostWork+germany&policyArea=&subCategory=&year=&country=&type=&mode=advancedSubmit&langId=en&searchType=&search=Search>

Fondazione Giacomo Brodolini, COWI. (2016). *Study on wage setting systems and minimum rates of pay applicable to posted workers in accordance with Directive 96/71/EC in a selected number of Member States and sectors*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Gospodarska zbornica Slovenije (2018). *Stališče GZS do problematike napotovanja delavcev v tujino*.

Grilj, N. (2018). Ponovne novosti na področju napotenih delavcev. Pridobljeno 28.5.2019 s <https://www.findinfo.si/DnevneVsebine/Aktualno.aspx?id=223229>.

Hofstede, G., & Hofstede, G.J. (2005). *Cultures and Organization: Software of the Mind*. New York: McGraw-Hill.

Hojnik, J., & Knez, R. (2009). *Notranji trg EU*. Maribor: Pravna fakulteta Univerze v Mariboru.

ISMERI Europa. (2012). *Preparatory study for an impact assessment concerning the possible revision of the legislative framework on the posting of workers in the context of the provision of services*. Brussels: European Commission. Pridobljeno 29.5.2019 s ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=7511&langId=en.

Jecič, D., & Šmuc, S. (2010). *Napotitev managerjev in strokovnjakov na delo v tujino*. Ljubljana: Združenje Manager.

Kohont, A., & Kaše, R. (2009). Mednarodni menedžment človeških virov. V I. Svetlik, & N. Zupan (ur.), *Management človeških virov* (str. 575–633). Ljubljana: FDV.

Kresal Šoltes, K. (2016). Agencijski in napoteni delavci. *Podjetje in delo*, 42(6/7), 877-890

Lasserre, P. (2003). *Global strategic management*. New York: Palgrave MacMillan.

Lipičnik, B. (1998). *Človeški viri in ravnanje z njimi*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

Maslauskaite, K. (2014). Posted Workers in the EU: State of Play and Regulatory Evolution. *Policy paper*, 107. Pridobljeno 2.6.2019 s <http://www.institutdelors.eu/wp-content/uploads/2018/01/postedworkers-maslauskaite-ne-jdi-mar14.pdf?pdf=ok>.

Mesec, B. (2007). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu II*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Morley, M., Collings, D., & Heraty N. (2006). *New Directions in Expatriate Research*. New York: Palgrave Macmillan.

Mozetič, P. (2009). Nevidni delavci sveta: zaposlovanje in delo »neevropskih« državljanov tretjih držav in režim delavskih domov. *Časopis za kritiko znanosti*, 37(238), 31-50.

Ouali, N. (2012). *Regulation and Enforcement of Posted Workers Employment Rights (PostER): Belgian Case Study Final Report*. Brussels: Université Libre de Bruxelles

Pogodba o delovanju Evropske unije (prečiščeno besedilo 2016) (PDEU) (2016). Ul. c. 202/2016

Priloga II: Pojasnila k standardni klasifikaciji dejavnosti (SKD 2008) v Uredba o standardni klasifikaciji dejavnosti (2008). Ur. l. RS 69/2007, 17/2008.

Voss, E., Faioli, M., Lhernould, J-P., & Iudicone, F. (2016). *Posting of Workers Directive – current situation and challenges*. Brussels: European Parliament

Roberts, G. (2004). *Recruitment and selection: a competency approach*. London: Chartered institute of personnel and development.

Rogelja, N., Toplak, K., Vah Jevšnik, M., & Mlekuž, J. (2016). Napotitve delavcev iz Slovenije: nekatere specifične in problemi. *Dve domovini*, 44, 125-137.

Sargeant, M., & Tucker, E. (2009). Layers of Vulnerability in Occupational Safety and Health for Migrant Workers: Case Studies from Canada and the UK. *Policy and Practice in Health and Safety*, 7(2), 51–73.

Schermerhorn, R. John Jr. (2004). *Core Concepts of Management*. Danvers: John Wiley & Sons, Inc.

Snoj, J. (2017). Kakšne novosti prinaša Zakon o čezmejnem izvajanju storitev za podjetja in napotene delavce. *Delavci in delodajalci*, 17(2/3), 343-344.

Sparrow, P., & Brewster, C. & Harris, H. (2004). *Globalizing Human Resource Management*. London in New York: Routledge.

Strban, G. (2018). Socialno zavarovanje napotnih delavcev v zakonodaji in sodni praksi EU. *Delavci in delodajalci*, XVIII(2-3), 405-424.

Tičar, L. (2017). Dileme v zvezi z napotitvijo delavcev. *Podjetje in delo*, 43(6/7), 1185-1192.

Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (Uredba 883/2004/ES) (2004). Ul. l. 166/2004.

Van Hoek, A. & Houwerzijl, M. (2011). *Complementary study on the legal aspects of the posting of workers in the framework of the provision of services in the European Union, To the European Commission, Contract VC/2011/0096*. Amsterdam: University of Amsterdam

Wagner, I. & Lillie, N. (2014). European Integration and the Disembedding of Labour Market Regulation: Transnational Labour Relations at the European Central Bank Construction Site. *Journal of Common Market Studies*, 52(2), 403–419.

Zakon o čezmejnem izvajanju storitev (ZČmIS) (2017). Ur. l. RS 10/2017.

Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-I) (2013). Ur. l. RS 21/2013.

Zavod republike Slovenije za zaposlovanje. (2019). *Registrirana brezposelnost*. Pridobljeno 20.2.2019 s https://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost.

8 Priloge

8.1. Vodilo za intervju

1. Osnovni podatki:

- 1.1. Kaj ste po izobrazbi oz. v kakšno šolo ste hodili?
- 1.2. V kateri/ katerih državah ste delali kot napoten delavec?
- 1.3. Pri koliko delodajalcih ste delali kot napoteni delavec v zadnjih 3 letih?
- 1.4. Kako dolgo že delate kot napoteni delavec pri trenutnem delodajalcu?

2. Odločitev za delo

- 2.1. Kako to, da ste se odločili za delo napotenega delavca?
- 2.2. Na kakšen način ste izvedeli za trenutnega delodajalca?

3. Delovni čas

- 3.1. Kakšen je vaš deloven čas?
- 3.2. Kako je z nadurami?
- 3.3. Kako je z odmori?
- 3.4. Kako je s počitkom med delom?

4. Plačilo

- 4.1. Kakšne izkušnje imate s plačilom?
- 4.2. Kako običajno poteka plačevanje plačila?

5. Varnost in zdravje pri delu

- 5.1. Kako je poskrbljeno za varnost in zdravje pri delu?
- 5.2. Kakšne izkušnje imate z bolniško odsotnostjo?

6. Nastanitev

- 6.1. Kakšne izkušnje imate z nastanitvijo?
- 6.2. Lahko in kako na nastanitev vplivate?
- 6.3. Kako je z oddaljenostjo nastanitve od delovnega mesta?

7. Družinsko življenje

- 7.1. Kako usklajujete družinsko in službeno življenje?

8. Dokumentacija

- 8.1. Kako je potekala sklenitev vaše pogodbe o zaposlitvi?
- 8.2. Ali ste kot napoten delavec že kdaj prenehali pogodbo o delu?
- 8.3. Kakšen je bil postopek prenehanja pogodbe?
- 8.4. Kako ste izvedeli, da ste odjavljeni iz obveznih socialnih zavarovanj?

9. Vrnitev

- 9.1. Kakšne izkušnje imate z vrnitvijo v Slovenijo?

10. Potrebe

- 10.1. Imate kakšne želje za prihodnost vezane na delo in življenje napotenih delavcev?
- 10.2. Imate kakšne predloge, da bo življenje napotenih delavcev na višji ravni?

8.2. Transkripti intervjujev

8.2.1. Intervju A

Intervju je bil izveden z napotnim delavcem, ki dela kot napoten delavec v Nemčiji (področje gradbeništva). Pogovor sva izvedla 9.3.2019 v popoldanskem času. Pogovor je bil izveden v lokalu, ki se nahaja v Rogatcu. Trajal je približno 30 min.

Prve minute so bile namenjene seznaitvi intervjuvanca o tem: zakaj se sploh gre pri raziskavi, kakšen je moj namen in kaj bom naredila z rezultati. Že na začetku sva se dogovorila, da si želi, da mu rezultate po opravljeni raziskavi posredujem. Prosila sem ga tudi za dovoljenje snemanja pogovora – s tem se je strinjal. Potem sva se lotila konkretnega pogovora.

(V nadaljevanju bom poskusila zapisati pogovor v narečju v katerem je ta tudi potekal).

T: »No pa začniva kar bolj na splošno. Kaj ste po izobrazbi oz. v kakšno šolo ste hodili?«

M: »Hodo sem v Maribor v šolo za vodovodarje(A1).«

T: »Zanimivo. No pa začniva bolj na splošno. V kateri/ katerih državah ste delali kot napoten delavec?«

M: »Kot napoten delavec?«

T: »Ja... Pač, da vas je v njih poslal delodajalec, ki ima drugače firmo registrirano v Sloveniji...«

M: »Zaenkrat sem bil samo v Nemčiji(A2). Treba je it tja, kjer je dobro plačano(A3)... Na slabše je brezveze hodit(A4)...«

T: »Ja, to je res... Pri koliko delodajalcih ste delali kot napoteni delavec v zadnjih treh letih?«

M: »V zadnjih treh letih?«

T: »Ja...«

M: »To je zdaj tretji(A5).«

T: »Zanimivo. Kako dolgopa že delate kot napoteni delavec pri trenutnem delodajalcu?«

M: »Ma... sem verjetno že kr kako leto(A6)...«

T: »Kako to pa, da ste se odločili za delo to delo - delo napotenega delavca?«

M: »Ko tu ni denarja(A7). In tudi ni dela(A8). Ni dela - ni dnarja. Pa želel sem si tudi sveta videt(A9), če glih ga nisem veliko videl(A10). Voljo moreš prvo meti(A11), da greš ven, to je v vsakem primeru resnica. Voljo pa probaš pa je(A12).«

T: »Na kakšen način ste izvedeli za trenutnega delodajalca?«

M: »Med pogovorom(A13).«

T: »Med kom?«

M: »Ja z njim sma se pogovarjala(A14), da tu ni dela, da ni dela... Pa je reko, da ma on(A15)... da bo zrihtal(A16) – da ni problema(A17). Sej nisem prvič iskal dela.(A18)«

T: »Okej... Deloven čas... Kakšen je vaš deloven čas?«

M: »Ja, 10 ur.(A19)«

T: »Na dan?«

M: »Ja... Vsak, ko gre ven delat bi rad, da še čim več dela,(A20) da še več zasluži(A21) ne... V vsakem primeri... Sej ne greš ven, da boš delal osem ur(A22) pa, da ga boš pokle sral okoli...(A23)«

T: »Kak je p pol z z nadurami?«

M: »Ura kot ura.(A24)«

T: »Kak je pa z odmori?«

M: »Nobene pavze(A25). Drugač pa od dvanajstih do enih je odmor(A26)... Tak kak majo oni gore...(A27)«

T: »Kak je pa pol s počitkom med delom?«

M: »Kakim počitkom?«

T: »Recimo dve ure in pavza...?«

M: »Ja, veš de. Nobene pavze(A28).«

T: »Kolko je pa pol ur med delom? Recimo tako kot tukaj, ko more bit zagotovljen počitek med delom?«

M: »Ja seveda je... Če 10 ur delaš ga maš 12 ur(A29)... Sej nimaš drugega ko delati(A30) pa spat iti (A31) pa nazaj na delo(A32)...«

T: »Okej... Plačilo... Kakšne izkušnje imate s plačilom?«

M: »Solidne(A33).«

T: »Kaj to pomeni?«

M: »Pa... ni glih najboljše pa ni niti najslabše(A34). Tisto kar je dogovorjeno ni plačal...(A35)«

T: »Kako običajno poteka plačevanje plačila?«

M: »Nakaže na TRR(A36). Kak se dogovorimo(A37).«

T: »Varnost in zdravje pri delu.... Kako je poskrbljeno za varnost in zdravje pri delu?«

M: »Ka pa vem, solidno(A38)...«

T: »Kaj to pomeni? Imate zaščito?«

M: »Ja... tisto tak moreš obvezno meti. Čelade in šuhe(A39)...«

T: »In to dobite tam ali si sami nabavite?«

M: »Ja... Delodajalec da. Mora dati.(A40)«

T: »Kakšne izkušnje imate z bolniško odsotnostjo?«

M: »Bolniške ni(A41) hahaha.. Skor je ni(A42). Ja neč nisi dobo plačano(A43) – ponavadi... Prispevke maš plačane(A44) ja – bolniške pa nič.(A45)«

T: »Nastanitev... Kakšne izkušnje imate z nastanitvijo?«

M: »Vse sorte(A46). Od dobrega(A47) do slabega(A48). Od dobre nastanitve do slabe tudi.«

T: »Lahko in kako na nastanitev vplivate?«

M: »Nječ. Ne(A49)...«

T: »Kako pa je ponavadi z oddaljenostjo nastanitve od delovnega mesta?«

M: »Včasih je blizu(A50). Včasih pa tudi po eno uro smo se vozili(A51)...«

T: »In to ni fajn?«

M: »Ja, verjetno, da ne...«

T: »Družinsko življenje... Kako usklajujete družinsko in službeno življenje?«

M: »hah... Tri tedne si gore pa keden dni doma(A52)... to ti je to...«

T: »Dokumentacija... Kako je potekala sklenitev vaše pogodbe o zaposlitvi?«

M: »Kak keri, eni se držijo eni pa ne(A53).«

T: »Kako ste jo pa sklenili? Pisno?«

M: ...

T: »Mišljeno, da so vam prinesli pogodbo in ste jo podpisali?«

M: »Eh kak.(A54).. No kak kje(A55)... Moglo bi biti tak, pa ni.(A56) Včasih sem, včasih ne.«

T: »Ali ste kot napoten delavec že kdaj prenehali pogodbo o delu?«

M: »Ja(A57), seveda...«

T: »Kakšen je bil postopek prenehanja pogodbe?«

M: »Postopek?«

T: »Ja...«

M: »Ja, ni ga bilo. On je reko, da ne rabi več in gotovo(A58)... Ni me poslal več nazaj pa je blo to to..(A59).

Ponavadi nobenega ne pošlje nazaj, če si kje kaj.(A60).. pa neha delovno razmerje.«

T: »Dobro... Kako ste pa izvedeli, da ste odjavljeni iz obveznih socialnih zavarovanj?«

M: »Po kartici(A61). Drugač se je pa enkrat zgodilo, da je hčerka hotla it k zdravniku po neke tablete pa so ji rekli, da nima zavarovanja...(A62)«

T: »Aja? Kako to?«

M: »Hja... Bla je zavarovana prek mene, ko je še študentka pol pa kr naenkrat ni mela zdravstvenega(A63)...

Še dobro, da ni blo neke nujnega, da smo si pol hitro prek žene porihitali zavarovanje...(A64)«

T: »Aja?«

M: »Ja... Pa enkrat sem tuji jes šel po biološka zdravila pa sem isto ugotovo(A65)...«

T: »Aja? In kaj ste potem naredili?«

M: »Hja... enkrat sem se pol sam zavaroval(A66), enkrat pa sem bil prek žene(A67)... Pol pa sem vedau, da morem hitro novi šiht iskat... heh...«

T: »Dobro... Kaj pa vrnitev... Kakšne izkušnje imate z vrnitvijo v Slovenijo?«

M: »Slabo je plačano delo v Sloveniji(A68) v vsakem primeri...«

T: »To je res, vendar sem trenutno mislila z vožnjo/prevozom domov...«

M: »Ne vem ka bi reko... Kilometrina ni nikjer pa nikoli plačana(A69)... Nječ...«

T: »Po tem takem vam niti bencina ne povrne?«

M: »Ja...potne stroške ja plača(A70)... avto pa nafto ti tanka(A71), drugo pa ne dobiš nič...(A72)«

T: »uuh... hmm... Potrebe... Imate kakšne želje za prihodnost vezane na delo in življenje napotnih delavcev? Če imate kakšne potrebe, ki bi naredile življenje boljše – ko ste napoteni?«

M: »Spremenil... Hah... Kake potrebe... Kaj bi zboljšal?«

T: »Ja...«

M: »Ja, v vsakem primeri bi stanovanje trebalo biti boljše kak je(A73), ne pa samo, da se vzame kr, kako god stanovanje, samo, da je čim cenejše(A74). Njah...«

T: »Še morda kaj?«

M: »Hm... drugo pa... Da bi bla ura vožnje plačana(A75) - bar polovico(A76)...«

T: »Še kaj morda? Glede plačila, dokumentacije...«

M: »Dokumentacija nas tak ne zanima... Praktično je stvar taka, da ne vem ka bi ti reko... Zakone je treba absolutno spremenit...(A77) Zaradi tega, kak me je lahko on iz socialnega kar odjavo(A78), pa brez pogodbe(A79)...«

T: »A to ste mislili kot v zakonu?«

M: »Ja moglo bi biti...«

T: »Načeloma je...«

M: »Ja in... pa ni nječ bil kaznovan(A80)...«

T: »To ste misli kot, da bi moralo biti več nadzora?«

M: »Sej si delavec ne more nječ(A81), če ni... ko prideš na borzo... tak kak je blo... prideš na borzo pa moraš sam prijavlati(A82)... se pravi, da bi morala borza ukrepati, ko dobi prijavo(A83)... absolutno... pa ne ukrepa(A84)... ne bi rabo na nobeno drugo inštitucijo iti ko pa samo na borzo pol, ko se prijavlaš... bi mogla borza pol po uradni dolžnosti prijaviti inšpekturatu za delo – kršitve(A85)... in borza tega ne dela...«

T: »Hm... Imate morda kakšne predloge, da bo življenje napotnih delavcev na višji ravni – kako bi se to rešilo?«

M: »V vsakem primeri bi inštitucije, ki so državne morale opravljati svoje delo(A86)...eni za sebe gledajo, drugi za sebe... Sodelovat bi mogle med sabo(A87). Po uradni dolžnosti bi mogli delat.(A88).. ne pa da jim je vseeno - če ma prijavo, ma, če ne pa ne...(A89)«

T: »Hja... Vas še kaj moti pri napotovanju delavcev – kar bi spremenili?«

M: »V vsakem primeri me moti to, da so sprejeli taki zakon, da ne moreš tri mesce napotiti delavca(A90)... da more biti tu zaposlen... to je brezvezni zakon...(A91)«

T: »Zakaj menite tako?«

M: »Če mu nimaš kaj za delat dati..(A92). Pa še kazen dobi tisti, ko je zaposlen.(A93).. ker brezveze... ker sej če ti iščeš delo – te išče delodajalec za delo v tujino, ne pa delo tu(A94)... Zakon so pa tak butasti sprejeli...(A95)«

T: »Hja... Bi morda dodali še kaj?«

M: »Hm... ma, ne ne vem... Nič več gotovo hahah.«

T: »Dobro... to je to hah... Hvala.«

8.2.2. Intervju B

Intervju je bil izveden z napotnim delavcem, ki je napoten na delo v Avstrijo. Pogovor sva izvedla 10.3.2019 v dopoldanskem času. Pogovor je bil izveden v lokalu, ki se nahaja na Ptuj. Trajal je približno 30 minut.

V prvih minutah sem mu predstavila bistvo in namen moje raziskave. Povedala sem mu tudi kaj mislim narediti z rezultati. Sam mi je povedal, da bi rad prebral strnjene točke moje raziskave. Seveda sem se s tem strinjala. Vprašala sem ga še za dovoljenje snemanja pogovora - s čimer se je strinjal.

Na to pa sva se lotila konkretnega pogovora.

T: »No pa začniva bolj konkretno... Kaj ste po izobrazbi oz. v kakšno šolo ste hodili?«

G: »Hodo sem na Ptuj in se izučil za inštalaterja strojnih instalacij(B1)«

T: »Dobro... Hvala. V kateri/ katerih državah ste delali kot napoten delavec?«

G: »Zaenkrat sem delal samo v Avstriji(B2), ker mi je najbližje..(B3)«

T: »Pri koliko delodajalcih ste delali kot napoteni delavec v zadnjih 3 letih?«

G: »Uf... sem jih pa kr menjal(B4)... Se mi zdi, da pri enih šestih..(B5)«

T: »Zanimivo... Kako dolgo pa že delate kot napoteni delavec pri trenutnem delodajalcu?«

G: »Pri tem sem zaenkrat pol leta(B6)...«

T: »Zanimivo... Kako to, pa da ste se odločili za delo napotenega delavca?«

G: »Hja... Hoto sem malo menjat okolje(B7) – pa dosti frendov je šlo v tujino(B8) pa sem reko zaka pa ne bi jaz tudi probal(B9)...«

T: »Zanimivo... Na kakšen način ste po tem takem izvedeli za trenutnega delodajalca?«

G: »En frend, ko dela za njega že dlje cajta mi ga je priporočal(B10)... oz. reko je, da išče delavce(B11) pa sem reko – zaka pa ne...«

T: »Res je... Včasih je treba probat nove stvari... Kaj pa glede delovnega časa... Kakšen je vaš deloven čas?«

G: »Ma, zaenkrat delamo po 10 ur(B12)... Pa gremo pol za vikende domov(B13), ko smo itak kr blizi...(B14)«

T: »Aa... In kako je z nadurami?«

G: »Hmm... ja pač nadura je ura(B15)...Sam pri tem mamo kr porihtano pa jih niti ne nabijamo neke...(B16)«

T: »Kako je pa z odmori?«

G: »Načeloma mamo vsake dve ure odmor(B17)... Pa pol nazaj na delo... Pa za malco(B18) si te tudi vzememo cajt...«

T: »Kako je s počitkom med delom? Mišljeno, ko končate delat pa do drugega delovnega dne?«

G: »Hja... enako kot tukaj...(B19) Oddelaš pol si pa fraj(B20)... Te pa tak greš neke pojed(B21) včasih na kako pivo(B22)... Drugač si pa itak tak vbit(B23), da vidiš se samo postlo...(B24)«

T: »Hja... vrjamem... Okej, kaj pa plačilo... Kakšne izkušnje imate s plačilom?«

G: »Hja... enkrat nam en ni plačal(B25), ker kao ni dobo plačano – sam bog ga vedi...(B26) Drugač se pa zdaj kr malo bolj čuvam glede tega...(B27)«

T: »Hja... Treba je bit previden... Kako pa običajno poteka plačevanje plačila?«

G: »Hja... odvisno kak se zmenimo(B28) – ma ponavadi dobimo tam okoli petnajstega(B29) na TRR(B30)«

T: »Aha... Okej – čisto na hitro se dotakniva še varnosti in zdravja pri delu... Kako je poskrbljeno za varnost in zdravje pri delu?«

G: »Pa vre(B31)... Se mi zdi, da jih je dosti strah zaradi inšpektorjev te pa ja...(B32)«

T: »Aha... Kakšne izkušnje imate pa z bolniško odsotnostjo?«

G: »Ma... zaenkrat je še hvala bogu nisem nič nugal(B33)... Sem pa slišal od drugih, da kr radi prekinajo zaposlitev pa pol(B34) ko prideš nazaj te prijavi naza(B35) al pa, da ostaneš prijavlen pa ti ne deva plače...(B36) Al dobro, nimam glih izkušenj s tem... Hvala bogu...«

T: »Hja... V tem primeru res boljše... Kaj pa glede nastanitve? Kakšne izkušnje imate z nastanitvijo?«

G: »Ma ponavadi nas dajo v kake hostile(B37).. Te pa si deliš sobo(B38) pa pol kuhno nekje doli...(B39) Pač ni glih neki luksuz, je pa za prespat...(B40)«

T: »Hja... Pa lahko in kako na nastanitev vplivate?«

G: »Ma lahk bi se bunli(B41)... Pa če nas bi blo več bi mogoče kaj dosegli...(B42) Enkrat smo pol sami neke iskali(B43), pa hodli gledat(B44) – sam itak nismo nič pametnega našli...(B45) Sej že v Sloveniji je težko dobit neko pametno stanovanje(B46), za pametno ceno...(B47) Tam je pa tak še drug razred zase... Tak, da

smo pol kr ostali v hostlu(B48) pa pač delali pa pol spali tam... Sej na konc koncev tak ne rabiš nekega luksuza(B49) – glavno je, da maš kje prespat...(B50)«

T: »Kako je pa z oddaljenostjo nastanitve od delovnega mesta?«

G: »Hja, ponavadi se mamó še kr za vozit(B51)... včasih je malo dlje, včasih malo bližje...(B52) Pa večkrat je pol še s parkplacom problem...(B53). Vsega se najde...«

T: »Uuu... vrjame... Kako pa po tem takim usklajujete družinsko in službeno življenje?«

G: »Hja... vsak vikend pridemo domov(B54) – pa se te malo vidiš s frendi(B55), pa družino(B56)... Itak ful prehitro vse mine(B57) – ampak probaš čimboljše skoristit...(B58) Drugač pa sodobna omrežja(B59) – facebook(B60), kaki klici(B61) pa tak... Skor podobno kot študenti hah...«

T: »Heh... Okej... Dokumentacija... Kako je potekala sklenitev vaše pogodbe o zaposlitvi?«

G: »Večkrat je sploh nisem videl(B62)... Al pa sem jo na hitro prebral(B63)... Pač itak maš eno pogodbo v nemščini in eno v slovenščini(B64)... Tak, da ono v slovenščini sem še razumel – ona druga bi pa valda mogla bit enaka(B65)... heh... Malo me j* jezik...(B66)«

T: »Heh... Okej... Ali ste kot napoten delavec že kdaj prenehali pogodbo o delu?«

G: »Sem ja...(B67)«

T: »In kakšen je bil postopek prenehanja pogodbe?«

G: »Ja včasih sem si jes drugega poiskal(B68), pa sem reko, da z naslednjim mesecem začnem tam(B69) enkrat me je pa on odpustil(B70) – pač reko je, da me več ne nuca...(B71)«

T: »In kako ste izvedeli, da ste odjavljeni iz obveznih socialnih zavarovanj?«

G: »Ma pogledal sem na netu... Ka je ona stran od zdravstvenega(B72)...«

T: »Aha... Kaj pa glede vrnitve... Kakšne izkušnje imate z vrnitvijo v Slovenijo?«

G: »Pa vredi...(B73) Vsak vikend se vračamo(B74).. Pa te malo vozi en, malo drugi...(B75)«

T: »Okej... Kaj pa glede potreb... Imate kakšne želje za prihodnost vezane na delo in življenje napotnih delavcev?«

G: »Ma ne vem... Mogoče glede zakonodaje...(B76) Ful se je težko znajti iz vseh teh zakonov ven...(B77) Pač ful se mi zdi, da je vse pomešano med sabo(B78)... Se tega tak ne ugotoviš dokler ne rabiš neke... Pol pa ne veš ka vela zate, pa ka ne...(B79)«

T: »Hja... Zakonodaja je kr "zahtevna" ja... Še morda kaj?«

G: »Ma trenutno mi nič ne pade na pamet...«

T: »Imate morda kakšne predloge, da bo življenje napotnih delavcev na višji ravni?«

G: »Hja... dalo bi se marsikaj postorit(B80)... pa malo je dolgo, da moreš ti tri mesce čakati, da lahko sploh kaj glede plače nardiš(B81)... Tri mesce delaš dejansko zastojni(B82)... Mah... Pa še pol je večkrat tak, da oni plačajo kazni, ki ja... so visoke(B83)... sam ti na koncu spet nič ne dobiš(B84)... Namesto, da bi se prvo poskrbelo za plačo pa pol za kazen...(B85) Malo je vse skup zgrešeno...«

T: »Ja.. ta je res malo grda... Imate po tem takim kakšne predloge glede tega?«

G: »Hja... ne vem zakonodajo bi se moglo še malo pošlihtat...(B86) Se mi zdi, da se vseeno preveč politika meša v gospodarstvo...(B87) Tak kot tudi drugje... Ma ne vem... Dalo bi se že kaj narditi... sam trenutno sploh ne vem kak... Zakone spremeniti bolj v korist malih ljudi...(B88) Oz. sej ne vem...«

T: »Hja...«

G: »Ne vem, sistemi so zgrajeni... heh«

T: »Ja... ampak počasi in vztrajno se jih da tudi spreminjat heh... Bi morda dodali še kaj?«

G: »Hm... ne vem... trenutno se ne spomnem ničesar...«

T: »Dobro, potem bova pa tukaj zaključila... Najlepša hvala.«

G: »Ni zakaj.«

8.2.3. Intervju C

Intervju je bil izveden z napotnim delavcem, ki je napoten na delo v Avstrijo. Pogovor sva izvedla 16.3.2019 v popoldanskem času. Pogovor je bil izveden v Šmarju pri Jelšah. Trajal je približno 40 minut.

Na začetku sva imela malo »small talka« na to pa sem mu razložila zakaj se sploh gre pri moji raziskavi, kakšen je moj namen raziskave in kaj bom naredila z rezultati. Prosila sem ga za dovoljenje snemanja intervjuja – tega sem dobila.

V nadaljevanju sva se lotila konkretnega pogovora.

T: »Okej... pa začniva... z osnovnimi podatki... Kaj ste po izobrazbi oz. v kakšno šolo ste hodili?«

D: »Dokončal sem **strojno šolo...**(C1)«

T: »Aha... in v kateri/ katerih državah ste delali kot napoten delavec?«

D: »Bil sem že v **Belgiji**.(C2) **Avstriji**.(C3), **Nemčiji**.(C4).. Zdaj trenutno pa sem v Avstriji.«

T: »Aha... In pri koliko delodajalcih ste delali kot napoteni delavec v zadnjih 3 letih?«

D: »V zadnjih treh? Pri **treh delodajalcih**.(C5)«

T: »Aa.. Zanimivo... in kako dolgo že delate kot napoteni delavec pri trenutnem delodajalcu?«

D: »Pri tem sem **že kako leto**.(C6)... Ko **ma več "bauštel"**.(C7)«

T: »Zanimivo... Kako to, da ste se odločili za delo napotnega delavca?«

D: »Ma tu v **Sloveniji sem delal nekaj časa**, pa sem bil skos zaposlen za določen čas(C8), **pa mi pol niso podaljšali in spet iskanje novega dela...**(C9) Pol sem pa ugotovil, da **za v tujino pa iščejo kar dosti**(C10) – res sicer, da je **več povpraševanja po manj razrednih delih**(C11) – ampak **človek rabi neki zaslužek, da preživi...**(C12) Sploh, če **maš v planu gradit hišo**(C13), **pa družina tut more od nečesa preživet**(C14)... **Malo več prineseš domov...**(C15)«

T: »Res je... Na kakšen način pa ste izvedeli za trenutnega delodajalca?«

D: »Malo **sem povprašal naokoli**.(C16)... Pa tak je pri nas taki običaj, da **veliko ljudi dela zunaj...**(C17) **Tu težko dobiš delo**(C18)... Te pa **iščeš malo druge variante**(C19)... **Malo sem se pozanimal pri znancih**.(C20) pol sem pa malo po **spletu preveril na ajpesu kako je kaj stanje...**(C21) Pa če **poznaš koga, ko je že pri njem zaposlen vprašaš malo po plačilu in pogojih...**(C22) Itak, **ko si enkrat na "baušteli" kr hitro spoznaš še pol tiste druge s tvojega kraja, ko tut delajo v tujini...**(C23) **Nas vežejo podobne izkušnje**(C24) – te se pa **lažje tudi doma pogovarjaš o nekih skupnih temah...**(C25)«

T: »Ja... To je res... Več maš skupnega, lažje se pogovarjaš o nečem... Okej... Kaj pa glede delovnega časa? Kakšen je vaš deloven čas?«

D: »Pri trenutnem? Ali...?«

T: »Ja... Lahko načeloma tudi še za druge poveste oz. če vam je lažje samo za trenutnega...«

D: »Ah... Se bom raje osredotočil sam na tega... Ko drugače bom naredo celo zmedo heh... Se pravi kakšno je bilo vprašanje?«

T: »Kakšen je vaš deloven čas?«

D: »Delamo po 10 ur na dan(C26) oz. 11 ur, ker pavze se ne štejejo v ure(C27) od ponedeljka do četrta(C28) pol gremo pa domov(C29)...«

T: »Kako je pa z nadurami?«

D: »Ja... zaenkrat smo zmenjeni, da delamo 40 ur(C30) – pač od ponedeljka do četrta in to je to... Če se pa kdaj kaj zavleče pa se pač prenese v drug teden...(C31)«

T: »Kako je pa z odmori?«

D: »Vmes mam za malco kaj(C32) – to je pa to...«

T: »Kako je s počitkom med delom?«

D: »Ja, pridemo domov pa gremo počivat(C33) heh.«

T: »Mišljeno kot ali imate 12ur med vsakim delovnim dnem...Ampak, če delate 10 ur iz tega lahko sklepamo da imate?«

D: »Ja... Tistega se kr držimo...(C34)«

T: »V redu... Okej... Plačilo... Kakšne izkušnje imate s plačilom?«

D: »Pa v redu(C35)... Ponavadi vedno prej pogledam na internetu kakšno je stanje firme(C36) in se malo naokrog pozanimam, če se le lahko, da ne bi nasedel...(C37)«

T: »Okej... Kako pa običajno poteka plačevanje plačila?«

D: »Zmenimo se kdaj(C38) pa koliko bo plača...(C39) Pač itak vse v pogodbi piše(C40) pol nam pa na TRR nakaže...(C41)«

T: »Okej... Na hitro dotakniva varnosti in zdravja pri delu... Kako je poskrbljeno za varnost in zdravje pri delu?«

D: »V redu...(C42)«

T: »Menite, da se upošteva vse zakonsko določene ukrepe, pripomočke...«

D: »Pa valda se... heh«

T: »Heh... Kakšne izkušnje imate z bolniško odsotnostjo?«

D: »Tu trenutno jih nimam(C43)... Prej, ko sem delal v Nemčiji, ko smo meli pa preveč ur pa se je naredlo tak, da tisti cajt, ko si bil v bolniški, da so se izplačevale ure od prejšnjega mesca...(C44)«

T: »Aja?«

D: »Ja... Itak se dela po dveh zakonih(C45)... Ko si gore moreš meti njihovo plačo(C46), ko pa načeloma delaš tu pa našo – vsaj minimalno(C47)... Te pa se to malo skombinira...(C48)«

T: »Zanimivo... Kaj pa glede nastanitev... Kakšne izkušnje imate z nastanitvijo?«

D: »Nimam nekih pritožb...(C49) Tu smo zdaj edino tak zmenjeni, da mam tri nočitve(C50)... Pač spimo iz ponedeljka na torek, iz torka na sredo in iz srede na četrtek... Kar je v redi... Sam pač mormo pa v nedeljo it direkt od doma na šiht...(C51)«

T: »Drugače lahko in kako na nastanitev vplivate?«

D: »Načeloma se tak že vse prej zмениš kak bo(C52)... Zdaj nekega vlkega vpliva glih ne mormo met...(C53) Lahko bi se vrjetno skregali pa s tem kaj dosegli...(C54) Al pa sami plačali nastanitev pač dodatno(C55)... Sam ne vem, ne da se mi s tem ukvarjat(C56)... pa tut cajta nimam...(C57)«

T: »Kako je pa z oddaljenostjo nastanitve od delovnega mesta?«

D: »Nismo glih čisto blizu(C58) – mam vseeno neke vožnje do tja(C59)... Sam sej logično...«

T: »Kako je pa glede družinskega življenja... Kako usklajujete družinsko in službeno življenje?«

D: »Hja... včasih je kr težko...(C60) Pridem sicer vsak četrtek v zelo poznih večernih urah domov(C61) pa gremo pol iz nedelje na ponedeljek zjutraj nazaj(C62)... To je itak boljše kot pa včasih, ko sem hodo na vsake 3-4 tedne.(C63).. Sam zdaj je pa spet težko, ko glih rihtamo hišo...(C64) Te pa za vikende itak še sam dodatno delam oz. delamo...(C65) Sej se vidima s punco(C66)– sam je le nekak bolj v odspredu to, da se hiša čimprej porihita...(C67) Pa bomo pol bolj uživali(C68) heh...«

T: »A se pravi, da si mislite potem poiskati kakšno službo tukaj?«

D: »Ja... Pač, ko bojo prišli otroci bo itak še čist drugače(C69)... Zdaj se itak dnar nuca(C70) – sam je pa le luksuz, da si blizu svojih bližnjih.(C71).. Pa tut odnos trpi...(C72)«

T: »Hja... Res je.. Kaj pa glede dokumentacije... Kako je potekala sklenitev vaše pogodbe o zaposlitvi?«

D: »Šel sem na firmo...(C73) Pa se zmeno s šefom kak pa kaj bo potekalo vse skup.(C74).. Plača, delo, namestitve, prevoz...(C75) Pol kasneje preden smo šli se je pa podpisala pogodba...(C76) Ma tak lahko maš ti na papirju neke napisano – največ pa pomeni to ka se ustno zмениš...(C77)«

T: »Zanimivo... Ali ste kot napoten delavec že kdaj prenehali pogodbo o delu?«

D: »Da...(C78)«

T: »In kakšen je bil postopek prenehanja pogodbe?«

D: »Ja nič... Že prej sma se zmenla po telefonu kak pa kaj...(C79) En ni mel več dela(C80) – te sem si pa drugega poiskal... Pri ta drugem pa sem mu reko, da bi raje delal bližje(C81), ko sma se ful s punco začela kregat(C82)... Pa smo pol tudi porihitali... Ne vem nekak smo se vedno zmenli...«

T: »Zanimivo... Kako ste pa izvedeli, da ste objavljeni iz obveznih socialnih zavarovanj?«

D: »Ma nekak mi je blo logično...(C83) Zdaj sem si pa porihital ta elektronski podpis al kaj je, da lahk preverim...(C84) Pa tudi fajn je, ko že prej, ko greš gor lahko vidiš, če si prijavlen al ne...(C85) Ko če te ne prijavi te tak veš, da je neke čudno...(C86)«

T: »Res je... Kaj pa glede vrnitve... Kakšne izkušnje imate z vrnitvijo v Slovenijo?«

D: »Čisto odvisno je kje delaš... Včasih sem šel tudi z letalom(C87)... Drugač pa ja... Z avtom...(C88) Vzeme ti kr neke cajta(C89), sam sej se načeloma sam odločiš za to... Treba je potrpet(C90)... Dokler veš zakaj delaš te ma vsaj kaj gnati naprej...(C91)«

T: »Res je... Kaj pa glede potreb... Imate kakšne želje za prihodnost vezane na delo in življenje napotenih delavcev?«

D: »Ja, to, da bi blo delo enako plačano pri nas, ko gore heh...(C92)«

T: »Hah... Še mogoče kaj?«

D: »Uuf... Ne vem... Sej ni tak slabo... So določena dela, ko sem jih delal tu v Sloveniji bla veliko hujša...(C93) Težko je edino zaradi oddaljenosti...(C94) Dobro, da sma se s punco spoznala že prej, ko neko trdno razmerje začel v takih pogojih je pomojem kar težko...(C95) Že drugače veliko krat ne uspe – tak je pa še itak malo težje...«

T: »Res je...Imate morda kakšne predloge, da bo življenje napotenih delavcev na višji ravni? Da bi se te stvari po-uredile?«

D: »Hja ne vem... Zvišat plačo v Sloveniji hah(C96)... Pa dat ljudem več možnosti za delo(C97) hah... Ne vem...«

T: »Heh...«

T: »Bi morda dodali še kaj?«

D: »Trenutno se ničesar ne spomnem heh.«

T: »No velja... Pol pa najlepša hvala za pogovor in deljene izkušnje.«

D: »Ni zakaj... Hvala tebi.«

8.2.4. Intervju D

Intervju je bil izveden z napotenim delavcem, ki je napoten v Nemčijo. Pogovor sva izvedla 17.3.2019 v dopoldanskih urah pri meni doma. Pogovor je trajal približno 40 minut.

Na začetku sva malo poklepetala na to pa sem mu razložila zakaj se sploh gre pri moji raziskavi, kakšen je moj namen raziskave in kaj bom naredila z rezultati. Prosila sem ga tudi za dovoljenje snemanja intervjuja – tega sem dobila.

V nadaljevanju sva se lotila konkretnega pogovora.

T: »No pa začniva z osnovnimi podatki...Kaj ste po izobrazbi oz. v kakšno šolo ste hodili?«

S: »Elektrotehnik (D1)...«

T: »V kateri/ katerih državah ste delali kot napoten delavec?«

S: »Zaenkrat sem bil samo enkrat napoten (D2) v Nemčijo(D3)...«

T: »Se pravi pri koliko delodajalcih ste delali kot napoteni delavec v zadnjih 3 letih?«

S: »Pri enem(D4)...«

T: »Kako dolgo že delate kot napoteni delavec pri trenutnem delodajalcu?«

S: »Začeli smo malo pred novim letom... Tak, da kake tri mesece(D5)...«

T: »Zanimivo... In kako to, da ste se odločili za delo napotenega delavca?«

S: »Emm... v firmi v kateri trenutno delam preko s.p.-ja so povedali, da v eni drugi firmi iščejo delavce za v tujino...(D6) Pa so nas prosili, če bi kdo od nas lahko šel pomagat(D7) pri projektu... Ponudila se je priložnost (D8) in ja... sem jo sprejel...«

T: »Na kakšen način ste izvedeli za trenutnega delodajalca?«

S: »V firmi v kateri delam(D9) sem slišal...«

T: »Zanimivo... Kaj pa glede delovnega časa... Kakšen je vaš deloven čas?«

S: »Pa dela se po 10 ur na dan(D10) – pa smo pol tri tedne gore, pa en teden doma...(D11)... Zdaj edino hodimo vsak vikend domov(D12)... Pa ob petkih prej končamo(D13)... Malo si skombiniramo... (D14)«

T: »Zanimivo... Kako je z nadurami?«

S: »Hja... Štejejo se med ure(D15)... Od začetka smo kombinirali, zdaj, ko pa hodimo za vikende domov – pa v petek malo prej končamo pa pol not spravimo... Pač vsaka ura, se šteje kot normalna ura...(D16)«

T: »Kako je pa z odmori?«

S: »Vsake dve ure mam počitek(D17) pa pol po šestih urah mam 30minut pavze...(D18)«

T: »Kako je s počitkom med delom? Med delovnimi dnevi?«

S: »Hja, oddelamo pol pa mam počitek...(D19)«

T: »Heh... Kaj pa glede plačila? Kakšne izkušnje imate s plačilom?«

S: »Dobre... heh... Dokler so zadovoljni ni problema...«(D20)«

T: »Heh... Samo, da je zadovoljstvo heh...«

S: »Pa ja... Malo so se celo pritoževali, da prehitro delamo«(D21)... da jim dvigujemo normo«(D22) heh...«

T: »Uuu... Pa dobro to ni tak slabo...«

S: »Ja... Samo pol nas pa domačini malo postrani gledajo«(D23) pa tak... Samo kaj naj rečem... Če si navajen delat, si navajen delat...«(D24)«

T: »Heh... Res je... Vrniva se nazaj na plačilo...Kako običajno poteka plačevanje plačila?«

S: »Pa tak, kot pri nas... heh... Pač da ti na banko pa je to to...«(D25)«

T: »Okej... Dotakniva se še na kratko varnosti in zdravja pri delu... Kako je poskrbljeno za varnost in zdravje pri delu?«

S: »Pa v redi...«(D26) Pač zadeve so urejene kot pri nas... oz. še malo boljše«(D27)...«

T: »Kakšne izkušnje imate z bolniško odsotnostjo?«

S: »Nimam jih...«(D28)«

T: »Kaj pa glede nastanitve... Kakšne izkušnje imate z nastanitvijo?«

S: »Pa v redi«(D29)... Stanovanje je kr vlko«(D30)... Malo sem se edino mogo navadit na to, da si delimo sobe...«(D31) Pa pozna se, da živimo moški skup...«

T: »Aja?«

S: »Ja... pač včasih zna bit dosti vsrano...«(D32)«

T: »Aja?«

S: »Vsak človek je navajen na svoje... Včasih moreš malo potrpet... Al pa se zмениš pa se pol pošlihta...«

T: »Pa lahko in kako na nastanitev vplivate?«

S: »Zaenkrat po resnici povedano nisem niti študiral o tem...«(D33)«

T: »Kako je z oddaljenostjo nastanitve od delovnega mesta?«

S: »Pa enih 10minut mamo z avtom...«(D34)«

T: »A... Zanimivo... Kaj pa družinsko življenje... Kako usklajujete družinsko in službeno življenje?«

S: »Pa zdaj sem več doma«(D35)... Drugač pa sem začel uporabljat viber...«(D36)... Oz. pač pokličem vsak večer domov«(D37) pa se malo pogovorimo o dnevu«(D38), kak je delo doma, kak je delo gore... Pa tak...«

T: »Kaj pa glede dokumentacije... Kako je potekala sklenitev vaše pogodbe o zaposlitvi?«

S: »Ka pa vem... Nič posebnega... Prej se zмениš kak pa kaj...«(D39) pol pa podpišeš pogodbo...«(D40) Sam, da tu je pogodba v dveh jezikih«(D41) hah...«

T: »Hah... Ali ste kot napoten delavec že kdaj prenehali pogodbo o delu?«

S: »Kot napoten delavec?«

T: »Ja...«

S: »Hah ne...«(D42) Zaenkrat sem itak gore zaradi tega projekta pol pa valda gotovo«(D43)... Zaj, ko je zima še gre... Pol poleti pa je košnja in vse «(D44)... Te ja pa malo drugač...«

T: »Heh... Kaj pa glede vrnitve... Kakšne izkušnje imate z vrnitvijo v Slovenijo?«

S: »Pa prej smo se vračali na vsake tri tedne«(D45), zdaj pa vsak vikend«(D46)... Sicer je malo naporno «(D47) se vozit 7 ur «(D48) v eno smer pa še gužve«(D49)... Samo sej enkrat vozi en, drugič drug «(D50)... Pa pol vmes malo spiš «(D51)...«

T: »Zanimivo... Kaj pa glede želj... Imate kakšne želje za prihodnost vezane na delo in življenje napotениh delavcev?«

S: »Pa zaenkrat nimam nekih pritožb (D52) heh... Pa tak ne študiram dolgoročno tega terat(D53)... Se vidi, da je zaj še vse frišno in zanimivo heh...«

T: »Če je le zadovoljstvo heh...«

S: »Ja...«

T: »Imate pa morda kakšne predloge, da bo življenje napotениh delavcev na višji ravni?«

S: »Ka pa vem...Še vedno se pozna, da delamo za petega podizvajalca (D54).. Sej ne rečem, da se ne dobi dobro plačilo... Samo vseeno odstotek na odstotek(D55)...Obrne se veliko dnarja (D56)... Pa plačila se zavlečejo, ko en ne plača drugemu pa spet tak naprej... (D57)«

T: »Hja... To je tudi res... Imate morda kakše predloge kako bi bilo to bolje?«

S: »Idealno bi blo, da ne bi blo tolko podizvajalcev (D58)...Dolgoročno gledano bi najboljšo blo direktno za nemca delat heh... (D59) Oz... tudi ne... Ka pa vem kolko bi se ti pol splačalo (D60) ... Tu ti le plača še vrnitev(D61) pa stanovanje(D62)... Bi se pa direktno lahko zmeneo vseeno za višjo urno postavko... (D63)«

T: »Hja...«

S: »Ko si starejši se je težko spuščat v take novosti... (D64) Pa dobro- jes se nimam kaj pritoževat... Itak, ko bo konec projekta je to to (D65) heh...«

T: »Heh... Bi morda dodali še kaj?«

S: »Pff... Ka pa vem... Ni nam glih z rožicami postalno (D66)... Sam sej na kerem šihu pa je(D67)...«

T: »Hja res je... No, če nimate kaj za dodati – bova tukaj zaključila... Najlepša hvala.«

8.2.5. Intervju E

Intervju je bil izveden z delavcem, ki je napoten v Nemčijo. Pogovor sva izvedla v dopoldanskem času 23.3.2018 v parku v bližini Titovega trga v Velenju. Pogovor je trajal približno 35minut.

Kot pri ostalih intervjujih sva na začetku malo poklepetala na to pa sem mu razložila zakaj se sploh gre pri moji raziskavi, kakšen je moj namen raziskave in kaj bom naredila z rezultati. Dobila sem tudi dovoljenje za snemanje pogovora.

Na to sva se lotila konkretnega pogovora.

T: »Kaj si po izobrazbi?«

S: »Diplomiran inženir gradbeništva...(E1)«

T: »Lepo... V kateri/ katerih državah pa si že kaj delal kot napoten delavec?«

S: »Bil sem na Nizozemskem(E2) drugač pa v Nemčiji(E3)...«

T: »Lepo... Pri koliko delodajalcih si bil zaposlen v zadnjih 3 letih?«

S: »Dveh...(E4)«

T: »Aja?«

S: »Ja... Se pozna, da sem še bolj novinec (E5) heh...«

T: »Hah... Ja kak dolgo pa pol že delaš pri trenutnem delodajalcu?«

S: »Pol leta(E6)...heh«

T: »Zanimivo... Kako to, da pa, da si se sploh odločil za delo napotenega delavca?«

S: »Vedno sem hoto delat v tujini(E7)... Vedno so govorili, da so gori večje plače(E8)... Pa dolgo sem se sekiral ka bom po tem, ko bom končal faks(E9)... Kje bom dobil ših(E10)...Pol sem pa ugotovil, da za tujino pa vedno koga iščejo(E11)... In tako sem se odločil za ta korak(E12) heh.«

T: »Heh.... Zanimivo... Na kakšen način pa si izvedel za trenutnega delodajalca?«

S: »Prvo sem gledal malo na razpise pa tak(E13)... Samo me je bilo malo strah, da mi ne bi plačali...(E14) Tako, da sem potem ubral bolj varno pot... Vprašal sem družinskega prijatelja, ki tudi dela v tujini...(E15) Pol je pa še on malo povprašal, če rabijo koga pri njih in ja(E16)... Evo me heh.«

T: »Zanimivo... Kaj pa glede delovnega časa... Kakšen je tvoj oz. vaš deloven čas?«

S: »Pa ponavadi delamo 10ur na dan(E17)... Razen, če je gužva se je že tudi zgodilo, da smo delali tudi več...(E18)«

T: »Uf... In kako je potem z nadurami?«

S: »Koliko ur maš - tolko plače dobiš(E19)... Tak si zmenjen za plačo na uro...(E20)«

T: »Zanimivo... In kako je z odmori?«

S: »Mamo jih tak kot oni gore(E21)... Pač za malco maš vmes cajt(E22) samo ta se itak ne šteje v ure(E23) pa vmes si lahko vzameš čas za kako čik-pavzo(E24) pa tak...«

T: »Heh... Kako je pa s počitkom med delom? Mišljeno med enim delovnim dnevom in drugim?«

S: »Hja, ko prideš domov neke poješ(E25) pol pa greš počivat...(E26)«

T: »Pa imate 12h razmika med delovnimi dnevi?«

S: »Imamo ja...(E27)«

T: »Heh... Kaj pa glede plačila... Kakšne izkušnje imaš s plačilom?«

S: »Pa zaenkrat kar v redu...(E28)«

T: »Kako pa običajno poteka plačevanje plačila?«

S: »Nakaže ti približno 15-ega v mesecu(E29).. Pol pa pogledam na A-banki(E30) ali vse štima...(E31) Drugače pa mu pač povem, če mi kakšna ura manjka. (E32)«

T: »Zanimivo... Kaj pa glede varnosti in zdravja pri delu.... Kako je poskrbljeno za varnost in zdravje pri delu?«

S: »Ka pa vem... V redu...(E33)«

T: »Imaš morda že kakšne izkušnje imate z bolniško odsotnostjo?«

S: »Ne... Zaenkrat ne...(E34)«

T: »Okej... Kaj pa glede nastanitve... Kakšne izkušnje imaš z nastanitvijo?«

S: »Zaenkrat ni pritožb...(E35)«

T: »Aja? Bi povedal kaj več o prostoru v katerem prebivate?«

S: »V najemu imamo stanovanje v hiši...(E36). Nad nami živi gospodarica(E37) – ful je prijazna(E38), večkrat nam kake kolače speče(E39) pa tak... Pa zmenli smo se, da nam tudi pere(E40) pa ji na koncu meseca vsak plača 15€ in je mir(E41)... Drugač pa ja... Delimo si sobe(E42) in kuhinjo(E43)... Skoraj študentsko(E44) haha... Samo, da nismo več študentje pa, da so tudi malo večje starostne razlike med nami(E45) haha...«

T: »Hah... In lahko in kako na nastanitev vplivate?«

S: »Pa zaenkrat ne bi nič menjal tako da (E46)...«

T: »Heh...Kako je pa z oddaljenostjo nastanitve od delovnega mesta?«

S: »Pa zadovoljivo(E47)... Sicer mam do gradbišča kake pol ure z avtom(E48)... tako, da ne moremo ravno do gradbišča peš... Ampak sem se že pri nas vozil tudi dlje...(E49)«

T: »Kaj pa družinsko življenje... Kako usklajuješ družinsko in službeno življenje?«

S: »Pa z domačimi se kdaj pa kdaj pokličemo(E50) – dobro, da so zdaj brezplačne minute za EU(E51) heh.... Drugač se pa s kolegi pogovarjamo preko FB-ja(E52).. Instagrama...(E53)«

T: »Zanimivo... Kaj pa dokumentacija... Kako je potekala sklenitev pogodbe o zaposlitvi?«

S: »Hah... Pogodbe še nisem videl(E54).. Tako, da vse temelji na ustnih dogovorih(E55) haha...«

T: »Ali si kot napoten delavec že kdaj prenehal pogodbo o delu?«

S: »Ja...(E56)«

T: »Kako to?«

S: »Pa tu je blo boljše plačano...(E57)«

T: »Okej heh... Kaj pa glede vrnitve domov... Kakšne izkušnje imaš?«

S: »Pa od začetka sem se mogo malo navadit na vožnjo(E58)... Ko te vse boli(E59)... Zdaj pa večina poti prespim(E60)...heh... Udobno se oblečem(E61), vzamem kaj za pod glavo(E62) in udri jako haha... Si kr zmučen(E63) od celega tedna...«

T: »Hah.... Okej kaj pa glede potreb... Imaš kakšne želje za prihodnost vezane na delo in življenje napotenih delavcev?«

S: »Uu... Ka pa vem... Včasih je delo naporno(E64)... Pa špara se itak na nas(E65)..... To bi lahko bilo bolje... heh«

T: »Špara na vas?«

S: »Ja... Pač primer dvigala na gradbiščih(E66)... So tam, ampak jih nihče ne zažene, saj jih je potrebno plačati(E67).. Tako, da moramo hodit v 12-nadstropje peš(E68) in zraven nosit vso orodje(E69)... Ko si včasih mislim, da bi najraje to dvigalo plačal sam haha...«

T: »Heh... Imaš morda kakšne kakšne predloge, da bo življenje in delo boljše?«

S: »Ja, ta dvigala haha... Dobro sej ni tako hudo, sam delo bi se dalo na več področjih olajšati(E70) če ne bi bilo vse povezano z denarjem...(E71)«

T: »Hja... Še morda kaj?«

S: »Ja, če bi bilo življenje idealno bi imel še svojo sobo(E72) haha...«

T: »Zakaj pa to?«

S: »Pa rabi človek malo svojega mira(E73)... Tu si pa res 24 ur na dan skupaj(E74)...«

T: »Pa misliš, da to ni možno?«

S: »Ja... Če bi si jo sam doplačal morda...(E75) Pa še to vprašljivo... Ko pol bi spet rabli celo stanovanje večje vzet v najem, kar pomeni spet večje stroške(E76) heh...«

T: »Hja... Zna bit heh.. Bi morda dodal še kaj?«

S: »Hmm... ne vem... To, da si težko v Nemčiji privoščimo neki luksuz...(E77)«

T: »Mišljeno?«

S: »Ja... Od začetka, ko še nismo toliko pazili na denar smo v vikendu zatraskali vse kar smo zaslužili med tednom...(E78) Oz. še več(E79) haha...«

T: »Hja... Drag šport... Kaj pa zdaj?«

S: »Zdaj pa si raje nabavimo pijačo in hrano za domov (E80) in se to že ful pozna... Pa si pol, ko pridem nazaj v Slovenijo dam malo več duška heh... (E81)«

T: »Heh... Se zna kr poznat ja heh...«

S: »Ja... heh«

T: »Bi morda dodal še kaj – vezano na izkušnje, ki si jih pridobil kot napoten delavec?«

S: »Naučiš se kr dosti (E82)... Dela (E83), življenja stran od doma (E84)... Malo tudi jezika (E85) haha...«

T: »Hah... Okej. Bi dodal še kaj?«

S: »Mislim, da je to vse heh...«

T: »No potem pa najlepša hvala...«

S: »Hvala tebi.«

8.2.6. Intervju F

Intervju sem izvedla z napotenim delavcem, ki je napoten Avstrijo. Izvedla sem ga 20. 4. 2019 v dopoldanskem času v Rogaški Slatini. Pogovor je trajal približno 30 minut.

Kot pri ostalih intervjujih sva na začetku malo poklepetala na to pa sem mu razložila zakaj se sploh gre pri moji raziskavi, kakšen je moj namen raziskave in kaj bom naredila z rezultati. Dobila sem tudi dovoljenje za snemanje pogovora.

Na to sva se lotila konkretnega pogovora

T: »Kaj si po izobrazbi oz. v kakšno šolo si hodil?«

J: »Hodo sem v Cele na Kidriča – za avtomehanika... (F1)«

T: »V kateri/ katerih državah si delal kot napoten delavec?«

J: »Bil sem že v Ameriki (F2), Franciji (F3) Nemčiji (F4) zdaj sem pa v Avstriji... (F5)«

T: »Pri koliko delodajalcih si delal kot napoteni delavec v zadnjih 3 letih?«

J: »Pri dveh... (F6)«

T: »Kako dolgo že delaš kot napoteni delavec pri trenutnem delodajalcu?«

J: »Kako leto... (F7)«

T: »Kako to, da si se odločil za delo napotnega delavca?«

J: »Ma sej veš kako je bilo... Umrli mi je oče (F8) in s tem so nekako obveznosti padle name (F9)... Krediti, hipoteka... (F10) Hitro sem mogo odrastit in pomagat mami... (F11)«

T: »Ja... Spomnem se, da je bilo kar težko obdobje...«

»Na kakšen način si izvedel za trenutnega delodajalca?«

J: »Gledal sem po netu... (F12) Pa sem šel na nekaj razgovorov (F13) – samo nisem bil ravno fiksen, da je to to... Pol sem pa preko enega iz Cela izvedel za **** (F14) - pa, da redno plačuje (F15) in, da stvari štimajo... Tak da, je blo to to...«

T: »Aha... Kaj pa glede delovnega časa...Kakšen je vaš deloven čas?«

J: »Čisto različno (F16)... Ponavadi delamo po 11-12ur... (F17) Odvisno od dela (F18) in od tega koliko se mudi... (F19)«

T: »Kako je z nadurami?«

J: »Zmenjeni smo kolko mam na uro (F20) – pol pa odvisno kolko ur oddelamo (F21)... Tako, da nadure načeloma ne obstajajo (F22)... Razen, da jih dobimo plačane na roko (F23) heh...«

T: »Aha... Kako je pa z odmori?«

J: »Vmes si vzamemo eno uro cajta za malco (F24) – ma to se nam pol ne šteje v ure... (F25) Ni to tak ko tu pri nas v Sloveniji... Pa vmes, če res nisi na kakem delu, ko moreš fiksno bit tam – si lahko vzameš malo fraj... (F26) Ni, da smo ravno na uro naštimani... Sej vidiš skos cajt... Kak pa kaj lahko delaš... Če si priden (F27), pa so šefi normalni ti ne bo noben neke fejest kompliciral (F28)... Če spet ne izkoriščaš tega... (F29)«

T: »Kako je s počitkom med delom? Pač kolko ur mate med enim delovnim dnem in drugim?«

J: »Odvisno... Ma ponavadi je 12ur... (F30)«

T: »Kaj pa glede plačila...Kakšne izkušnje imaš s plačilom?«

J: »Pa zaenkrat kar dobre (F31)...Samo, da zdaj sem se naučo tut za malo višjo urno postavko zborit... (F32) Od začetka se ti pa tak zdijo vse v redi (F33) - dokler ne ugotoviš, da dobivajo drugi veliko več, za enako delo heh... (F34)«

T: »Kako običajno poteka plačevanje plačila?«

J: »Ma odvisno kak se na začetki zмениš... (F35) Je neki datum (F36) pa pol ti nakažejo... (F37) Včasih se je znalo zgodit, da je plača zamujala za kak dan, dva... (F38) Samo sem pa še nekak vedno dobo plačano... (F39) Magari z mojim teženjem (F40) heh...«

T: »Kaj pa glede varnosti in zdravja pri delu... Kako je poskrbljeno za to – pač za varnost in zdravje pri delu?«

J: »Ka pa vem... V redi... (F41) Niso glih razmere, ko v kaki pisarni heh... Zna bit in svinsko vroče (F42) in fejest mrzlo (F43)... Samo pač je tako delo... Ka si moremo...«

T: »Pa si poskušate kaj prilagoditi delo glede na vročino in to...?«

J: »Hja... Če gre – probamo jutraj bolj porihtat (F44) – al pa raje pol zvečer dlje ostanemo (F45)... Samo le moremo upoštevati tudi zakone – pač tak, ko je pri nas, da ne ropotamo, ko budale ponoči... (F46) Pa tak... Malo si itak probamo prilagodit (F47) – če le gre... Pa odvisno spet kake šefe maš nad sabo... (F48)«

T: »Hja... Kakšne izkušnje imaš z bolniško odsotnostjo?«

J: »Hja... dobro sem nadomestilo (F49) – sicer sem ga imel prikazanega kao na Slovensko minimalno plačo (F50)... Al dobro... Sem pa vsaj videl, da sem prav prijavlen (F51) heh...«

T: »Heh... Kaj pa glede nastanitve? Kakšne izkušnje imaš z nastanitvijo?«

J: »Pa ponavadi je blo kr vreli... (F52)«

T: »Pa ste lahko kdaj in kako na nastanitev vplivali?«

J: »Ne heh... (F53) Pač tako stanovanje, ko dobiš maš... (F54) Ma samo ponavadi je blo kr vreli... (F55)«

T: »Kako je z oddaljenostjo nastanitve od delovnega mesta?«

J: »Ma v rei... (F56)«

T: »Aha... Kaj pa glede družinskega življenja? Kako usklajuješ družinsko in službeno življenje?«

J: »Ka pa vem... Kličemo se (F57) – slike si pošilamo (F58)... Pol vsake tolko pridem domov – nardimo kak piknik (F59), obiščem tiste, ko bi neke pomenijo (F60) pol pa spet jovo na novo... Cajt doma kr hitro mine (F61)... Začneš ga tudi malo bolj cenit (F62)... Malo vidiš ljudi (F63) malo kaj pospucaš okrog hiše (F64) pa je...«

T: »Heh... Kaj pa glede dokumentacije... Kako je potekala sklenitev vaše pogodbe o zaposlitvi?«

J: »Ka pa vem... Tak kak treba...«

T: »In kako je to?«

J: »Ja videl sem jo, pa jo podpisal heh... (F65)«

T: »Aha.. In... Ali si kot napoten delavec že kdaj prenehal pogodbo o delu?«

J: »Ja... (F66)«

T: »Kakšen je bil postopek prenehanja pogodbe?«

J: »Hja... Veliko pogodb je itak blo sklenjenih samo za en mesec (F67)... Al pa včasih za tri... (F68) Te pa ko je prenehala – al smo novo sklenili (F69) al pa pač si iskal novega (F70)... Ma so bli večinoma tolko fer, da smo že prej malo vedli kak bo (F71)... Se vidiš iz odnosov pa vsega... (F72) Pa si tudi sam večkrat malo že v naprej išeš novo... (F73)«

T: »Kako si izvedel, da si odjavljen iz obveznih socialnih zavarovanj?«

J: »Ma nekaj mi je blo logično, če nisem zaposlen, da tut nisem zavarovan... (F74)«

T: »Heh... Kaj pa glede vrnitve... Kakšne izkušnje imaš z vrnitvijo v Slovenijo?«

J: »Pa zaenkrat so kr vrei... (F75) Se pa spomnem, da določeni niso meli take sreče... Se še spomnem, ka je blo pred letom, dvema, ko jih niso hotli vrnit nazaj... (F76). Niso jim niti plačali (F77), niti jih vrnili (F78)... Pol pa so na lastne stroške bogi mogli hodit z Nemčije (F79) dol... Ah... Tisto se spomnem, da je bla tut neka pestra afeta...«

T: »Ja... To se js tudi nekaj spomnem, da so veliko govorili o tem... Pa si bil takrat zaposleni pri *****?«

J: »Ne,ne... Načeloma tak ne vem kak je blo s tem... Se pa spomnem, da smo se takrat vsi malo začeli bat oz. bolj bit pozorni na take stvari... (F80)«

T: »Hja... Vržamem... Kaj pa glede potreb oz. tudi težav... Imaš kakšne želje za prihodnost vezane na delo in življenje napotenih delavcev?«

J: »Hm... Ka pa vem... Pozna se, da smo vedno prišleki (F81)... *eba je tut, če ne znaš jezika... (F82) Ma fajn bi blo vsaj za pogodbe, da bi se neki jezik dogovorilo pa bi ble vse napisane ne vem v angleščini... (F83) Sej se počasi naučiš – samo vseeno ni to to...«

T: »Hja... Pa imaš kakšne predloge, da bo življenje napotenih delavcev na višji ravni?«

J: »Hja... to bi že blo fajn, da bi se neki jezik porihla (F84)... Na enkrat delaš v Nemčiji, drugič v Franciji – zdaj pa ti vedi vse jezike, da boš vsaj vedo, če je tvoja pogodba prav napisana – da boš vedo, ka podpisuješ (F85)... Malo je tak- tak heh...«

T: »Hja... Vržamem... Še mogoče kaj?«

J: »Ka pa vem... Tote enomesečne pogodbe so tudi "zanimive" (F86)... Večkrat jih itak sploh ne podpišeš... (F87) Pol pa samo bog ga vedi, do kdaj maš službo... (F88) Ni neke varnosti zaposlitve al kak se ponavadi reče heh...«

T: »Hja... To pa veržamem... Še mogoče kaj?«

J: »Hm... Ka pa vem... Ma jeba je tudi če tvoj delodajalec ne dobi plačano, ker mu prej niso plačali... (F89) In pol se itak vleče cela veriga (F90) – naj*ebemo pa itak mi, ko smo bol proti konci verige... (F91)«

T: »Hja... To je tudi res...«

J: »Ja... Ma zna bit kr piz*arij... Ampak za enkrat morem kr potrkati... Nekih ekstremov še nisem doživel heh... (F92)«

T: »Heh... Hja... Hvala bogu heh...«

J: »Hja... Bomo vidli...«

T: »Ja... Bi mogoče še kaj dodal?«

J: »Hm... Ne vem...«

T: »Dobro... Drugač bova tukaj zaključila... Najlepša hvala.«

J: »Ni zakaj...«

8.3. Odprto kodiranje

8.3.1. Intervju A

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA
A1	Maribor v šolo za vodovodarje	Monter vodovodnih naprav	Izobrazba/poklic	Osnovni podatki
A2	Nemčiji	Nemčija	Države napotitve	Osnovni podatki
A3	kjer je dobro plačano	Boljše plačilo	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
A4	Na slabše je brezveze hodit	Boljši pogoji	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
A5	tretji	Tri	Število delodajalcev v zadnjih treh letih	Osnovni podatki
A6	kr kako leto	Eno leto	Časovno obdobje delovnega razmerja pri trenutnem delodajalcu	Osnovni podatki
A7	Ko tu ni denarja	Slabo plačilo v Sloveniji	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
A8	ni dela	Ni dela/delovnih mest	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
A9	sveta videt	Želja po videnju sveta	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
A10	nisem veliko videl	Ne videnje sveta	Razlog napotitve – realnost	Odločitev za delo
A11	Voljo moreš prvo meti	Volja	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
A12	Voljo pa probaš pa je	Volja in pogum	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
A13	Med pogovorom	Preko pogovora	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
A14	z njim sma se pogovarjala	Pogovor z njim	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
A15	Pa je reko, da ma on	Ima delo	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem – sporočila delodajalca	Odločitev za delo
A16	da bo zrihtal	Bo vse uredil	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem - sporočila delodajalca	Odločitev za delo
A17	ni problema	Se ne rabi sekirat	Seznanjenje s	Odločitev za delo

			trenutnim delodajalcem – sporočila delodajalca	
A18	nisem prvič iskal dela	Ni bilo prvo iskanje delodajalca	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
A19	10 ur.	10ur	Deloven čas	Delovni čas
A20	bi rad, da še čim več dela	Več delovnih ur	Želje	Delovni čas
A21	da še več zasluži	Več zaslužka	Želje	Plačilo
A22	ne greš ven, da boš delal osem ur	Izbira te vrste dela v upanju po delovnem času, ki je daljši od 8 ur	Deloven čas	Delovni čas
A23	boš pokle sral okoli...	Več delovnih ur	Želje	Delovni čas
A24	Ura kot ura	Obravnavane kot "normalne" ure	Nadure	Delovni čas
A25	Nobene pavze	Ni pavz	Odmori	Delovni čas
A26	od dvanajstih do enih je odmor	12-13h	Odmori	Delovni čas
A27	majo oni gore...	Enako kot zaposleni pri Nemškem delodajalcu	Odmori	Delovni čas
A28	Nobene pavze	Ni pavz	Odmori	Delovni čas
A29	ga maš 12 ur	12ur	Počitek med delom	Delovni čas
A30	ko delati	Delo	Početje	Deloven dan
A31	spat iti	Spanje	Početje	Deloven dan
A32	nazaj na delo	Vrnitev na delo	Početje	Deloven dan
A33	Solidne	Solidne	Izkušnje	Plačilo
A34	ni glih najboljša pa ni niti najslabša	Ni najbolje in ni najslabše	Izkušnje	Plačilo
A35	kar je dogovorjeno ni plačal...	Dogovorjenega ni plačal	Izkušnje	Plačilo
A36	Nakaže na TRR	Polog na TRR	Potek plačila	Plačilo
A37	Kak se dogovorimo	Odvisno od dogovora	Potek plačila	Plačilo
A38	solidno	Solidno poskrbljeno	Varnost in zdravje pri delu	Varnost in zdravje pri delu
A39	Čelade in šuhe	Zaščitna čelada in čevlji	Varnost in zdravje pri delu	Varnost in zdravje pri delu
A40	Delodajalec da. Mora dati	Delodajalec poskrbi (mora) za pripomočke	Varnost in zdravje pri delu	Varnost in zdravje pri delu
A41	Bolniške ni	Je ni	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
A42	Skor je ni	Slabo poskrbljeno	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
A43	neč nisi dobo plačano	Neplačevanje nadomestila	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
A44	Prispevke maš plačane	Plačani samo prispevki	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
A45	bolniške pa nič	Ne plačana bolniška odsotnost	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
A46	Vse sorte	Vse-vrstne	Izkušnje	Nastanitev

A47	Od dobrega	Dobre	Izkušnje	Nastanitev
A48	do slabega	Slabe	Izkušnje	Nastanitev
A49	Nječ. Ne	Se ne da vplivati	Vpliv	Nastanitev
A50	Včasih je blizu	Občasno blizu	Oddaljenost	Nastanitev
A51	tudi po eno uro smo se vozili	1h vožnje	Oddaljenost	Nastanitev
A52	Tri tedne si gore pa keden dni doma	Tri tedne v tujini in en teden doma	Usklajevanje	Družinsko življenje
A53	Kak ker, eni se držijo eni pa ne	Eni se držijo zakona, spet drugi se ne	Sklenitev	Dokumentacija
A54	Eh kak	Ni bila pisna	Pisna sklenitev	Dokumentacija
A55	No kak kje	Odvisno od delodajalca	Pisna sklenitev	Dokumentacija
A56	Moglo bi biti tak, pa ni	Moralo bi biti, vendar ni	Pisna sklenitev	Dokumentacija
A57	Ja	Je že prenehal	Prenehanje pogodbe o zaposlitvi kot napoteni delavec	Dokumentacija
A58	On je reko, da ne rabi več in gotovo	Delodajalec ne potrebuje več delovne sile	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi	Dokumentacija
A59	Ni me poslal več nazaj pa je blo to to...	Ni ponovne napotitve	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi	Dokumentacija
A60	ne pošlje nazaj, če si kje kaj	Nezadovoljstvo – ne napoti ponovno	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi	Dokumentacija
A61	Po kartici	Preko kartice	Ugotovitev odjave iz obveznih socialnih zavarovanj	Dokumentacija
A62	hčerka hotla it k zdravniku po neke tablete pa so ji rekli, da nima zavarovanja..	Preko hčere, ki je rabila zdravila	Ugotovitev odjave iz obveznih socialnih zavarovanj	Dokumentacija
A63	pa kr naenkrat ni mela zdravstvenega	Hčera izvedela, da nima zdravstvenega zavarovanja	Ugotovitev odjave iz obveznih socialnih zavarovanj	Dokumentacija
A64	pol hitro prek žene porihitali zavarovanje...	Zavarovanje preko žene	Ureditev zavarovanja po odjavi	Dokumentacija
A65	tuji jes šel po biološka zdravila pa sem isto ugotovo	Ob prihodu po biološka zdravila	Ugotovitev odjave iz obveznih socialnih zavarovanj	Dokumentacija
A66	sam zavaroval	Samoplačniško	Ureditev zavarovanja po odjavi	Dokumentacija
A67	enkrat pa sem bil prek žene	Preko žene	Ureditev zavarovanja po odjavi	Dokumentacija
A68	Slabo je plačano delo v Sloveniji	Slabo plačilo	Ugotovitev razmer v Sloveniji	Vrnitev

A69	Kilometrina ni nikjer pa nikoli plačana	Kilometrina ni plačana	Povrnitev stroškov	Vrnitev
A70	potne stroške ja plača	Potni stroški	Povrnitev stroškov	Vrnitev
A71	avto pa nafto ti tanka	Stroški avta in nafte	Povrnitev stroškov	Vrnitev
A72	drugo pa ne dobiš nič...	Potni stroški povrnjeni – ostalo ni	Povrnitev stroškov	Vrnitev
A73	stanovanje trebalo biti boljše kak je	Boljše stanovanje	Potreba	Potrebe
A74	stanovanje, samo, da je čim cenejše	Rezervacija najcenejšega stanovanja	Problem	Potrebe
A75	Da bi bla ura vožnje plačana	Plačilo ure vožnje (€/h)	Potreba	Potrebe
A76	bar polovico	Plačilo vsaj polovice urne postavke za vozno uro	Potreba	Potrebe
A77	Zakone je treba absolutno spremeniti	Sprememba zakonov	Potreba	Potrebe
A78	kak me je lahko on iz socialnega kar odjavo	Odjave iz obveznih socialnih zavarovanj	Problem	Potrebe
A79	pa brez pogodbe	Delo brez pogodbe	Problem	Potrebe
A80	ni nječ bil kaznovan	Nekaznovanost kršitev	Problem	Potrebe
A81	delavec ne more nječ	Nemočnost delavca	Problem	Potrebe
A82	prideš na borzo pa moraš sam prijaviti	Prijava na borzi	Problem – državne institucije	Potrebe
A83	bi morala borza ukrepati, ko dobi prijavo	Ukrepanje borze	Predlogi - državne institucije	Potrebe
A84	pa ne ukrepa	Neukrepanje borze	Problem – državne institucije	Potrebe
A85	po uradni dolžnosti prijaviti inšpekturatu za delo – kršitve	Prijava kršitve po uradni dolžnosti (s strani borze)	Predlog - državne institucije	Potrebe
A86	inštitucije, ki so državne morale opravljati svoje delo	Državne institucije morajo opravljati svoje delo	Predlogi - državne institucije	Potrebe
A87	Sodelovat bi mogle med sabo	Sodelovanje med državnimi institucijami	Predlogi - državne institucije	Potrebe
A88	Po uradni dolžnosti bi mogli delati	Delo po uradni dolžnosti	Predlogi - državne institucije	Potrebe
A89	jim je vseeno - če ma prijavo, ma, če ne pa ne...	Vseenost glede prijav/kršitev	Problem – državne institucije	Potrebe
A90	sprejeli taki zakon, da ne moreš tri mesece napotiti delavca	Sprejetje novega zakona – tri mesečna napotitev	Problem-zakonodaja	Potrebe
A91	to je brezvezni zakon	Neskladnost zakona z realno situacijo	Problem–zakonodaja	Potrebe
A92	mu nimaš kaj za delati dati	Neskladnost zakona z realno situacijo – tukaj ni	Problem–zakonodaja	Potrebe

		dela		
A93	Pa še kazen dobi tisti, ko je zaposlen	Kaznovanje delavca	Problem – zakonodaja	Potrebe
A94	iščeš delo – te išče delodajalec za delo v tujino, ne pa delo tu	Delodajalec išče delavca za v tujino ne pa v Sloveniji	Problem - zakonodaja	Potrebe
A95	Zakon so pa tak butasti sprejeli...	Neustreznost zakona	Problem - zakonodaja	Potrebe

8.3.2. Intervju B

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA
B1	inštalaterja strojnih instalacij	Inštalater strojnih instalacij	Izobrazba/poklic	Osnovni podatki
B2	Avstriji	Avstrija	Države napotitve	Osnovni podatki
B3	najbližje...	Ker je Avstrija najbližje	Razlog odločitve napotitve	Osnovni podatki
B4	sem jih pa kr menjal	Veliko menjavanja	Število delodajalcev v zadnjih treh letih	Osnovni podatki
B5	šestih...	šest	Število delodajalcev v zadnjih treh letih	Osnovni podatki
B6	pol leta	Šest mesecev	Časovno obdobje delovnega razmerja pri trenutnem delodajalcu	Osnovni podatki
B7	menjat okolje	Menjava okolja	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
B8	frendov je šlo v tujino	Prijatelji, ki delajo v tujini	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
B9	jaz tudi probal	Odločitev	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
B10	En frend, ko dela za njega že dlje čajta mi ga je priporočal	Priporočilo s strani prijatelja, ki dela pri njemu	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
B11	oz. reko je, da išče delavce	Delodajalec rabi delavce	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
B12	10 ur	10ur	Deloven čas	Delovni čas
B13	za vikende domov	Vsak vikend	Usklajevanje	Družinsko življenje
B14	ko smo itak kr blizi...	Bližina	Domov	Vrnitev
B15	nadura je ura	Obravnavano kot normalna ura	Nadura	Delovni čas
B16	kr porihitano pa jih niti ne nabijamo neke...	Ni veliko nadur	Nadura	Delovni čas
B17	vsake dve ure odmor	Vsaki dve uri	Odmori	Delovni čas
B18	Pa za malco	Malica	Odmori	Delovni čas
B19	enako kot tukaj..	Enako kot v Sloveniji	Počitek med delom	Delovni čas
B20	Oddelaš pol si pa fraj	Prosti čas po delu	Početje	Deloven dan
B21	neke pojed	Prehranjevanje	Početje	Deloven dan
B22	včasih na kako pivo	Občasno kakšno	Početje	Deloven dan

		pivo		
B23	itak tak vbit	Utrujenost	Počutje	Deloven dan
B24	vidiš se samo postlo...	Počivanje	Početje	Deloven dan
B25	nam en ni plačal	Neplačilo	Izkušnje	Plačilo
B26	ker kao ni dobo plačano – sam bog ga vedi..	Delodajalec ni dobil plačano – za to ni plačal delavcu	Izkušnje	Plačilo
B27	bolj čuvam glede tega...	Pazljiv na plačilo	Izkušnje	Plačilo
B28	kak se zmenimo	Dogovor	Potek plačila	Plačilo
B29	okoli petnajstega	15 dan v mesecu	Potek plačila	Plačilo
B30	na TRR	Nakaz na TRR	Potek plačila	Plačilo
B31	Pa vre!	V redu	Varnost in zdravje pri delu	Varnost in zdravje pri delu
B32	dosti strah zaradi inšpektorjev te pa ja...	Delodajalce strah inšpektorjev	Varnost in zdravje pri delu	Varnost in zdravje pri delu
B33	zaenkrat je še hvala bogu nisem nič nugal	Nima izkušenj	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
B34	da kr radi prekinajo zaposlitev pa pol	Prekinitev zaposlitve	Govorice – bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
B35	prideš nazaj te prijavi nazaj	Prijavi, ko se vrneš z odsotnosti	Govorice – bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
B36	ostaneš prijaven pa ti ne deva plače	Ni plačila	Govorice – bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
B37	hostle	Hostli	Izkušnje	Nastanitev
B38	deliš sobo	Deljenje sobe	Izkušnje	Nastanitev
B39	pa pol kuhno nekje doli...	Deljenje kuhinje	Izkušnje	Nastanitev
B40	ni glih neki luksuz, je pa za prespat...	Ni luksuz, se pa da prespati	Izkušnje	Nastanitev
B41	lahk bi se bunli	S pritožbami	Vpliv	Nastanitev
B42	če nas bi blo več bi mogoče kaj dosegli...	Z množičnimi pritožbami	Vpliv	Nastanitev
B43	sami neke iskali	Iskanje novega stanovanja	Vpliv	Nastanitev
B44	hodli gledat	Ogledi stanovanj	Vpliv	Nastanitev
B45	nismo nič pametnega našli...	Težko najti primerno stanovanje	Vpliv - težave	Nastanitev
B46	težko dobit neko pametno stanovanje	Težko dobiti primerno stanovanje	Vpliv - težave	Nastanitev
B47	za pametno ceno...	Težko najti stanovanje za primerno ceno	Vpliv - težave	Nastanitev
B48	smo pol kr ostali v hostlu	Obupanje – ostani v trenutni nastanitvi	Vpliv	Nastanitev
B49	ne rabiš nekega luksuza	Ni potreben luksuz	Izkušnje	Nastanitev
B50	glavno je, da maš kje prespat..	Pomembno je, da se da prespati	Izkušnje	Nastanitev
B51	se mamo še kr za vozit	Dosti vožnje	Oddaljenost	Nastanitev
B52	včasih je malo dlje, včasih malo bližje...	Odvisno od gradbišča	Oddaljenost	Nastanitev
B53	večkrat je pol še s parkplacom problem	Problem s parkiriščem na gradbišču	Oddaljenost	Nastanitev
B54	vsak vikend pridemo	Vsak vikend	Usklajevanje	Družinsko življenje

	domov	vrnitev domov		
B55	malo vidiš s frendi	Srečanje s prijatelji	Doma	Družinsko življenje
B56	pa družino	Srečanje z družino	Doma	Družinsko življenje
B57	ful prehitro vse mine	Prehitro mine čas	Doma	Družinsko življenje
B58	probaš čimboljše skoristit...	Čimboljši izkoristek časa	Doma	Družinsko življenje
B59	sodobna omrežja	Sodobna omrežja	Usklajevanje	Družinsko življenje
B60	facebook	Facebook	Usklajevanje	Družinsko življenje
B61	klici	Klici	Usklajevanje	Družinsko življenje
B62	je sploh nisem videl	Ni pogodbe	Sklenitev	Dokumentacija
B63	na hitro prebral	Prelet pogodbe	Sklenitev	Dokumentacija
B64	eno pogodbo v nemščini in eno v slovenščini	Dve pogodbi (slovenska in nemška)	Sklenitev	Dokumentacija
B65	ona druga bi pa valda mogla bit enaka	Pogodbi bi morali biti enaki	Sklenitev	Dokumentacija
B66	Malo me j* jezik...	Težave z nerazumevanjem jezika	Sklenitev	Dokumentacija
B67	Sem ja...	Je prenehal pogodbo o delu	Prenehanje pogodbe o zaposlitvi kot napoteni delavec	Dokumentacija
B68	jes drugega poiskal	Delavec poiskal novega delodajalca	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi kot napoteni delavec	Dokumentacija
B69	sem reko, da z naslednjim mesecem začnem tam	Sporočilo, da s prihodnim mesecem prične delati pri drugem delodajalcu	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi kot napoteni delavec	Dokumentacija
B70	enkrat me je pa on odpusto	Odpustitev s strani delodajalca	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi kot napoteni delavec	Dokumentacija
B71	reko je, da me več ne nuca	Delodajalec ne rabi delavca več	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi kot napoteni delavec	Dokumentacija
B72	pogledal sem na netu... Ka je ona stran od zdravstvenega	Na stani:ZZZS	Ugotovitev odjave iz obveznih socialnih zavarovanj	Dokumentacija
B73	Pa vredi...	V redu	Izkušnje	Vrnitev
B74	Vsak vikend se vračamo	Vsak vikend	Usklajevanje	Družinsko življenje
B75	Pa te malo vozi en, malo drugi..	Vsak zaposlen vozi del poti	Izkušnje	Vrnitev

B76	zakonodaje.	Zakonodaja	Potreba	Potrebe
B77	Ful se je težko najti iz vseh teh zakonov ven...	Zmedenost in prepletanje zakonov	Problem	Potrebe
B78	da je vse pomešano med sabo	Prepletanje zakonov	Problem	Potrebe
B79	Pol pa ne veš ka vela zate, pa ka ne...	Nevedenje katera zakonodaja velja zate	Problem	Potrebe
B80	dalo bi se marsikaj postorit	Mnogo izboljšav možnih	Potreba	Potrebe
B81	dolgo, da moreš ti tri mesece čakati, da lahko sploh kaj glede plače nardiš	Šele po treh mesecih lahko kaj ukrepaš glede neplačila	Problem	Potrebe
B82	Tri mesece delaš dejansko zastoja	Trije meseci neplačanega dela	Problem	Potrebe
B83	da oni plačajo kazni, ki ja... so visoke	Prvo delodajalec pokrije znesek visoke kazni	Problem - kazni	Potrebe
B84	sam ti na koncu spet nič ne dobiš	Delavec ne dobi plačila	Problem – kazni	Potrebe
B85	da bi se prvo poskrbelo za plačo pa pol za kazen...	Prvo plača delavcem – na to plačilo kazni	Predlog - kazni	Potrebe
B86	zakonodajo bi se moglo še malo pošlihtat.	Ureditev zakonodaje	Potreba	Potrebe
B87	Se mi zdi, da se vseeno preveč politika meša v gospodarstvo...	Vmešavanje politike v gospodarstvo	Problem	Potrebe
B88	Zakone spremenit bolj v korist malih ljudi...	Zakone spremenit v korist delavcev	Predlogi	Potrebe

8.3.3. Intervju C

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA
C1	strojno šolo...	Strojni tehnik	Izobrazba/poklic	Osnovni podatki
C2	Belgiji.	Belgija	Države napotitve	Osnovni podatki
C3	Avstriji	Avstrija	Države napotitve	Osnovni podatki
C4	Nemčiji.	Nemčija	Države napotitve	Osnovni podatki
C5	treh delodajalcih	Tri	Število delodajalcev v zadnjih treh letih	Osnovni podatki
C6	že kako leto	Eno leto	Časovno obdobje delovnega razmerja pri trenutnem delodajalcu	Osnovni podatki
C7	ma več "bauštel"	Na različnih gradbiščih	Časovno obdobje delovnega razmerja pri trenutnem delodajalcu	Osnovni podatki
C8	Sloveniji sem delal	Zaposlitve za	Razlog odločitve	Odločitev za delo

	nekaj časa, pa sem bil skos zaposlen za določen čas	določen čas (Slovenija)	napotitve	
C9	pa mi pol niso podališali in spet iskanje novega dela...	Prekinjanje pogodb in težave z iskanjem novega dela	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
C10	za v tujino pa iščejo kar dosti	V tujini iščejo delavce	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
C11	več povpraševanja po manj razrednih delih	Manj razredna dela	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
C12	človek rabi neki zaslužek, da preživi...	Zaslužek za preživetje	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
C13	maš v planu gradit hišo	Gradnja hiše	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
C14	pa družina tut more od nečesa preživet	Preživetje družine	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
C15	Malo več prineseš domov...	Večji prihranki	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
C16	sem povprašal naokoli	Povpraševanje naokoli	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
C17	veliko ljudi dela zunaj...	Preko že napoteni delavcev	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
C18	Tu težko dobiš delo	Ni služb v Sloveniji	Razlogi za napotitev	Odločitev za delo
C19	iščeš malo druge variante	Iskanje drugih rešitev	Razlogi za napotitev	Odločitev za delo
C20	Malo sem se pozanimal pri znancih.	Preko znancev	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
C21	spletu preveril na ajpesu kako je kaj stanje...	Ajpes (preverjanje stanja)	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
C22	poznaš koga, ko je že pri njem zaposlen vprašaj malo po plačilu in pogojih...	Preverjanje stanja o pogojih pri njemu že zaposlenih delavcih	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
C23	ko si enkrat na "baušteli" kr hitro spoznaš še pol tiste druge s tvojega kraja, ko tut delajo v tujini...	Zaposleni v tujini iz delavčevega domačega kraja	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
C24	Nas vežejo podobne izkušnje	Podobne izkušnje	Med napotenimi delavci	Novosti
C25	lažje tudi doma pogovarjaš o nekih skupnih temah..	Skupne teme za pogovor	Med napotenimi delavci	Novosti
C26	10 ur na dan	10ur	Deloven čas	Delovni čas
C27	11 ur, ker pavze se ne štejejo v ure	11 ur – saj se pavze ne štejejo v delovne ure	Deloven čas	Delovni čas
C28	od ponedeljka do četrtega	Pon-čet	Deloven čas	Delovni čas
C29	pol gremo pa domov	Odhod domov ob četrčkih	Deloven čas	Delovni čas
C30	delamo 40 ur	40ur	Delovni čas	Delovni čas

C31	Če se pa kdaj kaj zavleče pa se pač prenese v drug teden	Nadure prenesejo v naslednji teden	Nadure	Delovni čas
C32	mamo za malco cajt	Malica	Odmori	Delovni čas
C33	pridemo domov pa gremo počivat	Počitek po oddelanih urah	Početje	Deloven dan
C34	Tistega se kr držimo..	12ur	Počitek med delom	Deloven dan
C35	Pa v redu	V redu	Izkušnje	Plačilo
C36	prej pogledam na internetu kakšno je stanje firme	Internet – preverjanje stanja podjetja	Preventiva	
C37	se malo naokrog pozanimam, če se le lahko, da ne bi nasedel...	Pozanimanje naokoli	Preventiva	
C38	Zmenimo se kdaj	Dogovor glede časa plačila	Potek plačila	Plačilo
C39	pa koliko bo plača..	Dogovor glede zneska plačila	Potek plačila	Plačilo
C40	v pogodbi piše	Po pogodbi	Potek plačila	Plačilo
C41	na TRR nakaže..	Nakazilo na TRR	Potek plačila	Plačilo
C42	V redu...	V redu	Varnost in zdravje pri delu	Varnost in zdravje pri delu
C43	trenutno jih nimam	Ni izkušenj pri trenutnem delodajalcu	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
C44	ko smo meli pa preveč ur pa se je naredlo tak, da tisti cajt, ko si bil v bolniški, da so se izplačevale ure od prejšnjega mesca...	Izplačilo ur prejšnjega mesta, kot nadomestilo za bolniško odsotnost	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
C45	Itak se dela po dveh zakonih	Dva zakona	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
C46	Ko si gore moreš meti njihovo plačo	Delo v Avstriji – Avstrijska plača	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
C47	načeloma delaš tu pa našo – vsaj minimalno	Nadomestilo po Slovenski minimalni plači	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
C48	Te pa se to malo skombinira...	Kombiniranje zakonov v korist delodajalca	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
C49	Nimam nekih pritožb...	Ni pritožb	Izkušnje	Nastanitev
C50	zmenjeni, da mam tri nočitve	Tri nočitve	Izkušnje	Nastanitev
C51	mormo pa v nedeljo it direkt od doma na šiht...	V nedeljo naravnost v službo iz Slovenije	Izkušnje	Nastanitev
C52	že vse prej zмениš kak bo	Dogovor že v naprej	Vpliv	Nastanitev
C53	nekega vkega vpliva glih ne mormo met...	Malo vpliva	Vpliv	Nastanitev
C54	Lahko bi se vrjetno skregali pa s tem kaj dosegli...	Preko spora	Vpliv - mogočnost	Nastanitev
C55	Al pa sami plačali nastanitev pač dodatno	Plačilo nastanitve sami	Vpliv - mogočnost	Nastanitev

C56	ne da se mi s tem ukvarjat	Ni volje za iskanje sprememb	Vpliv	Nastanitev
C57	tut kajta nimam...	Ni časa	Vpliv	Nastanitev
C58	Nismo glih čisto blizu	Oddaljenost	Oddaljenost	Nastanitev
C59	vseeno neke vožnje do tia	Vožnja	Oddaljenost	Nastanitev
C60	včasih je kr težko...	Težko	Usklajevanje	Družinsko življenje
C61	Pridem sicer vsak četrtek v zelo poznih večernih urah domov	Prihod domov v poznih četrtkovih urah	Usklajevanje	Družinsko življenje
C62	gremo pol iz nedelje na ponedeljek zjutraj nazaj	Odhod v ponedeljek zgodaj zjutraj	Usklajevanje	Družinsko življenje
C63	včasih, ko sem hodo na vsake 3-4 tedne.	Prihod domov vsake 3-4 tedne	Usklajevanje	Družinsko življenje
C64	težko, ko glih rihtamo hišo...	Urejanje/zidanje hiše	Doma	Družinsko življenje
C65	za vikende itak še sam dodatno delam oz. delamo..	Med vikendom dodatno delo	Doma	Družinsko življenje
C66	se vidima s punco	Videnje s punco	Doma	Družinsko življenje
C67	bolj v odspredu to, da se hiša čimprej porihita...	V ospredu urejanje hiše	Doma	Družinsko življenje
C68	bomo pol bolj uživali	Upanje na uživanje v prihodnosti	Usklajevanje	Družinsko življenje
C69	ko bojo prišli otroci bo itak še čist drugače	Zaposlitev doma, ko bodo v družino prišli otroci	Prihodnost	Delo
C70	Zdaj se itak dnar nuca	Potreba po denarju	Usklajevanje	Družinsko življenje
C71	luksum, da si blizu svojih bližnjih	Biti blizu svojih bližnjih	Potreba	Družinsko življenje
C72	odnos trpi...	Trpljenje odnosa	Usklajevanje	Družinsko življenje
C73	Šel sem na firmo...	Oseben obisk podjetja	Sklenitev	Dokumentacija
C74	zmeno s šefom kak pa kaj bo potekalo vse skup	Dogovor s šefom	Sklenitev	Dokumentacija
C75	Plača, delo, namestitev, prevoz...	Dogovor glede plačila, dela, namestitve, prevoza	Sklenitev	Dokumentacija
C76	preden smo šli se je pa podpisala pogodba...	Pred odhodom na delo	Pisna sklenitev	Dokumentacija
C77	lahko maš ti na papirju neke napisano – največ pa pomeni to ka se ustno zмениš..	Bolj pomemben je usten dogovor	Pisna sklenitev	Dokumentacija
C78	Da...	Ja	Prenehanje pogodbe o zaposlitvi kot napoteni delavec	Dokumentacija
C79	Že prej sma se zmenla po telefonu kak pa kaj...	Dogovor po telefonu	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi	Dokumentacija
C80	En ni mel več dela	Ni bilo več dela	Postopek	Dokumentacija

			prenehanja pogodbe o zaposlitvi	
C81	pa sem mu reko, da bi raje delal bližje	Želja po delu bližje doma	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi	Dokumentacija
C82	sma se ful s punco začela kregat	Spori med punco	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi	Dokumentacija
C83	nekak mi je blo logično..	Samoumevno pri prenehanju delovnega razmerja	Ugotovitev odjave iz obveznih socialnih zavarovanj	Dokumentacija
C84	porihtal ta elektronski podpis al kaj je, da lahk preverim..	Preko elektronskega podpisa	Ugotovitev odjave iz obveznih socialnih zavarovanj	Dokumentacija
C85	ko že prej, ko greš gor lahko vidiš, če si prijavljen al ne...	Preverjanje preko elektronskega podpisa		Preventiva
C86	če te ne prijavi te tak veš, da je neke čudno...	Če nisi prijavljen – nekaj ni v redu		Preventiva
C87	Včasih sem šel tudi z letalom	Z letalom	Izkušnje	Vrnitev
C88	Z avtom...	Z avtom	Izkušnje	Vrnitev
C89	Vzeme ti kr neke cajta	Poraba časa	Izkušnje	Vrnitev
C90	Treba je potrpet	Treba potrpet	Izkušnje	Vrnitev
C91	Dokler veš zakaj delaš te ma vsaj kaj gnati naprej	Dokler veš za kaj delaš, ni nič težko	Razlog napotitve	Odločitev za napotitev
C92	da bi blo delo enako plačano pri nas, ko gore heh..	Enako plačilo v Sloveniji kot v Avstriji	Potreba	Potrebe
C93	So določena dela, ko sem jih delal tu v Sloveniji bla veliko hujša...	Nekatera dela v Sloveniji so slabša	Problem	Potrebe
C94	Težko je edino zaradi oddaljenosti..	Oddaljenost	Problem	Potrebe
C95	neko trdno razmerje začet v takih pogojih je pomojem kar težko...	Izgradnja trdnega razmerja je težka	Problem	Potrebe
C96	Zvišat plačo v Sloveniji hah	Zvišanje plače v Sloveniji	Potreba	Potrebe
C97	Pa dat ljudem več možnosti za delo	Več možnosti za delo v Sloveniji	Potreba	Potrebe

8.3.4. Intervju D

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA
D1	Elektrotehnik	Elektrotehnik	Izobrazba/poklic	Osnovni podatki
D2	enkrat napoten	1x napoten	Države napotitve	Osnovni podatki
D3	Nemčijo	Nemčija	Države napotitve	Osnovni podatki
D4	Pri enem	En	Število	Osnovni podatki

			delodajalcev v zadnjih treh letih	
D5	tri mesece	Trije meseci	Časovno obdobje delovnega razmerja pri trenutnem delodajalcu	Osnovni podatki
D6	v firmi v kateri trenutno delam preko s.p.-ja so povedali, da v eni drugi firmi iščejo delavce za v tujino...	Podjetje preko katerega posluje je ponudilo (pri drugem podjetju) možnost zaposlitve v tujini	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
D7	nas prosili, če bi kdo od nas lahko šel pomagat	Prošnja s strani delodajalca	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
D8	Ponudila se je priložnost	Priložnost	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
D9	V firmi v kateri delam	Preko podjetja v katerem je zaposlen	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev
D10	10 ur na dan	10ur/dan	Deloven čas	Delovni čas
D11	tri tedne gore, pa en teden doma...	Tri tedne v tujini – en teden doma	Usklajevanje	Družinsko življenje
D12	vsak vikend domov	Vsak vikend prihod domov	Usklajevanje	Družinsko življenje
D13	ob petkih prej končamo	Manj ur ob petkih	Deloven čas	Delovni čas
D14	Malo si skombiniramo...	Kombiniranje ur	Deloven čas	Delovni čas
D15	Štejejo se med ure	Kot navadne delovne ure	Nadure	Delovni čas
D16	Pač vsaka ura, se šteje kot normalna ura...	Vsaka ura se šteje kot normalna delovna ura	Nadure	Delovni čas
D17	Vsake dve ure mam počitek	Vsaki dve uri	Odmori	Delovni čas
D18	po šestih urah mam 30minut pavze...	Po 6 urah – 30min pavze	Odmori	Delovni čas
D19	oddelamo pol pa mam počitek	Delo na to počitek	Početje	Deloven dan
D20	Dokler so zadovoljni ni problema...	V primeru zadovoljstva delodajalca tudi s plačilom ni težav	Izkušnje	Plačilo
D21	so se celo pritoževali, da prehitro delamo	Prehitro delanje	Norma	Delo
D22	jim dvigujemo normo	Dvigovanje norme	Norma	Delo
D23	nas pa domačini malo postrani gledajo	Nesporazumi z domačini	Norma	Delo
D24	Če si navajen delat, si navajen delat...	Hitrost dela, kot so ga navajeni	Norma	Delo
D25	Pač da ti na banko pa je to to...	Nakazilo na banko	Potek plačila	Plačilo
D26	Pa v redi...	V redu	Varnost in zdravje pri delu	Varnost in zdravje pri delu
D27	urejene kot pri nas... oz. še malo boljše	Podobno kot v Sloveniji oz. boljše	Varnost in zdravje pri delu	Varnost in zdravje pri delu
D28	Nimam jih...	Ni izkušenj	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
D29	Pa v redi	V redu	Izkušnje	Nastanitev
D30	Stanovanje je kr vlko	Veliko stanovanje	Izkušnje	Nastanitev

D31	delimo sobe...	Deljenje sob	Izkušnje	Nastanitev
D32	zna bit dosti vsrano...	Umazanija	Izkušnje	Nastanitev
D33	nisem niti študiral o tem...	Ne razmišljanje o tem	Vpliv	Nastanitev
D34	10minut mam z avtom...	10 min. z avtom	Oddaljenost	Nastanitev
D35	zdaj sem več doma	Bolj pogosto doma	Usklajevanje	Družinsko življenje
D36	viber.	Viber	Usklajevanje	Družinsko življenje
D37	pokličem vsak večer domov	Vsak večer	Usklajevanje - klici	Družinsko življenje
D38	pogovorimo o dnevu	Pogovor o poteku dneva	Usklajevanje - klici	Družinsko življenje
D39	Prej se zmeniš kak pa kaj	Pred-dogovor	Sklenitev	Dokumentacija
D40	pol pa podpiše pogodbo...	Podpis pogodbe	Sklenitev	Dokumentacija
D41	pogodba v dveh jezikih	Pogodba v dveh jezikih	Sklenitev	Dokumentacija
D42	Hah ne...	Ni izkušenj	Prenehanje pogodbe o zaposlitvi kot napoteni delavec	Dokumentacija
D43	gore zaradi tega projekta pol pa valda gotovo	Delo v tujini do konca projekta	Prihodnost	Delo
D44	Zaj, ko je zima še gre... Pol poleti pa je košnja in vse	Vrnitev domov v poletih mesecih zaradi kmečkih opravil	Prihodnost	Delo
D45	na vsake tri tedne	Vsake tri tedne	Usklajevanje	Družinsko življenje
D46	pa vsak vikend	Vsak vikend	Usklajevanje	Družinsko življenje
D47	naporno	Naporno	Izkušnje	Vrnitev
D48	7 ur	7 ur vožnje	Izkušnje	Vrnitev
D49	gužve	Gneča na cesti	Izkušnje	Vrnitev
D50	enkrat vozi en, drugič drug	Menjava voznikov	Izkušnje	Vrnitev
D51	vmes malo spiš	Spanje	Izkušnje	Vrnitev
D52	zaenkrat nimam nekih pritožb	Ni pritožb	Problem	Potrebe
D53	ne študiram dolgoročno tega terat	Kratkotrajna vrsta zaposlitve	Prihodnost	Delo
D54	pozna, da delamo za petega podizvajalca	Delo za podizvajalce podizvajalcev	Problem	Potrebe
D55	Samo vseeno odstotek na odstotek	Izvajalci - podizvajalci poberejo svoje odstotke	Problem - podizvajalci	Potrebe
D56	Obrne se veliko dnarja	Nižji kot je podizvajalec nižje je plačilo	Problem - podizvajalci	Potrebe
D57	plačila se zavlečejo, ko en ne plača drugemu pa spet tak naprej...	Podaljšanje plačilnih rokov	Problem - podizvajalci	Potrebe
D58	Idealno bi blo, da ne bi blo tolko podizvajalcev	Manj podizvajalcev	Predlogi	Potrebe
D59	Dolgoročno gledano bi najboljši blo direktno za nemca delat heh...	Delo za nemškega delodajalca	Predlogi	Potrebe

D60	Ka pa vem koliko bi se ti pol splačalo	Stroški previsoki	Predlogi – nemški delodajalec (-)	Potrebe
D61	Tu ti le plača še vrnitev	Ni plačana vrnitev v Slovenijo	Predlogi – nemški delodajalec (-)	Potrebe
D62	stanovanje	Ni plačano stanovanje	Predlogi – nemški delodajalec (-)	Potrebe
D63	Bi se pa direktno lahko zmeno vseeno za višjo urno postavko...	Višja urna postavka	Predlogi – nemški delodajalec (+)	Potrebe
D64	si starejši se je težko spuščat v take novosti...	Z leti je težko sprejemati novosti	Predlogi – nemški delodajalec (-)	Potrebe
D65	Itak, ko bo konec projekta je to to	Konec projekta - konec dela kot napoten delavec	Prihodnost	Delo
D66	Ni nam glih z rožicami postalno	Ni rožnato	Potreba	Potrebe
D67	Sam sej na kerem šihitu pa je	Sprijaznjenje s situacijo	Potreba	Potrebe

8.3.5. Intervju E

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA
E1	Diplomiran inženir gradbeništva	Diplomiran inženir gradbeništva	Izobrazba/poklic	Osnovni podatki
E2	Nizozemskem	Nizozemska	Države napotitve	Osnovni podatki
E3	Nemčiji	Nemčija	Države napotitve	Osnovni podatki
E4	Dveh...	Dva	Število delodajalcev v zadnjih treh letih	Osnovni podatki
E5	Se pozna, da sem še bolj novineček	Nov v tej vrsti dela	Število delodajalcev v zadnjih treh letih	Osnovni podatki
E6	Pol leta	6 mesecev	Časovno obdobje delovnega razmerja pri trenutnem delodajalcu	Osnovni podatki
E7	Vedno sem hoto delat v tujini	Želja po delu v tujini	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
E8	gori večje plače	Višje plačilo	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
E9	sem se sekiral ka bom po tem, ko bom končal faks	Skrb/živčnost glede zaposlitve	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
E10	Kje bom dobil šihit	Skrb glede zaposlitve	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
E11	za tujino pa vedno koga iščejo	V tujini več delovnih mest	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
E12	odločil za ta korak	V tujini lažje dobiti bolje plačano zaposlitev	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
E13	gledal malo na razpise na tak	Razpisi	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo

E14	strah, da mi ne bi plačali...	Strah pred neplačilom	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
E15	Vprašal sem družinskega prijatelja, ki tudi dela v tujini...	Družinski prijatelj, ki je zaposlen v tujini	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
E16	on malo povprašal, če rabijo koga pri njih in ja	Preko delavca zaposlenega pri njemu	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
E17	10ur na dan	10ur/dan	Deloven čas	Delovni čas
E18	gužva se je že tudi zgodilo, da smo delali tudi več...	V primeru gužve več ur	Deloven čas	Delovni čas
E19	Kolko ur maš - tolko plače dobiš	Plačilo kot navadna ura	Nadure	Delovni čas
E20	za plačo na uro...	Plačilo dogovorjeno glede na št. ur	Izkušnje	Plačilo
E21	Mamo jih tak kot oni gore	Enako kot delavci zaposleni pri nemškem delodajalcu	Odmori	Delovni čas
E22	za malco maš vmes cajt.	Malica	Odmori	Delovni čas
E23	ta se itak ne šteje v ure	Malica se ne šteje v plačane ure	Deloven čas	Delovni čas
E24	čik-payzo	Odmori za kadilce	Odmori	Delovni čas
E25	prideš domov neke poješ	Prehranjevanje po službi	Početje	Deloven dan
E26	pol pa greš počivat...	Počivanje	Početje	Deloven dan
E27	Imamo ja...	12ur	Počitek med delom	Delovni čas
E28	Pa zaenkrat kar v redu...	V redu	Izkušnje	Plačilo
E29	15-ega v mesecu	15 dan v mesecu	Potek plačila	Plačilo
E30	pogledam na A-banki	Preverjanje plačila na A-banki	Potek plačila	Plačilo
E31	ali vse štima...	Preverjanje ali je vse plačano	Potek plačila	Plačilo
E32	Drugače pa mu pač povem, če mi kakšna ura manjka...	Povratna informacija glede plačanih ur	Potek plačila	Plačilo
E33	V redu...	V redu	Varnost in zdravje pri delu	Varnost in zdravje pri delu
E34	Ne... Zaenkrat ne...	Ni izkušenj	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
E35	Zaenkrat ni pritožb...	Ni pritožb	Izkušnje	Nastanitev
E36	V najemu imamo stanovanje v hiši.	Stanovanje v hiši	Izkušnje	Nastanitev
E37	Nad nami živi gospodarica	Prebivanje v enaki hiši kot lastnica	Izkušnje	Nastanitev
E38	prijazna	Prijazna lastnica	Izkušnje - lastnica	Nastanitev
E39	kolače speče	Peka piškotov	Izkušnje - lastnica	Nastanitev
E40	nam tudi pere	Pranje perila	Izkušnje - lastnica	Nastanitev
E41	na koncu meseca vsak plača 15€ in je mir	Plačilo 15€/mesec za pranje	Izkušnje - lastnica	Nastanitev
E42	Delimo si sobe	Deljenje sobe	Izkušnje	Nastanitev
E43	kuhinjo	Deljenje kuhinje	Izkušnje	Nastanitev
E44	Skoraj študentsko	Podobno kot v Študentskih	Izkušnje	Nastanitev

		domovih		
E45	malo večje starostne razlike med nami	Starostne razlike med prebivalci	Izkušnje	Nastanitev
E46	Pa zaenkrat ne bi nič menjal tako da	Ni želje po menjavi	Vpliv	Nastanitev
E47	Pa zadovoljivo	Zadovoljstvo	Oddaljenost	Nastanitev
E48	Pol ure z avtom	30min vožnje z avtom	Oddaljenost	Nastanitev
E49	Ampak sem se že pri nas vozil tudi dlje...	V Sloveniji večja oddaljenost od kraja prebivanja do delovnega mesta	Oddaljenost	Nastanitev
E50	pokličemo	Klici	Usklajevanje	Družinsko življenje
E51	dobro, da so zdaj brezplačne minute za EU	Brezplačne klicne minute v EU	Usklajevanje	Družinsko življenje
E52	FB-ja	Facebook	Usklajevanje	Družinsko življenje
E53	Instagrama...	Instagram	Usklajevanje	Družinsko življenje
E54	Pogodbe še nisem videl	Pogodbe ni	Sklenitev	Dokumentacija
E55	vse temelji na ustnih dogovorih	Ustna pogodba	Sklenitev	Dokumentacija
E56	Ja...	Ja	Prenehanje pogodbe o zaposlitvi kot napoteni delavec	Dokumentacija
E57	boljše plačano...	Prenizko plačilo	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi kot napoteni delavec	Dokumentacija
E58	mogo malo navadit na vožnjo	Potrebna prilagoditev	Izkušnje	Vrnitev
E59	te vse boli	Neudobno	Izkušnje	Vrnitev
E60	večina poti prespim	Spanje	Izkušnje	Vrnitev
E61	Udobno se oblečem	Udobna oblačila	Izkušnje	Vrnitev
E62	vzamem kaj za pod glavo	Vzglavniki	Izkušnje	Vrnitev
E63	zmučen	Izmučenost	Počutje	Deloven dan
E64	Včasih je delo naporno	Naporno delo	Problem zaradi katerega pride do potreb	Potrebe
E65	špara se itak na nas	Varčevanje na delavcih	Problem zaradi katerega pride do potreb	Potrebe
E66	dvigala na gradbiščih	Dvigala na gradbiščih	Problem zaradi katerega pride do potreb	Potrebe
E67	So tam, ampak jih nihče ne zažene, saj jih je potrebno plačati.	Plačljiva dvigala, ki se ne uporabljajo	Problem - dvigala	Potrebe
E68	hodit v 12-nadstropje pes	Hoja v 12 nadstropje	Problem - dvigala	Potrebe
E69	nosit vso orodje	Nošenje orodja v višja nadstropja	Problem - dvigala	Potrebe
E70	delo bi se dalo na več področjih olajšati	Olajšanje dela	Potreba	Potrebe

E71	še ne bi bilo vse povezano z denarjem	Varčevanje denarja	Problem zaradi katerega pride do potreb	Potrebe
E72	bi imel še svojo sobo	Lastna soba	Potreba	Potrebe
E73	rabi človek malo svojega mira	Mir	Potreba	Potrebe
E74	24 ur na dan skupaj	Neprestana družba sodelavcev	Problem zaradi katerega pride do potreb	Potrebe
E75	Če bi si jo sam doplačal morda...	Doplačilo na lastne stroške	Problem – lastna soba	Potrebe
E76	Ko pol bi spet rabli celo stanovanje večje vzet v najem, kar pomeni spet večje stroške	Celo stanovanje večje in dražje	Problem – lastna soba	Potrebe
E77	težko v Nemčiji privoščimo neki luksuz...	Visok standard v Nemčiji	Problem	Potrebe
E78	v vikendu zatraskali vse kar smo zaslužili med tednom.	Poraba med vikendom enaka kot zaslužek med tednom	Problem	Potrebe
E79	Oz. še več	Poraba med vikendom večja kot zaslužek med tednom	Problem	Potrebe
E80	nabavimo pijačo in hrano za domov	Nabava pijače in hrane v trgovinah	Problem - Varčevanje	Potrebe
E81	Pa si pol, ko pridem nazaj v Slovenijo dam malo več duška heh...	Večja poraba v Sloveniji	Problem - Varčevanje	Potrebe
E82	Naučiš se kr dosti	Novo znanje	Znanje	Novosti
E83	Dela	Dela	Znanje	Novosti
E84	življenja stran od doma	Življenje od doma	Znanje	Novosti
E85	tudi jezika	Jezik	Znanje	Novosti

8.3.6. Intervju F

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA
F1	avtomatika...	Avtomehanik	Izobrazba/poklic	Osnovni podatki
F2	Ameriki	Združene države Amerike	Države napotitve	Osnovni podatki
F3	Franciji.	Francija	Države napotitve	Osnovni podatki
F4	Nemčiji.	Nemčija	Države napotitve	Osnovni podatki
F5	Avstriji...	Avstrija	Države napotitve	Osnovni podatki
F6	Pri dveh...	Dva	Število delodajalcev v zadnjih treh letih	Osnovni podatki
F7	Kako leto..	1 leto	Časovno obdobje delovnega razmerja pri trenutnem delodajalcu	Osnovni podatki

F8	Umrli mi je oče	Smrt očeta	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
F9	obveznosti padle name	Dodatne družinske obveznosti	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
F10	Kreditni, hipoteka..	Kreditni	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
F11	Hitro sem mogo odrastit in pomagat mami...	Finančna pomoč družini	Razlog odločitve napotitve	Odločitev za delo
F12	no netu...	Internet	Seznanjenje z delodajalci	Odločitev za delo
F13	šel na nekaj razgovorov	Razgovori	Seznanjenje z delodajalci	Odločitev za delo
F14	preko enega iz Cela izvedel za ****	Preko osebe iz Celja	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
F15	da redno plačuje	Redna plačila	Seznanjenje s trenutnim delodajalcem	Odločitev za delo
F16	Čisto različno	Različno	Deloven čas	Delovni čas
F17	po 11-12ur...	11-12h	Deloven čas	Delovni čas
F18	Odvizno od dela	Odvizno od dela	Deloven čas	Delovni čas
F19	od tega koliko se mudi...	Odvizno od gužve	Deloven čas	Delovni čas
F20	Zmenjeni smo koliko mamo na uro	Na uro	Izkušnje	Plačilo
F21	pol pa odvisno koliko ur oddelamo	Koliko ur x dogovorjen znesek na uro	Izkušnje	Plačilo
F22	Tako, da nadure načeloma ne obstajajo	Ne obstajajo – navadne ure	Nadure	Delovni čas
F23	plačane na roko	Plačilo na roko	Nadure	Delovni čas
F24	eno uro čajta za malco	Malica – 1h	Odmori	Delovni čas
F25	ma to se nam pol ne šteje v ure...	Niso plačani	Odmori	Delovni čas
F26	če res nisi na kakem delu, ko moreš fiksno bit tam – si lahko vzameš malo fraj...	Kratki odmori (odvisni od dela)	Odmori	Delovni čas
F27	Če si priden	Glavno, da je delo narejeno	Odmori	Delovni čas
F28	so šefi normalni ti ne bo noben neke fejšt kompliciral	Odvizno od šefov	Odmori	Delovni čas
F29	Če spet ne izkoriščaš tega...	Ni dovoljeno izkoriščanje odmorov	Odmori	Delovni čas
F30	Ma ponavadi je 12ur...	Običajno 12ur	Počitek med delom	Delovni čas
F31	zaenkrat kar dobre	Dobre	Izkušnje	Plačilo
F32	sem se naučo tut za malo višjo urno postavko zborit...	Borba za višjo urno postavko	Izkušnje	Plačilo
F33	Od začetka se ti pa tak zdijo vse v redu	Na začetku vsaka urna postavka v redu	Izkušnje	Plačilo
F34	dokler ne ugotoviš, da	Višje plačilo drugih	Izkušnje	Plačilo

	dobivajo drugi veliko več, za enako delo heh...	za enako delo		
F35	Ma odvisno kak se na začetki zmeniš...	Odvisno od dogovora	Potek plačila	Plačilo
F36	Je neki datum	Dogovorjen datum	Potek plačila	Plačilo
F37	ti nakažejo...	Nakazilo	Potek plačila	Plačilo
F38	se je znalo zgodit, da je plača zamujala za kak dan, dva...	Zamujanje plačila	Izkušnje	Plačilo
F39	pa še nekak vedno dobo plačano...	Vedno plačano	Izkušnje	Plačilo
F40	Magari z mojim teženjem	Pregovarjanje za plačilo	Izkušnje	Plačilo
F41	V redi...	V redu	Varnost in zdravje pri delu	Varnost in zdravje pri delu
F42	vroč	Vročina	Varnost in zdravje pri delu	Varnost in zdravje pri delu
F43	feist mrzlo	Mraz	Varnost in zdravje pri delu	Varnost in zdravje pri delu
F44	probamo zjutraj boli porihtat	Delo zjutraj	Prilagoditev	Varnost in zdravje pri delu
F45	zvečer dlje ostanemo	Delo zvečer	Prilagoditev	Varnost in zdravje pri delu
F46	da ne ropotamo, ko budale ponoči...	Upoštevanje miru ponoči	Prilagoditev	Varnost in zdravje pri delu
F47	Malo si itak probamo prilagodit	Prilagoditev	Prilagoditev	Varnost in zdravje pri delu
F48	Pa odvisno spet kake šefe maš nad sabo...	Odvisno od šefov	Prilagoditev	Varnost in zdravje pri delu
F49	dobro sem nadomestilo	Plačano nadomestilo	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
F50	prikazanega kao na Slovensko minimalno plačo	Nadomestilo z upoštevanje osnovno Slovenske minimalne plače	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
F51	Sem pa vsaj videl, da sem prav prijavlen	Ugotovitev prijave na obvezne socialne prispevke	Bolniška odsotnost	Varnost in zdravje pri delu
F52	kr vrei...	V redu	Izkušnje	Nastanitev
F53	Ne heh...	Ni možnosti	Vpliv	Nastanitev
F54	Pač tako stanovanje, ko dobiš maš...	Kakršno stanovanje dobiš, takšno imaš	Vpliv	Nastanitev
F55	ponavadi je blo kr vrei...	V redu stanovanje	Izkušnje	Nastanitev
F56	Ma v rei...	V redu	Oddaljenost	Nastanitev
F57	Kličemo se	Klici	Usklajevanje	Družinsko življenje
F58	slike si pošilamo	Pošiljanje slik	Usklajevanje	Družinsko življenje
F59	nardimo kak piknik	Pikniki	Doma	Družinsko življenje
F60	obiščem tiste, ko bi neke pomenijo	Obiski	Doma	Družinsko življenje
F61	Čajt doma kr hitro mine	Prekratek čas	Doma	Družinsko življenje
F62	Začneš ga tudi malo bolj cenit	Cenjenje časa	Doma	Družinsko življenje
F63	vidiš ljudi,	Srečanje z ljudmi	Doma	Družinsko življenje
F64	kaj pospucaš okrog hiše	Urejanje okolice	Doma	Družinsko življenje
F65	Ja videl sem jo, pa jo	Branje in podpis	Sklenitev	Dokumentacija

	podpisal heh..	pogodbe		
F66	Ja...	Ja	Prenehanje pogodbe o zaposlitvi kot napoteni delavec	Dokumentacija
F67	Veliko pogodb je itak blo sklenjenih samo za en mesec	Pogodbe sklenjene za 1 mesec	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi	Dokumentacija
F68	včasih za tri...	Pogodbe sklenjene za tri mesece	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi	Dokumentacija
F69	al smo novo sklenli	Sklenitev nove	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi	Dokumentacija
F70	pa pač si iskal novega	Iskanje novega delodajalca	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi	Dokumentacija
F71	večinoma tolko fer, da smo že prej malo vedli kak bo	Seznanjenje že v naprej	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi	Dokumentacija
F72	Se vidiš iz odnosov pa vsega...	Ugotovitev prihodnosti z odnosov	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi	Dokumentacija
F73	Pa si tudi sam večkrat malo že v naprej išel novo...	Iskanje nove službe	Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi	Dokumentacija
F74	mi je blo logično, če nisem zaposlen, da tu nisem zavarovan..	Če ni zaposlitve = ni zavarovanja	Ugotovitev odjave iz obveznih socialnih zavarovanj	Dokumentacija
F75	kr vre...	V redu	Izkušnje	Vrnitev
F76	ko jih niso hotli vrniti nazaj..	Ni zagotovljene vrnitve	Govorice	Vrnitev
F77	Niso jim niti plačali	Ne plačevanje delavcev	Govorice	Plačilo
F78	niti jih vrnil	Ne vračanje delavcev	Govorice	Vrnitev
F79	na lastne stroške bogi mogli hodit z Nemčije	Vrnitev na lastne stroške	Govorice	Vrnitev
F80	takrat vsi malo začeli bat oz. bolj bit pozorni na take stvari...	Zaradi govoric bolj pozorni na stvari, ki kažejo na nepravilnosti	Izkušnje	Vrnitev
F81	Pozna se, da smo vedno prišli	Priseljenci v države napotitve	Problemi	Potrebe
F82	*eba je tu, če ne znaš jezika...	Neznanje jezika	Problemi	Potrebe
F83	za pogodbe, da bi se neki jezik dogovorili pa bi ble vse napisane ne vem v angleščini.	Vse pogodbe napisane v Angleščini	Predlogi	Potrebe

F84	jezik porihtal	Ureditev skupnega jezika poslovanja	Predlogi	Potrebe
F85	Na enkrat delaš v Nemčiji, drugič v Franciji – zdaj pa ti vеди vse jezike, da boš vsaj vedo, če je tvoja pogodba prav napisana – da boš vedo, ka podpisuješ	Neznanje jezikov privede do podpisovanja pogodb v katerih delavec ne ve kaj piše	Problemi	Potrebe
F86	enomesečne pogodbe so tudi "zanimive"	Enomesečne pogodbe	Problemi	Potrebe
F87	Večkrat jih itak sploh ne podpišeš...	Ustne pogodbe	Problem	Potrebe
F88	Pol pa samo bog ga vеди, do kdaj maš službo...	Ne-sigurnost zaposlitve	Problemi	Potrebe
F89	delodajalec ne dobi plačano, ker mu prej niso plačali...	Ne-plačevanje podizvajalcev s strani izvajalcev	Problemi	Potrebe
F90	vleče cela veriga	Verige zadolžitev	Problemi	Potrebe
F91	naj*ebemo pa itak mi, ko smo bol proti konci verige...	Izkoriščanje delavcev	Problemi	Potrebe
F92	Nekih ekstremov še nisem doživel heh...	Dokaj zadovoljivo stanje	Potreba	Potrebe

8.4. Osno kodiranje

1. TEMA: OSNOVNI PODATKI

1.1. Izobrazba/poklic

- Monter vodovodnih naprav (A1)
- Inštalater strojnih inštalacij (B1)
- Strojni tehnik (C1)
- Elektrotehnik (D1)
- Diplomiran inženir gradbeništva (E1)
- Avtomehanik (F1)

1.2. Države napotitve

- Nemčija (A2, C4, D3, E3, F4)
- Avstrija (B2, C3, F5)
- Belgija (C2)
- Nizozemska (E2)
- Združene države Amerike (F2)
- Francija (F3)

1.3. Število delodajalcev v zadnjih treh letih

- Tri (A5, C5)

- Šest (B5)
- En (D4)
- Dva (E4, F6)
- Nov v tej vrsti dela (E5)
- Veliko menjavanja (B4)

1.4. Časovno obdobje delovnega razmerja pri trenutnem delodajalcu

- Eno leto (A6, C6, F7)
 - Šest mesecev (B6, E6)
 - Trije meseci (D5)
 - Na različnih gradbiščih (C7)
-

2. TEMA: ODLOČITEV ZA DELO

2.1. Razlog odločitve napotitve

- Boljše/višje plačilo (A3, E8)
- Boljši pogoji (A4)
- Slabo plačilo v Sloveniji (A7)
- Ni dela/delovnih mest (A8, C18)
- Želja po videnju sveta (A9)
- Volja (A11)
- Volja in pogum (A12)
- Menjava okolja (B7)
- Prijatelji, ki delajo v tujini (B8)
- Odločitev (B9)
- Zaposlitve za določen čas (Slovenija) (C8)
- Prekinjanje pogodb in težave z iskanjem novega dela (C9)
- V tujini iščejo delavce (C10)
- V tujini več delovnih mest (E11)
- V tujini lažje dobiti boljše plačano zaposlitev (E12)
- Manj razredna dela (C11)
- Zaslužek za preživetje (C12)
- Gradnja hiše (C13)
- Preživetje družine (C14)
- Večji prihranki (C15)
- Iskanje drugih rešitev (C19)
- Dokler veš za kaj delaš, ni nič težko (C91)
- Podjetje preko katerega posluje je ponudilo (pri drugem podjetju) možnost zaposlitve v tujini (D6)

- Prošnja s strani delodajalca (D7)
- Priložnost (D8)
- Želja po delu v tujini (E7)
- Skrb/živčnost glede zaposlitve (E9,E10)
- Smrt očeta (F8)
- Dodatne družinske obveznosti (F9)
- Krediti (F10)
- Finančna pomoč družini (F11)
- Ker je Avstrija najbližje (B3)

2.1.1. Razlog napotitve – realnost

- Ne videnje sveta (A10)

2.2. Seznanjenje s trenutnim delodajalcem

- Preko pogovora (A13)
- Pogovor z njim (A14)
- Ni bilo prvo iskanje delodajalca (A18)
- Priporočilo s strani prijatelja, ki dela pri njemu / Preko delavca zaposlenega pri njemu (B10/ E16)
- Povpraševanje naokoli (C16)
- Preko že napotnih delavcev (C17)
- Preko podjetja v katerem je zaposlen (D9)
- Preko znancev (C20)
- Zaposleni v tujini iz delavčevega domačega kraja (C23)
- Razpisi (E13)
- Internet (F12)
- Razgovori (F13)
- Družinski prijatelj, ki je zaposlen v tujini (E15)
- Preko osebe iz Celja (F14)
- Delodajalec rabi delavce (B11)
- Pazljivost
 - Ajpes (preverjanje stanja) (C21)
 - Preverjanje stanja o pogojih pri njemu že zaposlenih delavcih (C22)
 - Strah pred neplačilom (E14)
 - Redna plačila (F15)

2.2.1. Seznanjenje s trenutnim delodajalcem – sporočila delodajalca

- Ima delo (A15)
- Bo vse uredil (A16)
- Se delavec ne rabi sekirat (A17)

3. TEMA: DELOVNI ČAS

3.1. Deloven čas

- 10ur (A19, B12, C26, D9, E16)

- 11 ur – saj se pavze ne štejejo v delovne ure (C27)
- 11-12h (F17)
- 40ur (C30)
- Pon-čet (C28)
- Odhod domov ob četrtkih (C29)
- Manj ur ob petkih (D13)
- Kombiniranje ur (D14)
- Različno (F16)
- V primeru gužve več ur (E18, F19)
- Odvisno od dela (F18)

3.1.1. Želje

- Več delovnih ur (A20; A23)
- Izbira te vrste dela v upanju po delovnem času, ki je daljši od 8 ur (A22)

3.2. Nadure

- Obravnavane kot "normalne" ure (A24, B15, D15, D16, E18, F22)
- Ni veliko nadur (B16)
- Nadure prenesejo v naslednji teden (C31)
- Plačilo na roko (F23)

3.3. Odmori

- Ni pavz (A25, A28)
- 12-13h (A26)
- Enako kot zaposleni pri Nemškem delodajalcu (A27, E21)
- Vsaki dve uri (B17, D17)
- Malica (B18, C32, E22)
- Malica – 1h (F24)
- Malica se ne šteje v plačane ure (E23)
- Po 6 urah – 30min pavze (D18)
- Odmori za kadilce (E24)
- Niso plačani (F25)
- Kratki odmori (odvisni od dela) (F26)
- Glavno, da je delo narejeno (F27)
- Odvisno od šefov (F28)
- Ni dovoljeno izkoriščanje odmorov (F30)

3.4. Počitek med delom

- 12ur (A29, C34, E27)
- Običajno 12ur (F30)
- Enako kot v Sloveniji (B19)
-

3.5. Deloven dan

3.5.1. Početje

- Delo (A30)
- Spanje (A31)
- Vrnitev na delo (A32)
- Prosti čas po delu (B20)
- Prehranjevanje (po službi) (B21, E25)
- Občasno kakšno pivo (B22)
- Počivanje (B24, C33, E26)
- Delo na to počitek (D19)

3.5.2. Počutje

- Utrujenost (B23)
 - Izmučenost (E63)
-

4. TEMA: PLAČILO

4.1. Želje

- Več zaslužka (A21)

4.2. Izkušnje

- Solidne (A33)
- Ni najboljše in ni najslabše (A34)
- Dogovorjenega ni plačal (A35)
- Neplačilo (B25)
- Delodajalec ni dobil plačano – za to ni plačal delavcu (B26)
- Pazljiv na plačilo (B27)
- V redu (C35, E28, F31)
- V primeru zadovoljstva delodajalca tudi s plačilom ni težav (D20)
- Plačilo dogovorjeno glede na št. ur (E20, F20)
- Koliko ur x dogovorjen znesek na uro (F21)
- Borba za višjo urno postavko (F32)
- Na začetku vsaka urna postavka v redu (F33)
- Višje plačilo drugih za enako delo (F34)

4.3. Potek plačila

- Polog/nakazilo na TRR (A36, B30, C41, D25, F37)
- Odvisno od dogovora (A37, B28, F35)
- 15 dan v mesecu (B29, E29)
- Dogovor glede časa plačila (C38, F36)
- Dogovor glede zneska plačila (C39)

- Po pogodbi (C40)
 - Preverjanje plačila na A-banki (E30)
 - Preverjanje ali je vse plačano (E31)
 - Povratna informacija glede plačanih ur (E32)
 - Plačilo na roko (F23)
 - Zamujanje plačila (F38)
 - Vedno plačano (F39)
 - Pregovarjanje za plačilo (F40)
-

5. TEMA: VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

5.1. **Varnost in zdravje pri delu**

- Solidno poskrbljeno (A38)
- Zaščitna čelada in čevlji (A39)
- Delodajalec poskrbi (mora) za pripomočke (A40)
- V redu (B31, C42, D26, E33, F41)
- Delodajalce strah inšpektorjev (B32)
- Podobno kot v Sloveniji oz. boljše (D27)
- Vročina (F42)
- Mraz (F43)

5.1.1. Prilagoditev

- Delo zjutraj (F44)
- Delo zvečer (F45)
- Upoštevanje miru ponoči (F46)
- Prilagoditev (F47)
- Odvisno od šefov (F48)

5.2. **Bolniška odsotnost**

- Je ni (A41)
- Slabo poskrbljeno (A42)
- Neplačevanje nadomestila (A43)
- Plačani samo prispevki (A44)
- Ne plačana bolniška odsotnost (A45)
- Nima izkušenj (B33,D28, E34)
- Ni izkušenj pri trenutnem delodajalcu (C43)
- Izplačilo ur prejšnjega mesta, kot nadomestilo za bolniško odsotnost (C44)
- Dva zakona (C45)
- Delo v Avstriji – Avstrijska plača (C46)
- Nadomestilo po Slovenski minimalni plači (C47, F50)
- Kombiniranje zakonov v korist delodajalca (C48)

- Plačano nadomestilo (F49)
- Ugotovitev prijave na obvezne socialne prispevke (F51)

5.2.1. Govorice – bolniška odsotnost

- Prekinitev zaposlitve (B34)
- Prijavi, ko se vrneš z odsotnosti (B35)
- Ni plačila (B36)

6. **TEMA: NASTANITEV**

6.1. **Izkušnje**

- Vse-vrstne (A46)
- Dobre (A47, D29, F52)
- Slabe (A48)
- Ni pritožb (C49, E35, F55)
- Hostli (B37)
- Deljenje sobe (B38, D31, E42)
- Deljenje kuhinje (B39, E43)
- Podobno kot v Študentskih domovih (E44)
- Starostne razlike med prebivalci (E45)
- Ni luksuz, se pa da prespati (B40)
- Ni potreben luksuz (B49)
- Pomembno je, da se da prespati (B50)
- Tri nočitve (C50)
- V nedeljo naravnost v službo iz Slovenije (C51)
- Veliko stanovanje (D30)
- Umazanija (D32)
- Stanovanje v hiši (E36)
- Prebivanje v enaki hiši kot lastnica (E37)
- Izkušnje – lastnica
 - Prijazna lastnica (E38)
 - Peka piškotov (E39)
 - Pranje perila (E40)
 - Plačilo 15€/mesec za pranje (E41)

6.2. **Vpliv**

- Se ne da vplivati (A49, F53, F54)
- S pritožbami (B41)
- Z množičnimi pritožbami (B42)
- Iskanje novega stanovanja (B43)
- Ogledi stanovanj (B44)

- Obupa – ostani v trenutni nastanitvi (B48)
- Dogovor že v naprej (C52)
- Malo vpliva (C53)
- Ni volje za iskanje sprememb (C56)
- Ni časa (C57)
- Ne razmišljanje o tem (D33, E46)

6.2.1. Vpliv – mogočnost

- Preko spora (C54)
- Plačilo nastanitve sami (C55)

6.2.2. Vpliv – težave

- Težko najti primerno stanovanje (B45)
- Težko dobiti primerno stanovanje (B46)
- Težko najti stanovanje za primerno ceno (B47)

6.3. Oddaljenost

- Zadovoljstvo (E47, F56)
 - Oddaljenost (C58)
 - Vožnja (C59)
 - Dosti vožnje (B51)
 - 1h vožnje (A50)
 - 10 min. z avtom (D34)
 - 30min vožnje z avtom (E48)
 - V Sloveniji večja oddaljenost od kraja prebivanja do delovnega mesta (E49)
 - Odvisno od gradbišča (B52)
 - Problem s parkiriščem na gradbišču (B53)
-

7. TEMA: DRUŽINSKO ŽIVLJENJE

8.1. Usklajevanje

- Tri tedne v tujini in en teden doma (A52, D11, D45)
- Prihod domov vsake 3-4 tedne (C63)
- Vsak vikend vrnitev domov (B13, B54, B74, D12, D46)
- Prihod domov v poznih četrtkovih urah (C61)
- Odhod v ponedeljek zgodaj zjutraj (C62)
- Bolj pogosto doma (D35)
- Sodobna omrežja (B59)
- Facebook (B60, E52)
- Instagram (E53)
- Viber (D36)
- Pošiljanje slik (F58)

- Klici (B61, E50, F57)
- Brezplačne klicne minute v EU (E51)
- Težko (C60)
- Upanje na uživanje v prihodnosti (C68)
- Potreba po denarju (C70)
- Trpljenje odnosa (C72)

7.1.1. Usklajevanje – klici

- Vsak večer (D37)
- Pogovor o poteku dneva (D38)

7.1.2. Doma

- Srečanje s prijatelji (B55, F63)
- Srečanje z družino (B56)
- Prehitro mine čas (B57, F61)
- Čim-boljši izkoristek časa (B58)
- Cenjenje časa (F62)
- Urejanje/zidanje hiše (C64)
- Med vikendom dodatno delo (C65)
- V ospredju urejanje hiše (C67)
- Urejanje okolice (F64)
- Videnje s punco (C66)
- Pikniki (F59)
- Obiski (F60)

7.1.3. Potreba

- Biti blizu svojih bližnjih (C71)

8. **TEMA: DOKUMENTACIJA**

8.1. Sklenitev

- Eni se držijo zakona, spet drugi se ne (A53)
- Ni pogodbe (B62, E54)
- Prelet pogodbe (B63)
- Dve pogodbi (slovenska in nemška) (B64, D41)
- Pogodbi bi morali biti enaki (B65)
- Težave z nerazumevanjem jezika (B66)
- Oseben obisk podjetja (C73)
- Dogovor s šefom (C74)
- Dogovor glede plačila, dela, namestitve, prevoza (C75)
- Pred-dogovor (D39)

- Podpis pogodbe (D40)
- Ustna pogodba (E55)
- Branje in podpis pogodbe (F65)

8.1.1. Pisna sklenitev

- Ni bila pisna (A54)
- Odvisno od delodajalca (A55)
- Moralo bi biti, vendar ni (A56)
- Pred odhodom na delo (C76)
- Bolj pomemben je ustnen dogovor (C77)

8.2. Prenehanje pogodbe o zaposlitvi kot napoteni delavec

- Je že prenehal (A57, B67, C78, E56, F66)
- Ni izkušenj (D42)

8.3. Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi

- Delodajalec ne potrebuje več delovne sile (A58, B71)
- Ni bilo več dela (C80)
- Ni ponovne napotitve (A59)
- Nezadovoljstvo – ne napoti ponovno (A60)
- Delavec poiskal novega delodajalca (B68, F70, F73)
- Sporočilo, da s prihodnim mesecem prične delati pri drugem delodajalcu (B69)
- Odpustitev s strani delodajalca (B70)
- Dogovor po telefonu (C79)
- Želja po delu bližje doma (C81)
- Spori med punco (C82)
- Pogodbe sklenjene za 1 mesec (F67)
- Pogodbe sklenjene za tri mesece (F68)
- Prenizko plačilo (E57)
- Sklenitev nove (F69)
- Seznanjenje že vnaprej (F71)

8.4. Ugotovitev odjave iz obveznih socialnih zavarovanj

- Preko kartice (A61)
- Preko hčere, ki je rabila zdravila (A62)
- Hčera izvedela, da nima zdravstvenega zavarovanja (A63)
- Ob prihodu po biološka zdravila (A64)
- Na stani:ZZZS (B72)
- Samoumevno pri prenehanju delovnega razmerja (C83, F74)
- Preko elektronskega podpisa (C84)

8.4.1. Ureditev zavarovanja po odjavi

- Zavarovanje preko žene (A64, A67)
 - Samoplačniško (A65)
-

9. TEMA: VRNITEV

9.1. Izkušnje

- V redu (B73, F75)
- Vsak zaposlen vozi del poti (B75, D50)
- Z letalom (C87)
- Z avtom (C88)
- Poraba časa (C89)
- Treba potrpet (C90)
- Naporno (D47)
- 7 ur vožnje (D48)
- Gneča na cesti (D49)
- Spanje (D51, E60)
- Potrebna prilagoditev (E58)
- Neudobno (E59)
- Udobna oblačila (E61)
- Vzglavniki (E62)

9.1.1. Ugotovitev razmer v Sloveniji

- Slabo plačilo (A68)

9.1.2. Povrnitev stroškov

- Kilometrina ni plačana (A69)
- Potni stroški (A70)
- Stroški avta in nafte (A71)
- Potni stroški povrnjeni – ostalo ni (A72)

9.1.3. Govorice (o primeru bližnjega podjetja)

- Ni zagotovljene vrnitve (F76)
 - Ne plačevanje delavcev (F77)
 - Ne vračanje delavcev (F78)
 - Vrnitev na lastne stroške (F79)
 - Zaradi govoric bolj pozorni na stvari, ki kažejo na nepravilnosti (F80)
-

10. TEMA: POTREBE

10.1. Potreba

- Boljše stanovanje (A73)

- Lastna soba (E72)
- Mir (E73)

10.1.1. Problem – lastna soba

- Doplačilo na lastne stroške (E75)
- Celo stanovanje večje in dražje (E76)
- Plačilo ure vožnje (€/h) (A75)
- Plačilo vsaj polovice urne postavke za vozno uro (A76)
- Sprememba zakonov (A77, B86)
- Zakonodaja (B76)
- Mnogo izboljšav možnih (B80)
- Enako plačilo v Sloveniji kot v Avstriji (C92)
- Zvišanje plače v Sloveniji (C96)
- Več možnosti za delo v Sloveniji (C97)
- Olajšanje dela (E70)
- Dokaj zadovoljivo stanje (F92)
- Ni rožnato (D66)
- Sprijaznjenje s situacijo (D67)

10.2. Problem (zaradi katerega pride do potreb)

- Nekatera dela v Sloveniji so slabša (C93)
- Ni pritožb (D52)
- Rezervacija najcenejšega stanovanja (A74)
- Odjave iz obveznih socialnih zavarovanj (A78)
- Delo brez pogodbe (A79)
- Nekaznovanost kršitev (A80)
- Nemočnost delavca (A81)
- Zmedenost in prepletanje zakonov (B77)
- Prepletanje zakonov (B78)
- Ne-vedenje katera zakonodaja velja zate (B79)
- Šele po treh mesecih lahko kaj ukrepaš glede neplačila (B81)
- Trije meseci neplačanega dela (B82)
- Vmešavanje politike v gospodarstvo (B87)
- Oddaljenost (C94)
- Izgradnja trdnega razmerja je težka (C95)
- Delo za podizvajalce podizvajalcev (D54, F90)
- Naporno delo (E64)
- Varčevanje na delavcih (E65)
- Varčevanje denarja (E71)

- Dvigala na gradbiščih (E66)
 - Neprestana družba sodelavcev (E74)
 - Visok standard v Nemčiji (E77)
 - Poraba med vikendom enaka kot zaslužek med tednom (E78)
 - Poraba med vikendom večja kot zaslužek med tednom (E79)
- Varčevanje
 - Nabava pijače in hrane v trgovinah (E80)
 - Večja poraba v Sloveniji (E81)
- Priseljenci v države napotitve (F81)
 - Neznanje jezika (F82)
 - Neznanje jezikov privede do podpisovanja pogodb v katerih delavec ne ve kaj piše (F85)
 - Enomesečne pogodbe (F86)
 - Ustne pogodbe (F87)
 - Ne-sigurnost zaposlitve (F88)
 - Ne-plačevanje podizvajalcev s strani izvajalcev (F89, F90)
 - Izkoriščanje delavcev (F91)

10.2.1. Problem- zakonodaja

- Sprejetje novega zakona – tri mesečna napotitev (A90)
- Neskladnost zakona z realno situacijo (A91)
- Neskladnost zakona z realno situacijo – tukaj ni dela (A92)
- Kaznovanje delavca (A93)
- Delodajalec išče delavca za v tujino ne pa v Sloveniji (A94)
- Neustreznost zakona (A95)

10.2.2. Problem – dvigala

- Plačljiva dvigala, ki se ne uporabljajo (E67)
- Hoja v 12 nadstropje (E68)
- Nošenje orodja v višja nadstropja (E69)

10.2.3. Problem – državne institucije

- Prijava na borzi (A82)
- Ne-ukrepanje borze (A84)
- Vseenost glede prijav/kršitev (A89)

10.2.4. Problem – kazni

- Prvo delodajalec pokrije znesek visoke kazni (B83)

- Delavec ne dobi plačila (B84)

10.2.5. Problem – podizvajalci

- Izvajalci - podizvajalci poberejo svoje odstotke (D55)
- Nižji kot je (v verigi) podizvajalec nižje je plačilo (D56)
- Podaljšanje plačilnih rokov (D57)

10.3. Predlogi

- Zakone spremenit v korist delavcev (B88)
- Manj podizvajalcev (D58)
 - Delo za nemškega delodajalca (D59)
- Predlogi – nemški delodajalec (-)
 - Stroški previsoki (D60)
 - Ni plačana vrnitev v Slovenijo (D61)
 - Ni plačano stanovanje (D62)
 - Z leti je težko sprejemati novosti (D64)
- Predlogi – nemški delodajalec (+)
 - Višja urna postavka (D63)
 - Vse pogodbe napisane v Angleščini (F83)
 - Ureditev skupnega jezika poslovanja (F84)

10.3.1. Predlogi - državne institucije

- Ukrepanje borze (A83)
- Prijava kršitve po uradni dolžnosti (s strani borze) (A85)
- Državne institucije morajo opravljati svoje delo (A86)
- Sodelovanje med državnimi institucijami (A87)
- Delo po uradni dolžnosti (A88)

10.3.2. Predlog – kazni

- Prvo plača delavcem – na to plačilo kazni (B85)

11. OSTALO

11.1. NOVOSTI

11.1.1. Med napotenimi delavci

- Podobne izkušnje (C24)
- Skupne teme za pogovor (C25)

11.1.2. Znanje

- Novo znanje (E82)
- Dela (E83)

- Življenje od doma (E84)
- Jezik (E85)

11.2. PREVENTIVA

- Internet – preverjanje stanja podjetja (C36)
- Pozanimanje naokoli (C37)
- Preverjanje preko elektronskega podpisa (C85)
- Če nisi prijavljen – nekaj ni v redu (C86)

11.3. DELO

11.3.1. Norma

- Prehitro delanje (D21)
- Dvigovanje norme (D22)
- Nesporazumi z domačini (D23)
- Hitrost dela, kot so ga navajeni (D24)

11.3.2. Prihodnost

- Zaposlitev doma, ko bodo v družino prišli otroci (C69)
- Delo v tujini do konca projekta (D43)
- Vrnitev domov v poletih mesecih zaradi kmečkih opravil (D44)
- Kratkotrajna vrsta zaposlitve (D53)
- Konec projekta - konec dela kot napoten delavec (D65)

8.5. Odnosno kodiranje

1. OSNOVNI PODATKI

	Intervju A	Intervju B	Intervju C	Intervju D	Intervju E	Intervju F
Izobražba/poklic	Montir vodovodnih naprav (A1)	Inštalater strojnih inštalacij (B1)	Strojnik (C1)	Elektrotehnik (D1)	Diplomiran inženir gradbeništva (E1)	Avtomehanik (F1)
Države napotitve	Nemčija (A2)		Nemčija (C4)	Nemčija (D3)	Nemčija (E3)	Nemčija (F4)
		Avstrija (B2)	Avstrija (C3)			Avstrija (F)
			Belgija (C2)		Nizozemska (E2)	Združene države Amerike (F2) Francija (F3)

Število delodajalcev v zadnjih treh letih	Tri (A5)		Tri (C5)			
					Dva (E4)	Dva (F6)
		Šest (B5) Veliko menjavanja (B4)		En (D4)	Nov v tej vrsti dela (E5) -	
Časovno obdobje delovnega razmerja pri trenutnem delodajalcu	Eno leto (A6)		Eno leto (C6)			Eno leto (F7)
		Šest mesecev (B6)			Šest mesecev (E6)	
			Na različnih gradbiščih (C7)	Trije meseci (D5)		

1. ODLOČITEV ZA DELO

	Intervju A	Intervju B	Intervju C	Intervju D	Intervju E	Intervju F
Razlog odločitve napotitve	Boljše/višje plačilo (A3)				Boljše/višje plačilo (E8)	

	Ni dela/delovnih mest (A8)		Ni dela/delovnih mest (C18)		V tujini več delovnih mest (E11)	
Seznanje nje s trenutnim delodajalcem		Preko delavca zaposlenega pri njemu (B10)	Preko že napotenih delavcev (C17) Preko znancev (C20) Zaposleni v tujini iz delavčevega domačega kraja (C23)		Preko delavca zaposlenega pri njemu (E16) Družinski prijatelj, ki je zaposlen v tujini (E15)	Preko osebe iz Celja (F14)
			Ajpes (preverjanje stanja) (C21)			Internet (F12) Razpisi (E13)
	Pogovor z njim (A14)					
				Preko podjetja v katerem je zaposlen (D9)		

2. DELOVNI ČAS

	Intervju A	Intervju B	Intervju C	Intervju D	Intervju E	Intervju F
Deloven čas	10ur (A19)	10ur (B12)	10ur (C26)	10ur (D9)	10ur (E16)	
			11 ur – saj se pavze ne štejejo v delovne ure (C27)			11-12h (F17)
			Pončrt (C28)	Manj ur ob petkih (D13)		
					V primeru gužve več ur (E18)	V primeru gužve več ur (F19)
	Želje - Več delovnih ur (A20)					
	Intervju A	Intervju B	Intervju C	Intervju D	Intervju E	Intervju F
Nadure	Obravnavane kot "normalne" ure (A24)	Obravnavane kot "normalne" ure (B15)		Obravnavane kot "normalne" ure (D15,D16)	Obravnavane kot "normalne" ure (E18)	Obravnavane kot "normalne" ure (F22)
		Ni veliko nadur (B16)	Nadure prenesajo v naslednji teden (C31)			Plačilo na roko (F23)
Odmori	12-13h (A26)	Malica (B18)	Malica (C32)	Po 6 urah – 30min pavze (D18)	Malica (E22)	Malica – 1h (F24)

		Vsaki dve uri (B17)		Vsaki dve uri (D17)	Odmori za kadilce (E24)	Kratki odmori (odvisni od dela) (F26)
	Enako kot zaposleni pri Nemškem delodajalcu (A27)				Enako kot zaposleni pri Nemškem delodajalcu (E21)	
					Malica se ne šteje v plačane ure (E23)	Niso plačani (F25)
Počitek med delom	12ur (A29)	Enako kot v Sloveniji (B19)	12ur (C34)		12ur (E27)	Običajno 12ur (F30)
DELOVEN DAN						
<u>Počete</u>	Delo (A30)					
		Prosti čas po delu (B20)		Delo nato počitek (D19)		
	Spanje (A31)	Počivanje (B24)	Počivanje (C33)		Počivanje (E26)	
		Prehranjevanje (po službi) (B21)			Prehranjevanje (po službi) (E25)	
<u>Počutje</u>		Utrujenost (B23)			Izmučenost (E63)	

3. PLAČILO

	Intervju A	Intervju B	Intervju C	Intervju D	Intervju E	Intervju F
Izk ušn je	Solidne (A33)		V redu (C35)		V redu (E28)	V redu (F31) Vedno plačano (F39)
	Dogovorje nega ni plačal (A35)	Neplačilo (B25) Delodajalec ni dobil plačano – za to ni plačal delavcu (B26)				Pregov arjanje za plačilo (F40)
				V primeru zadovoljst va delodajalc a tudi s plačilom ni težav (D20)		
					Plačilo dogovorj eno glede na št.ur (E20)	Plačilo dogovo rjeno glede na št.ur (F20)
						Na začetku vsaka urna postavk a v redu (F33) Borba za višjo urno postavk o (F32)
Pot ek pla čila	Polog/nak azilo na TRR (A36)	Polog/nak azilo na TRR (B30)	Polog/nak azilo na TRR (C41)	Polog/nak azilo na TRR (D25)		Polog/n akazilo na TRR (F37) Plačilo na roko (F23)

	Odvisno od dogovora (A37)	Odvisno od dogovora (B28)				Odvisno od dogovora (F35)
		15 dan v mesecu (B29)			15 dan v mesecu (E29)	
			Dogovor glede časa plačila (C38)			Dogovor glede časa plačila (F36)
			Po pogodbi (C40)			

4. **VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU**

	Intervju A	Intervju B	Intervju C	Intervju D	Intervju E	Intervju F
Varnost in zdravje pri delu	Solidno poskrbljeno (A38)	V redu (B31)	V redu (C42)	V redu (D26)	V redu (E33)	V redu (F41)
	Zaščitna čelada in čevlji (A39) Delodajalec poskrbi (mora) za pripomočke (A40)	Delodajalce strah inšpektorjev (B32)				Vročina (F42) Mraz (F43) Delo zjutraj (F44) Delo zvečer (F45) Odvisno od šefov (F48)
Bolniška odsotnost	Slabo poskrbljeno (A42)	Nima izkušenj (B33)	Ni izkušenj pri trenutnem delodajalcu (C43)	Nima izkušenj (D28)	Nima izkušenj (E34)	
	Neplačevanje nadomestila (A43) Plačani samo prispevki (A44)	Govorice - > Prekinitev zaposlitve (B34) Prijavi, ko se vrneš z odsotnosti (B35)	Izplačilo ur prejšnjega mesta, kot nadomestilo za bolniško odsotnost (C44)			Plačano nadomestilo (F49) Nadomestilo po Slovens

		Ni plačila (B36)	Nadomesti lo po Slovenski minimalni plači (C47)			ki minima lni plači (F50)
--	--	---------------------	---	--	--	------------------------------------

5. **NASTANITEV**

	Intervju A	Intervju B	Intervju C	Intervju D	Intervju E	Intervju F
Izkušnje	Dobre (A47)		Ni pritožb (C49)	Dobre (D29)	Ni pritožb (E35)	Dobre (F52) Ni pritožb (F55)
	Slabe (A48)	Ni luksuz, se pa da prespati (B40)		Umazanija (D32)		
		Hostli (B37)		Veliko stanovanj (D30)	Stanovanje v hiši (E36) Prebivanje v enaki hiši kot lastnica (E37)	
		Deljenje sobe (B38)		Deljenje sobe (D31)	Deljenje sobe (E42)	
		Deljenje kuhinje (B39)			Deljenje kuhinje (E43)	
					Starostne razlike med prebivalci (E45)	
					Pranje perila (E40) Plačilo 15€/mese c za pranje (E41)	
Vpliv	Se ne da vplivati (A49)		Malo vpliva (C53)	Ne razmišlja nje o tem (D33)	Ne razmišljan je o tem (E46)	Se ne da vplivati (F53)

		Z množičnimi pritožbami(B 42)	Preko spora (C54)			
		Iskanje novega stanovanja (B43) Težko najti stanovanje za primerno ceno (B47)	Plačilo nastanit ve sami (C55)			
			Ni volje in časa za iskanje spreme mb (C56, C57)			
Oddaljen ost					Zadovoljs tvo (E47)	Zadov oljstvo (F56)
	1h vožnj e (A50)	Dosti vožnje (B51)	Vožnja (C59)	10 min. z avtom (D34)	30min vožnje z avtom (E48)	
		Problem s parkiriščem na gradbišču (B53)				

6. **DRUŽINSKO ŽIVLJENJE**

	Interv ju A	Intervju B	Intervju C	Intervju D	Intervju E	Inter vju F
Usklajeva nje	Tri tedne v tujini in en teden doma (A52)		Prihod domov vsake 3-4 tedne (C63)	Tri tedne v tujini in en teden doma (D11,D4 5)		
		Vsak vikend vrnitev domov(B1 3, B54,B74)		Vsak vikend vrnitev domov (D12,D4 6)		

			Prihod domov v poznih četrtkovih urah (C61)			
			Odhod v ponedeljek zgodaj zjutraj (C62)			
		Sodobna omrežja (B59) Facebook (B60)		Viber (D36)	Facebook (E52) Instagram (E53)	Pošiljanje slik (F58)
		Klici (B61)			Klici (E50)	Klici (F57)
Doma			Trpljenje odnosa (C72) Potreba - Biti blizu svojih bližnjih (C71) Težko (C60)			
		Srečanje s prijatelji (B55) Srečanje z družino (B56)				Srečanje s prijatelji (F63) Pikniki (F59)
			Urejanje/zidanje hiše (C64)			Urejanje okolice (F64)
		Prehitro mine čas (B57)				Prehitro mine čas (F61)
		Čim-boljši izkoristek časa				Cenjenje časa

		(B58)				(F62)
--	--	-------	--	--	--	-------

7. **DOKUMENTACIJA**

	Intervju A	Intervju B	Intervju C	Intervju D	Intervju E	Intervju F
Sklenitev	Ni bila pisna (A54)	Ni pogodbe (B62)	Bolj pomembna je usten dogovor (C77)		Ni pogodbe (E54) Ustna pogodba (E55)	
				Podpis pogodbe (D40)		Branje in podpis pogodbe (F65)
		Prelet pogodbe (B63)				
		Dve pogodbi (slovenska in nemška) (B64) Težave z nerazumevanjem jezika (B66)		Dve pogodbi (slovenska in nemška) (D41)		
Prenehanje pogodbe o zaposlitvi kot napoten delavec	Ja (A57)	Ja (B67)	Ja (C78)		Ja (E56)	Ja (F66)
				Ne (D42)		
Postopek prenehanja pogodbe o zaposlitvi	Delodajalec ne potrebuje več delovne sile (A58)	Delodajalec ne potrebuje več delovne sile (B71)	Ni bilo več dela (C80)			
	Nezadovoljstvo – ne napoti ponovno (A60)	Odpustitev s strani delodajalca (B70)				

		Delavec poiskal novega delodajalca (B68)				Delave c poiskal novega delodaj alca (F70,F 73)
			Dogovor po telefonu (C79)			
			Želja po delu bližje doma (C81) Spori med punco (C82)		Preni zko plačil o (E57)	
						Pogodb e sklenje ne za 1 mesec (F67) – 3 mesece (F68)
Ugotovi tev odjave iz obvezni h socialni h zavarov anj	Preko kartice (A61)	Na stani:ZZZS (B72)	Preko elektronsk ega podpisa (C84)			
			Samoume vno pri prenehanj u delovnega razmerja (C83)			Samou mevno pri preneha nju delovne ga razmerj a (F74)
	Hčera izvedela, da nima zdravstven ega zavarovanj a (A63) Ob prihodu po biološka zdravila (A64)					

8. VRNITEV

	Intervju A	Intervju B	Intervju C	Intervju D	Intervju E	Intervju F
Izkušnje		V redu (B73)				V redu (F75)
			Treba potrpet (C90)	Naporno (D47)		
	Potni stroški povrnjeni – ostalo ni (A72) Stroški avta in nafte (A71)	Vsak zaposlen vozi del poti (B75)	Z avtom (C88)	Vsak zaposlen vozi del poti (D50) Gneča na cesti (D49)		
			Z letalom (C87)			
				Spanje (D51)	Spanje (E60)	
						Govorice - Vrnitev na lastne stroške (F79) Zaradi govoric bolj pozorni na stvari, ki kažejo na nepravilnosti (F80)

9. POTREBE

	Intervju A	Intervju B	Intervju C	Intervju D	Intervju E	Intervju F
Potreba				Sprijazne nje s situacijo (D67)		
	Boljše stanovanje (A73)				Lastna soba (E72)	
	Plačilo ure vožnje (€/h) (A75) Plačilo vsaj polovice urne					

	postavke za vozno uro (A76)					
	Sprememba zakonov (A77)	Sprememba zakonov (B86)				
			Enako plačilo v Sloveniji kot v Avstriji (C92)			
			Več možnosti za delo v Sloveniji (C97)			
					Olajšanje dela (E70)	
Problem - stanovanja	Rezervacija najcenejšega stanovanja (A74)				Neprestana družba sodelavcev (E74)	
Zakondaja	Odjave iz obveznih socialnih zavarovanj (A78) Sprejetje novega zakona – tri mesečna napotitev (A90) - Neskladnost zakona z realno situacijo – tukaj ni dela (A92)	Zmedeno st in prepletanje zakonov (B77) Šele po treh mesecih lahko kaj ukrepaš glede neplačila (B81)				
	Delo brez pogodbe (A79)					Neznane jezikov privede do podpisovanja pogodb v katerih delavci ne ve kaj piše (F85)

						Enome sečne pogod be (F86)
						Ustne pogod be (F87)
						Ne- sigurn ost zaposli tve (F88)
	Nekaznova nost kršitev (A80)	Prvo delodajal ec pokrije znesek visoke kazni (B83)				
	Neukrepanj e borze (A84)					
	Kaznovanj e delavca (A93)	Delavec ne dobi plačila (B84)				
		Vmešava nje politike v gospodar stvo (B87)				
			Oddalje nost (C94)			
			Izgradnj a trdnega razmerja je težka (C95)			
				Delo za podizvajal ce podizvajal cev (D54)		Delo za podizv ajalce podizv ajalcev (F90)
				Izvajalci - podizvajal ci poberejo svoje odstotke (D55)		Ne- plačev anje podizv ajalcev s strani izvajal
				Podaljšanj		

				e plačilnih rokov (D57)		cev (F89)
					Naporn o delo (E64) Varčeva nje na delavcih (E65) Plačljiv a dvigala, ki se ne uporablja ajo (E67) Nošenje orodja v višja nadstro pja (E69)	
					Visok standard v Nemčiji (E77) Poraba med vikendo m večja kot zasluže k med tednom (E79)	
						Priselj enci v države napotit ve (F81)
						Nezna nje jezika (F82)
Predlogi	Prijava kršitve po uradni dolžnosti (s strani borze) (A85)	Zakone spremenit v korist delavcev (B88)				Vse pogod be napisa ne v Angleš čini (F83)

	Sodelovanj e med državnimi inštitucija mi (A87)	Prvo plača delavcem – na to plačilo kazni (B85)				Uredit ev skupne ga jezika poslov anja (F84)
--	---	---	--	--	--	---

10. ***OSTALO***

NOVOSTI	Intervj u A	Intervj u B	Intervju C	Intervju D	Intervju E	Inte rvj u F
<u>Med napotenimi delavci</u>			Podobne izkušnje (C24) Skupne teme za pogovor (C25)			
<u>Znanje</u>					Dela (E83) Življenj e od doma (E84) Jezik (E85)	
PREVENTIV A			Internet – preverjanje stanja podjetja (C36) Preverjanje preko elektronske ga podpisa (C85) Pozanimanj e naokoli (C37)			
DELO				Dvigovanje norme (D22)		

				Nesporazumi z domačini (D23)		
PRIHODNOST			Zaposlitev doma, ko bodo v družino prišli otroci (C69)	Konec projekta - konec dela kot napoten delavec (D65) Vrnitev domov v poletih mesecih zaradi kmečkih opravil (D44)		